

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 6 czerwca 2017 r.

Poz. 1089

USTAWA

z dnia 11 maja 2017 r.

o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym^{1), 2)}

¹⁾ Niniejsza ustawa:

- 1) w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę 2006/43/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zmieniającą dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG oraz uchylającą dyrektywę Rady 84/253/EWG (Dz. Urz. UE L 157 z 09.06.2006, str. 87, Dz. Urz. UE L 81 z 20.03.2008, str. 53, Dz. Urz. UE L 182 z 29.06.2013, str. 19, Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 196 oraz Dz. Urz. UE L 24 z 30.01.2016, str. 14/1);
- 2) w zakresie swojej regulacji uzupełnia wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającej dyrektywę Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz. Urz. UE L 182 z 29.06.2013, str. 19, Dz. Urz. UE L 330 z 15.11.14, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 334 z 21.11.14, str. 86);
- 3) służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66).

²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, ustawę z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawę z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych, ustawę z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej, ustawę z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, ustawę z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, ustawę z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawę z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, ustawę z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, ustawę z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, ustawę z dnia 8 grudnia 2006 r. o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, ustawę z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawę z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawę z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, ustawę z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki, ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, ustawę z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej, ustawę z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach, ustawę z dnia 15 stycznia 2015 r. o przekształcaniu jednoosobowych spółek Skarbu Państwa prowadzących działalność z wykorzystaniem dóbr kultury w państwowe instytucje kultury, ustawę z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, ustawę z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady:

- 1) uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu biegłego rewidenta i wykonywania tego zawodu;
- 2) organizacji samorządu zawodowego biegłych rewidentów;
- 3) działalności firm audytorskich, w tym ich organizacji, oraz odpowiedzialności za naruszenie przepisów prawa;
- 4) sprawowania nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi, samorządem zawodowym biegłych rewidentów oraz jednostkami zainteresowania publicznego;
- 5) wykonywania czynności rewizji finansowej, w tym w jednostkach zainteresowania publicznego;
- 6) tworzenia i działania komitetów audytu w jednostkach zainteresowania publicznego;
- 7) odpowiedzialności dyscyplinarnej biegłych rewidentów;
- 8) współpracy międzynarodowej organu nadzoru publicznego, w szczególności z innymi organami nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej i państw trzecich.

Art. 2. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

- 1) badaniu ustawowym – należy przez to rozumieć badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej lub badanie rocznego sprawozdania finansowego, którego obowiązek przeprowadzania wynika z art. 64 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245, 791 i 1089), przepisów innych ustaw lub przepisów prawa Unii Europejskiej, przeprowadzane zgodnie z krajowymi standardami badania;
- 2) badaniu dobrowolnym – należy przez to rozumieć badanie rocznego sprawozdania finansowego, które jest przeprowadzane na podstawie decyzji badanej jednostki, a nie na podstawie art. 64 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, przepisów innych ustaw lub przepisów prawa Unii Europejskiej, przeprowadzane zgodnie z krajowymi lub innymi standardami badania, a także badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej przeprowadzane zgodnie ze standardami innymi niż krajowe standardy badania;
- 3) badaniu – należy przez to rozumieć badanie ustawowe lub badanie dobrowolne;
- 4) przeglądzie sprawozdania finansowego – należy przez to rozumieć przegląd skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej lub sprawozdania finansowego przeprowadzany zgodnie z krajowymi standardami przeglądu;
- 5) usługach atestacyjnych – należy przez to rozumieć usługi mające na celu uwiarygodnienie w wysokim lub umiarkowanym stopniu zagadnień obejmujących w szczególności informacje finansowe i niefinansowe, systemy, procesy, a także aspekty zachowań lub postaw określonych podmiotów, w oparciu o dowody uzyskane w trakcie przeprowadzenia odpowiednich procedur, stanowiące podstawę wydawanej, zgodnie z przyjętymi kryteriami, oceny zagadnień będących przedmiotem tych usług, zamieszczonej w sprawozdaniu z wykonanej usługi;
- 6) usługach pokrewnych – należy przez to rozumieć usługi polegające na przeprowadzeniu uzgodnionych procedur, wykonywanych w oparciu o uzgodniony cel, zakres prac i sposób ich wykonania, których opis i wynik są przedstawione w raporcie z wykonania usługi, lub usługi kompilacji informacji finansowych, których celem jest wykorzystanie wiedzy z zakresu rachunkowości do zebrania, sklasyfikowania i podsumowania informacji finansowych;
- 7) czynnościach rewizji finansowej – należy przez to rozumieć usługi atestacyjne obejmujące badania, a także przeglądy sprawozdań finansowych i inne usługi atestacyjne określone przepisami prawa, zastrzeżone dla biegłego rewidenta;
- 8) dużej jednostce – należy przez to rozumieć jednostkę, która na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy przekroczyła co najmniej dwie z następujących trzech wielkości:
 - a) 85 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 170 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - c) 250 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty;

Mienia Wojskowego, ustawę z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, ustawę z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku i ustawę z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz uchyla się ustawę z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym.

- 9) jednostkach zainteresowania publicznego – należy przez to rozumieć jednostki interesu publicznego, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczególnych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 537/2014”, obejmujące:
- a) emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym państwa Unii Europejskiej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których sprawozdania finansowe objęte są obowiązkiem badania ustawowego,
 - b) banki krajowe, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, z późn. zm.³⁾),
 - c) zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji oraz główne oddziały i oddziały zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w rozumieniu ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844, z 2016 r. poz. 615 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 768 i 1089),
 - d) instytucje pieniądza elektronicznego i krajowe instytucje płatnicze w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1572 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 1089) spełniające kryteria dużej jednostki,
 - e) otwarte fundusze emerytalne, dobrowolne fundusze emerytalne oraz powszechne towarzystwa emerytalne w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 870),
 - f) fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte oraz publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1896, z późn. zm.⁴⁾),
 - g) towarzystwa w rozumieniu ustawy wymienionej w lit. f, które na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy zarządzały aktywami o wartości nie mniejszej niż 10 000 000 000 zł oraz które zarządzały funduszami posiadającymi łącznie nie mniej niż 30 000 rejestrów otwartych dla uczestników,
 - h) podmioty prowadzące działalność maklerską, które na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy posiadały na rachunkach klientów aktywa o wartości nie mniejszej niż 10 000 000 000 zł lub zarządzały aktywami o wartości nie mniejszej niż 10 000 000 000 zł i jednocześnie posiadały minimum 10 000 klientów, z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych lub w zakresie doradztwa inwestycyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1636, z późn. zm.⁵⁾),
 - i) spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe w rozumieniu ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1910, z późn. zm.⁶⁾), spełniające kryteria dużej jednostki;
- 10) banku spółdzielczym – należy przez to rozumieć bank spółdzielczy w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2016 r. poz. 1826 oraz z 2017 r. poz. 1089);
- 11) banku zrzeszającym – należy przez to rozumieć bank zrzeszający w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy wymienionej w pkt 10;
- 12) kluczowym biegłym rewidencie – należy przez to rozumieć:
- a) w przypadku badania sprawozdania finansowego – biegłego rewidenta wyznaczonego przez firmę audytorską jako w głównym stopniu odpowiedzialnego za przeprowadzenie danego badania w imieniu firmy audytorskiej lub

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, 1997 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 85, 724, 768, 791 i 1089.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 724, 768, 791 i 1089.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 724, 768, 791 i 1089.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 60, 85, 245, 768 i 1089.

- b) w przypadku badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej – biegłego rewidenta wyznaczonego przez firmę audytorską jako w głównym stopniu odpowiedzialnego za przeprowadzenie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w imieniu firmy audytorskiej na poziomie jednostki dominującej danej grupy kapitałowej oraz biegłego rewidenta wyznaczonego jako w głównym stopniu odpowiedzialnego za przeprowadzenie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej na poziomie istotnych jednostek zależnych objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym danej grupy kapitałowej, lub
 - c) biegłego rewidenta podpisującego sprawozdanie z badania;
- 13) firmie audytorskiej grupy – należy przez to rozumieć firmę audytorską przeprowadzającą badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego danej grupy kapitałowej;
 - 14) sieci – należy przez to rozumieć strukturę:
 - a) której celem jest współpraca i do której należy biegły rewident lub firma audytorska oraz
 - b) której celem jest podział zysków lub kosztów lub która funkcjonuje w ramach wspólnych powiązań właścicielskich, lub która posiada wspólny system kontroli lub wspólne zarządzanie, lub która posiada wspólną politykę i procedury kontroli jakości, lub która posiada wspólną strategię gospodarczą, lub która korzysta ze wspólnego oznaczenia lub znaczącej części zasobów;
 - 15) podmiocie powiązany z firmą audytorską – należy przez to rozumieć podmiot, niezależnie od jego formy prawnej, który jest bezpośrednio lub pośrednio związany z firmą audytorską poprzez wspólne powiązania właścicielskie, system kontroli lub zarządzanie;
 - 16) zespole wykonującym badanie – należy przez to rozumieć wszystkie osoby zaangażowane w przeprowadzanie badania, w szczególności biegłych rewidentów, osoby przeprowadzające kontrolę jakości wykonania zlecenia, kadre kierowniczą wyższego szczebla oraz osoby odbywające aplikację, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5, uczestniczących w przeprowadzonym badaniu, a także zatrudnianych przez firmę audytorską ekspertów oraz inne osoby wykonujące, w ramach danego badania, czynności na zlecenie lub pod kontrolą biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej;
 - 17) osobie blisko związanej – należy przez to rozumieć osobę blisko związaną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 175 z 30.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 287 z 21.10.2016, str. 320);
 - 18) jednostce kontrolowanej – należy przez to rozumieć jednostkę zależną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
 - 19) międzynarodowych standardach badania – należy przez to rozumieć Międzynarodowe Standardy Badania oraz inne powiązane standardy wydane przez Międzynarodową Federację Księgowych za pośrednictwem Rady Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych w zakresie, w jakim odnoszą się one do badań;
 - 20) międzynarodowych standardach kontroli jakości – należy przez to rozumieć Międzynarodowe Standardy Kontroli Jakości oraz inne powiązane standardy wydane przez Międzynarodową Federację Księgowych za pośrednictwem Rady Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej i Usług Atestacyjnych w zakresie, w jakim odnoszą się one do kontroli jakości;
 - 21) międzynarodowych standardach rachunkowości – należy przez to rozumieć Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej i związane z nimi interpretacje przyjęte do prawa Unii Europejskiej w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej;
 - 22) krajowych standardach badania – należy przez to rozumieć:
 - a) międzynarodowe standardy badania przyjęte do prawa Unii Europejskiej w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej,
 - b) standardy badania w zakresie nieuregulowanym przez standardy, o których mowa w lit. a, przyjęte przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Audytowego w zakresie, w jakim odnoszą się one do badań sprawozdań finansowych;
 - 23) krajowych standardach wykonywania zawodu – należy przez to rozumieć krajowe standardy badania, krajowe standardy przeglądu, krajowe standardy usług atestacyjnych innych niż badanie i przegląd oraz krajowe standardy usług pokrewnych;

- 24) krajowych standardach kontroli jakości – należy przez to rozumieć:
 - a) międzynarodowe standardy kontroli jakości przyjęte do prawa Unii Europejskiej w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej,
 - b) zasady wewnętrznej kontroli jakości w zakresie nieuregulowanym standardami, o których mowa w lit. a, przyjęte przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, zatwierdzone przez Komisję Nadzoru Audytowego;
- 25) państwie Unii Europejskiej – należy przez to rozumieć państwo członkowskie Unii Europejskiej i państwo członkowskie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- 26) państwie trzecim – należy przez to rozumieć państwo inne niż wymienione w pkt 25;
- 27) zatwierdzeniu osoby lub jednostki organizacyjnej – należy przez to rozumieć uzyskanie uprawnień do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych w państwie Unii Europejskiej;
- 28) jednostce audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego – należy przez to rozumieć jednostkę organizacyjną, która przeprowadza badania rocznych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, inną niż jednostka organizacyjna zarejestrowana jako firma audytorska w państwie Unii Europejskiej w wyniku zatwierdzenia takiej jednostki organizacyjnej w tym państwie Unii Europejskiej;
- 29) biegłym rewidentem pochodzącym z państwa trzeciego – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, która przeprowadza badania rocznych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, inną niż osoba zarejestrowana jako biegły rewident w państwie Unii Europejskiej w wyniku zatwierdzenia takiej osoby w tym państwie Unii Europejskiej;
- 30) państwie członkowskim pochodzenia – należy przez to rozumieć państwo Unii Europejskiej, w którym biegły rewident lub firma audytorska zostali zatwierdzeni;
- 31) sprawozdaniu z badania – należy przez to rozumieć pisemny raport z przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego badanej jednostki, zawierający opinię biegłego rewidenta o zbadanym sprawozdaniu finansowym.

Rozdział 2

Uzyskiwanie uprawnień i wykonywanie zawodu biegłego rewidenta

Art. 3. 1. Zawód biegłego rewidenta polega na:

- 1) wykonywaniu czynności rewizji finansowej;
- 2) świadczeniu usług atestacyjnych innych niż czynności rewizji finansowej, niezastrzeżonych do wykonywania przez biegłych rewidentów;
- 3) świadczeniu usług pokrewnych.

2. Biegły rewident może wykonywać zawód jako:

- 1) osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek, o której mowa w art. 46 pkt 1, lub
- 2) wspólnik firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46 pkt 2–4, lub
- 3) osoba fizyczna pozostająca w stosunku pracy z firmą audytorską, o której mowa w art. 46, lub
- 4) osoba fizyczna, w tym osoba prowadząca działalność gospodarczą, inna niż osoba, o której mowa w art. 46 pkt 1, która zawarła umowę cywilnoprawną z firmą audytorską, o której mowa w art. 46.

3. Biegły rewident wykonuje zawód w imieniu firmy audytorskiej.

4. Biegły rewident może wykonywać zawód po uprzednim zawiadomieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów o podjęciu i formie wykonywania zawodu, a w szczególności o adresie i nazwie firmy audytorskiej, w imieniu której będzie wykonywał zawód.

5. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określi, w formie uchwały, wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 4.

Art. 4. 1. Biegłym rewidentem jest osoba wpisana do rejestru biegłych rewidentów, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Do rejestru może być wpisana osoba fizyczna, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych;

- 2) ma nieposzlakowaną opinię i swoim dotychczasowym postępowaniem, w tym w trakcie postępowania kwalifikacyjnego, daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu biegłego rewidenta;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) ukończyła studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne i włada językiem polskim w mowie i piśmie;
- 5) odbyła:
 - a) roczną praktykę w zakresie rachunkowości w państwie Unii Europejskiej oraz co najmniej 2-letnią aplikację w firmie audytorskiej zarejestrowanej w państwie Unii Europejskiej pod kierunkiem biegłego rewidenta lub biegłego rewidenta zarejestrowanego w państwie Unii Europejskiej albo
 - b) 3-letnią aplikację w firmie audytorskiej zarejestrowanej w państwie Unii Europejskiej pod kierunkiem biegłego rewidenta lub biegłego rewidenta zarejestrowanego w państwie Unii Europejskiej– przy czym spełnienie tych warunków zostało stwierdzone przez Komisję Egzaminacyjną, zwaną dalej „Komisją”;
- 6) złożyła przed Komisją egzaminy dla kandydatów na biegłego rewidenta z wiedzy w zakresie wskazanym w art. 14 ust. 1 i 2;
- 7) złożyła przed Komisją egzamin dyplomowy;
- 8) złożyła ślubowanie.

3. Do rejestru może być wpisana również osoba fizyczna, która:

- 1) posiada co najmniej 15-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie rachunkowości, prawa, finansów i rewizji finansowej, podczas którego nabyła umiejętności wymagane od biegłych rewidentów;
- 2) spełniła warunki, o których mowa w ust. 2 pkt 1–4 oraz 6–8.

4. Do rejestru może być wpisana osoba fizyczna, która posiada uprawnienia do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych, uzyskane w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej, oraz złoży przed Komisją egzamin w języku polskim z prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie niezbędnym do wykonywania badań sprawozdań finansowych.

5. Do rejestru może być wpisana, na zasadzie wzajemności, osoba fizyczna, która posiada uprawnienia do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych, uzyskane w państwie trzecim, jeżeli spełnia wymagania w zakresie kwalifikacji zawodowych zgodne z warunkami określonymi w niniejszej ustawie lub równoważne oraz złoży przed Komisją egzamin w języku polskim z prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie niezbędnym do wykonywania badań sprawozdań finansowych.

Art. 5. Komisja ustala zakres egzaminu z prawa gospodarczego, o którym mowa w art. 4 ust. 4 i 5, biorąc pod uwagę stwierdzone różnice między przepisami prawa gospodarczego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej istotnymi dla badania sprawozdań finansowych a kwalifikacjami nabytymi w drodze dotychczasowego kształcenia lub doświadczenia zawodowego przez osobę ubiegającą się o wpis do rejestru.

Art. 6. Tytuł „biegły rewident” podlega ochronie prawnej.

Art. 7. 1. Rota ślubowania składanego przez biegłego rewidenta ma następujące brzmienie:

„Przyrzekam, że jako biegły rewident będę wykonywać mój zawód w poczuciu odpowiedzialności, z całą rzetelnością i bezstronnością, zgodnie z przepisami prawa i obowiązującymi standardami wykonywania zawodu. W swoim postępowaniu będę kierował się zasadami etyki zawodowej i niezależnością. Poznane w trakcie wykonywania zawodu biegłego rewidenta fakty i okoliczności zachowam w tajemnicy wobec osób trzecich.”

Ślubowanie może być złożone z dodaniem słów „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Ślubowanie odbiera Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów lub inny upoważniony członek Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Art. 8. Biegły rewident jest obowiązany w szczególności:

- 1) postępować zgodnie ze złożonym ślubowaniem;
- 2) stale podnosić kwalifikacje zawodowe, w tym przez odbywanie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w każdym roku kalendarzowym;
- 3) przestrzegać krajowych standardów wykonywania zawodu, wymogów niezależności oraz zasad etyki zawodowej;

- 4) regularnie opłacać składkę członkowską;
- 5) przestrzegać uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w zakresie, w jakim dotyczą one biegłych rewidentów.

Art. 9. 1. Obowiązek obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, o którym mowa w art. 8 pkt 2, powstaje z pierwszym dniem roku następującego po roku, w którym biegły rewident został wpisany do rejestru.

2. Obligatoryjne doskonalenie zawodowe polega na odbyciu szkolenia, którego program kształcenia ma na celu podnoszenie poziomu i aktualizację wiedzy lub umiejętności związanych z wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, w szczególności z zakresu rachunkowości i badania sprawozdań finansowych.

3. Część obligatoryjnego doskonalenia zawodowego biegły rewident może odbyć w ramach samokształcenia zawodowego.

4. Biegły rewident jest obowiązany udokumentować odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego. Odbycie samokształcenia zawodowego biegły rewident potwierdza złożonym przez siebie oświadczeniem.

5. Biegły rewident przechowuje dokumenty potwierdzające odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego przez okres 3 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym je odbył.

6. Biegły rewident, na wezwanie Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, składa dokumenty potwierdzające odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania.

7. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów, na udokumentowany wniosek biegłego rewidenta, może, w uzasadnionych przypadkach, wyrazić zgodę na odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w terminie późniejszym, nie dłuższym jednak niż 2 lata, licząc od dnia upływu wymaganego terminu.

Art. 10. 1. Szkolenia w ramach obligatoryjnego doskonalenia zawodowego przeprowadza:

- 1) Polska Izba Biegłych Rewidentów;
- 2) jednostka uprawniona.

2. Jednostką uprawnioną jest jednostka wpisana do wykazu prowadzonego przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, zwanego dalej „wykazem jednostek uprawnionych”, który jest publikowany na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

3. Do wykazu jednostek uprawnionych Krajowa Rada Biegłych Rewidentów wpisuje jednostkę, która:

- 1) opracowała programowe i organizacyjno-techniczne założenia obligatoryjnego doskonalenia zawodowego;
- 2) zapewniła, iż obligatoryjne doskonalenie zawodowe przeprowadzane będzie przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w tym zakresie;
- 3) zapewniła przygotowanie materiałów merytorycznych na potrzeby przeprowadzania obligatoryjnego doskonalenia zawodowego obejmujące opracowania własne lub dostępne publikacje;
- 4) określiła sposób i formę przeprowadzania obligatoryjnego doskonalenia zawodowego.

4. Za wpis do wykazu jednostek uprawnionych uiszcza się opłatę.

5. Wpisu do wykazu jednostek uprawnionych dokonuje się na wniosek jednostki. Do wniosku należy dołączyć dokumenty potwierdzające spełnienie kryteriów, o których mowa w ust. 3, w tym wykaz osób przeprowadzających obligatoryjne doskonalenie zawodowe zawierający ich imiona i nazwiska oraz opis doświadczenia zawodowego, a także dowód uiszczenia opłaty za wpis.

6. Opłata za wpis do wykazu jednostek uprawnionych jest ustalana w wysokości nieprzekraczającej równowartości 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy, i stanowi przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

7. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów przeprowadza wizytacje w jednostkach uprawnionych.

8. W przypadku stwierdzenia, że jednostka uprawniona przestała spełniać kryteria, o których mowa w ust. 3, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów skreśla jednostkę z wykazu jednostek uprawnionych.

9. Jednostki uprawnione przekazują Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów informacje dotyczące prowadzonego przez nie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, które podlegają publikacji na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

10. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) formy i sposób odbywania obligatoryjnego doskonalenia zawodowego oraz rodzaje dokumentów potwierdzających odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego i zakres oświadczenia o odbyciu samokształcenia zawodowego, a także sposób udokumentowania i tryb rozpatrywania wniosku o odbycie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w terminie późniejszym, o którym mowa w art. 9 ust. 7, mając na uwadze potrzebę zapewnienia elastyczności i efektywności systemu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego;
- 2) sposób oceny przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów spełniania kryteriów, o których mowa w ust. 3, tryb dokonywania wpisu do wykazu jednostek uprawnionych, rodzaje dokumentów składanych wraz z wnioskiem o wpis do wykazu jednostek uprawnionych oraz szczegółowy zakres i tryb przekazywania Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów przez jednostki uprawnione informacji dotyczących prowadzonego przez nie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, mając na uwadze potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu merytorycznego i organizacyjno-technicznego oraz kompletność przekazywanych danych.

11. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określi, w formie uchwał, zatwierdzanych przez Komisję Nadzoru Audytowego:

- 1) zakres tematyczny obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, z wyjątkiem części dotyczącej samokształcenia zawodowego, o której mowa w art. 9 ust. 3;
- 2) okres rozliczeniowy i minimalną liczbę godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, w tym dopuszczalną liczbę godzin przypadających na samokształcenie zawodowe, dla biegłych rewidentów wykonujących zawód i niewykonujących zawodu;
- 3) wysokość opłaty za wpis do wykazu jednostek uprawnionych, o której mowa w ust. 6.

Art. 11. 1. Komisja składa się z 19 członków powoływanych i odwoływanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

2. W skład Komisji wchodzi:

- 1) 10 przedstawicieli ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w tym 4 osoby niebędące pracownikami urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych, zwanego dalej „ministerstwem finansów”, wybrane spośród przedstawicieli środowisk akademickich;
- 2) 7 przedstawicieli rekomendowanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów spośród biegłych rewidentów wpisanych do rejestru;
- 3) 2 przedstawicieli rekomendowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego.

3. Członkowie Komisji powoływani są spośród osób, które:

- 1) korzystają z pełni praw publicznych;
- 2) mają nieposzlakowaną opinię;
- 3) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) ukończyły studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne;
- 5) posiadają autorytet, wiedzę oraz doświadczenie, które dają rękojmię prawidłowego przebiegu egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów.

4. W skład Komisji nie może być powołana osoba będąca członkiem organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2–6, lub członkiem Komisji Nadzoru Audytowego.

5. Kadencja Komisji trwa 4 lata.

6. Nie później niż 60 dni przed upływem kadencji Komisji do składu Komisji rekomendują:

- 1) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów – 14 kandydatów;
- 2) Komisja Nadzoru Finansowego – 4 kandydatów.

7. Minister właściwy do spraw finansów publicznych:

- 1) dokonuje wyboru spośród rekomendowanych kandydatów, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego, merytorycznego oraz zróżnicowanego składu Komisji dającego gwarancję i rękojmię właściwej realizacji jej zadań;
- 2) wyznacza przewodniczącego Komisji spośród jej członków.

8. W przypadku odwołania albo śmierci członka Komisji minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje nowego członka Komisji. Kadencja osoby powołanej w miejsce odwołanego lub zmarłego członka kończy się wraz z upływem kadencji Komisji. W przypadku członków rekomendowanych przez podmioty, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lub 3, rekomendacje są przedstawiane w terminie 30 dni od dnia odwołania albo śmierci członka Komisji. Nieprzedstawienie rekomendacji w wymaganym terminie lub niepowołanie nowego członka nie stanowi przeszkody do działania Komisji. Przepisy ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

9. Odwołanie członka Komisji przed upływem kadencji może nastąpić:

- 1) na jego wniosek;
- 2) z urzędu – w przypadku:
 - a) rażącego naruszenia regulaminu działania Komisji,
 - b) niezłożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 10, lub naruszenia jego treści,
 - c) zaprzestania spełniania warunków uprawniających do powołania w skład Komisji.

10. Członkowie Komisji oraz osoby, o których mowa w art. 13 ust. 3, składają oświadczenia, że nie będą w jakikolwiek sposób udostępniać lub wykorzystywać informacji dotyczących pytań testowych oraz zadań sytuacyjnych, w szczególności przez prowadzenie szkoleń mających na celu przygotowanie do egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów lub publikację materiałów szkoleniowych.

Art. 12. 1. Do zadań Komisji należy:

- 1) przeprowadzanie egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, w tym egzaminu dyplomowego;
- 2) stwierdzanie, na wniosek kandydata na biegłego rewidenta:
 - a) zaliczenia egzaminów z wiedzy, o których mowa w art. 15 ust. 1–3 i 5,
 - b) spełnienia warunku, o którym mowa odpowiednio w art. 4:
 - ust. 2 pkt 5,
 - ust. 3 pkt 1,
 - c) zaliczenia praktyki – w przypadku spełniania warunków, o których mowa w art. 15 ust. 6;
- 3) ustalanie pytań testowych i zadań sytuacyjnych oraz przygotowywanie zestawów egzaminacyjnych na poszczególne egzaminy, w tym egzamin dyplomowy, dla kandydatów na biegłych rewidentów;
- 4) rozpatrywanie odwołań od wyników egzaminów oraz odwołań, o których mowa w art. 14 ust. 7;
- 5) przeprowadzanie egzaminów, o których mowa w art. 4 ust. 4 i 5;
- 6) ustalanie zakresu egzaminu, o którym mowa w art. 5;
- 7) ocena równoważności, o której mowa w art. 4 ust. 5.

2. Komisja publikuje przykładowe pytania testowe i zadania sytuacyjne wraz z wykazem prawidłowych odpowiedzi.

3. Jeżeli realizowany przez uczelnię, której jednostki organizacyjne są uprawnione do nadawania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych, program kształcenia na danym kierunku obejmuje wiedzę w zakresie wskazanym w art. 14 ust. 1 i 2, a egzaminy w tym zakresie są przeprowadzane w formie pisemnej, Komisja zawiera z uczelnią, na jej wniosek, umowę, o której mowa w art. 168b ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.⁷⁾). Do podpisania umowy w imieniu Komisji jest uprawniony jej przewodniczący.

Art. 13. 1. Przewodniczący Komisji kieruje jej pracami oraz wyznacza składy egzaminacyjne na poszczególne egzaminy spośród członków Komisji i przewodniczących tych składów.

2. Komisja podejmuje decyzje w formie uchwał.

3. Komisja może zlecić, na podstawie umowy cywilnoprawnej, przygotowanie pytań testowych i zadań sytuacyjnych lub sprawdzenie prac egzaminacyjnych egzaminatorom powołanym przez Komisję spośród osób posiadających niezbędną wiedzę z zakresu danej dziedziny.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1933, 2169 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 777, 858 i 859.

4. Polska Izba Biegłych Rewidentów zapewnia obsługę Komisji i egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów oraz pokrywa koszty organizacji i przeprowadzenia egzaminów, koszty wynagrodzeń członków Komisji i egzaminatorów oraz koszty obsługi Komisji.

5. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów uchwała, w porozumieniu z Komisją, regulamin działania Komisji.

6. Komisja składa Komisji Nadzoru Audytowego sprawozdanie z działalności za każdy rok kalendarzowy w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

7. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za:

- 1) udział w posiedzeniu Komisji lub składu egzaminacyjnego – w wysokości nieprzekraczającej 15% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 2) udział w egzaminie – w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 3) przygotowanie pytań testowych oraz zadań sytuacyjnych, a także opracowanie wzorca prawidłowych odpowiedzi – w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 4) rozpatrzenie:
 - a) odwołania od wyników egzaminów,
 - b) wniosku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a i lit. b tiret drugie,
 - c) odwołania, o którym mowa w art. 14 ust. 7– w wysokości nieprzekraczającej 2% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 5) rozpatrzenie wniosku o stwierdzenie odbycia:
 - a) aplikacji,
 - b) praktyki albo wniosku o zaliczenie praktyki– w wysokości nieprzekraczającej 2% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 6) ustalenie zakresu egzaminu, o którym mowa w art. 5 – w wysokości nieprzekraczającej 2% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy;
- 7) sprawdzenie prac – w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

8. Egzaminatorom, o których mowa w ust. 3, przysługuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

Art. 14. 1. Egzaminy z wiedzy składają się z pytań testowych i zadań sytuacyjnych obejmujących 10 tematów egzaminacyjnych z zakresu:

- 1) teorii i zasad rachunkowości;
- 2) zasad sporządzania sprawozdań finansowych, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych;
- 3) międzynarodowych standardów rachunkowości;
- 4) analizy finansowej;
- 5) rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej;
- 6) zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej;
- 7) rewizji finansowej;
- 8) krajowych standardów wykonywania zawodu;
- 9) etyki zawodowej i niezależności biegłego rewidenta;
- 10) wymogów prawnych dotyczących badania sprawozdań finansowych oraz biegłych rewidentów i firm audytorskich.

2. W trakcie egzaminów, o których mowa w ust. 1, sprawdzana jest także wiedza niezbędna do badania sprawozdań finansowych, w szczególności z zakresu:

- 1) prawa handlowego, w tym prawa spółek i ładu korporacyjnego;
- 2) prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego;
- 3) prawa podatkowego;
- 4) prawa cywilnego;
- 5) prawa pracy i ubezpieczeń społecznych;
- 6) prawa bankowego;
- 7) prawa ubezpieczeniowego;
- 8) technologii informacyjnych i systemów komputerowych;
- 9) mikroekonomii, makroekonomii i ekonomii finansowej;
- 10) matematyki i statystyki;
- 11) podstawowych zasad zarządzania finansowego w jednostkach gospodarczych;
- 12) funkcjonowania rynku finansowego.

3. Kandydat na biegłego rewidenta przystępuje do egzaminu dyplomowego przeprowadzanego przez Komisję po:

- 1) złożeniu egzaminów, o których mowa w ust. 1;
- 2) stwierdzeniu przez Komisję spełnienia warunku, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 albo art. 4 ust. 3 pkt 1.

4. Egzamin dyplomowy polega na sprawdzeniu umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy do samodzielnego i należytego wykonywania zawodu biegłego rewidenta, w szczególności badania rocznych sprawozdań finansowych oraz rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

5. Przewodniczący lub członek składu egzaminacyjnego wyklucza z egzaminu kandydata na biegłego rewidenta, który podczas egzaminu korzystał z pomocy innej osoby, posiadał niedozwolone materiały lub urządzenia służące do kopiowania oraz przekazywania i odbioru informacji, pomagał pozostałym kandydatom lub w inny sposób zakłócał przebieg egzaminu. Wykluczenie z egzaminu jest równoznaczne z uzyskaniem negatywnego wyniku egzaminu.

6. Kolejne wykluczenie z egzaminu z przyczyn, o których mowa w ust. 5, powoduje niemożność przystąpienia do egzaminów z wiedzy oraz egzaminu dyplomowego przez rok.

7. W przypadkach, o których mowa w ust. 5 i 6, kandydatowi na biegłego rewidenta przysługuje prawo wniesienia pisemnego odwołania do Komisji.

8. W przypadku uznania odwołania, o którym mowa w ust. 7, kandydat na biegłego rewidenta ma prawo przystąpić do egzaminu w kolejnym terminie bez konieczności uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

9. Od wyniku egzaminu kandydatowi na biegłego rewidenta przysługuje prawo wniesienia pisemnego odwołania do Komisji.

10. Kandydatowi na biegłego rewidenta przysługuje prawo wglądu do pracy egzaminacyjnej oraz prawo sporządzania notatek dotyczących treści pracy egzaminacyjnej na potrzeby odwołania. Notatki można sporządzać odnośnie do tych pytań testowych lub zadań sytuacyjnych, za które kandydat nie uzyskał maksymalnej liczby punktów.

11. W trakcie wglądu do pracy egzaminacyjnej kandydat na biegłego rewidenta nie może posiadać urządzeń służących do kopiowania oraz przekazywania i odbioru informacji.

12. Naruszenie zasad, o których mowa w ust. 10 lub 11, jest równoznaczne z utratą przez kandydata prawa do kontynuowania wglądu do pracy egzaminacyjnej.

13. Informacja o kolejnym wykluczeniu z egzaminu, o którym mowa w ust. 6, oraz utracie prawa, o której mowa w ust. 12, jest przekazywana przez Komisję Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.

14. Komisja może unieważnić egzamin w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości co do przebiegu egzaminu i zarządzić jego powtórzenie. W takim przypadku opłata egzaminacyjna podlega zaliczeniu na poczet opłaty za kolejny egzamin.

Art. 15. 1. Komisja zalicza kandydatowi na biegłego rewidenta, na jego wniosek, poszczególne egzaminy z wiedzy, jeżeli w tym zakresie zdał on egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne.

2. Komisja zalicza kandydatowi na biegłego rewidenta, na jego wniosek, wszystkie egzaminy z wiedzy, jeżeli ukończył on studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne, których program kształcenia został zrealizowany w ramach umowy, o której mowa w art. 12 ust. 3.

3. Komisja zalicza kandydatowi na biegłego rewidenta, na jego wniosek, poszczególne egzaminy z wiedzy, jeżeli zdał on egzaminy w ramach postępowania kwalifikacyjnego prowadzonego przez organ uprawniony do nadawania uprawnień biegłego rewidenta w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej, co do których stwierdzi, że zakresem kształcenia obejmują wiedzę w zakresie wskazanym w art. 14 ust. 1 i 2.

4. Warunkiem zaliczenia egzaminów z wiedzy jest to, aby:

- 1) egzaminy uniwersyteckie lub równorzędne, o których mowa w ust. 1,
- 2) egzaminy na studiach wyższych, o których mowa w ust. 2,
- 3) egzaminy w ramach postępowania kwalifikacyjnego, o którym mowa w ust. 3

– były przeprowadzone w formie pisemnej, a od dnia ukończenia studiów wyższych, zakończenia postępowania kwalifikacyjnego albo zdania egzaminów w ramach postępowania kwalifikacyjnego nie upłynęło więcej niż 3 lata.

5. Komisja zalicza kandydatowi na biegłego rewidenta, który posiada tytuł doradcy podatkowego, na jego wniosek, egzamin z prawa podatkowego.

6. Komisja zalicza kandydatowi na biegłego rewidenta, na jego wniosek, praktykę, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 lit. a, jeżeli:

- 1) był zatrudniony w firmie audytorskiej lub pozostawał w stosunku pracy na samodzielnym stanowisku w komórkach finansowo-księgowych przez co najmniej 3 lata lub
- 2) posiada certyfikat księgowy uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych albo świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, wydane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, lub
- 3) jest mianowanym kontrolerem Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 16. 1. Kandydat na biegłego rewidenta uiszcza opłatę wstępną za przystąpienie do postępowania kwalifikacyjnego oraz opłaty egzaminacyjne stanowiące przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, a także opłaty za rozpatrzenie wniosków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret drugie oraz art. 15 ust. 1–3 i 5.

2. Wysokość opłaty:

- 1) wstępnej oraz za każdy egzamin z wiedzy jest ustalana w kwocie nieprzekraczającej równowartości 20%,
- 2) za egzamin z prawa gospodarczego, o którym mowa w art. 4 ust. 4 i 5, oraz egzamin dyplomowy jest ustalana w kwocie nieprzekraczającej równowartości 30%

– przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

3. Wysokość opłaty za rozpatrzenie każdego wniosku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret drugie oraz art. 15 ust. 1–3 i 5, jest ustalana w kwocie nieprzekraczającej równowartości 5% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

4. Jeżeli kandydat na biegłego rewidenta z usprawiedliwionej przyczyny nie przystąpił do egzaminu, opłata egzaminacyjna podlega zaliczeniu na poczet egzaminu przeprowadzanego w terminie późniejszym albo zwrotowi, w wysokości 80% uiszczonych opłat.

5. Przychód z opłat, o których mowa w ust. 2 i 3, może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie kosztów organizacji i przeprowadzenia egzaminów, kosztów wynagrodzeń członków Komisji i egzaminatorów oraz kosztów obsługi Komisji.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób dokonywania zgłoszenia oraz tryb przystępowania do postępowania kwalifikacyjnego,
- 2) termin i sposób wnoszenia opłaty egzaminacyjnej oraz sposób i tryb dokonywania zwrotu opłaty,
- 3) tryb i sposób przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, w tym przepisy porządkowe obowiązujące kandydatów podczas postępowania kwalifikacyjnego,

- 4) tryb i sposób przeprowadzania egzaminów,
- 5) tryb i termin uzyskiwania wglądu do prac egzaminacyjnych oraz sposób jego przeprowadzania,
- 6) tryb i termin wnoszenia odwołań od wyników egzaminów,
- 7) zakres, przebieg oraz sposób odbywania praktyki i aplikacji, a także tryb stwierdzania odbycia praktyki i aplikacji,
- 8) tryb stwierdzania spełniania warunku, o którym mowa w art. 4 ust. 3 pkt 1,
- 9) tryb i sposób zaliczania egzaminów, o których mowa w art. 15 ust. 1–3 i 5,
- 10) tryb stwierdzania spełniania warunków, o których mowa w art. 15 ust. 6

– uwzględniając potrzebę obiektywnego sprawdzenia teoretycznego i praktycznego przygotowania kandydatów na biegłych rewidentów, prawidłowy przebieg egzaminów oraz konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania Komisji.

7. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określi, w porozumieniu z Komisją, w formie uchwał zatwierdzanych przez Komisję Nadzoru Audytowego:

- 1) ramowy harmonogram przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, określający miejsce i termin przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, a także egzaminu z prawa gospodarczego, o którym mowa w art. 4 ust. 4 i 5;
- 2) szczegółowy zakres tematyczny egzaminów, uwzględniający dziedziny, o których mowa w art. 14 ust. 1 i 2;
- 3) wykaz zagadnień istotnych dla badania sprawozdań finansowych, które składają się na egzamin z prawa gospodarczego, o którym mowa w art. 4 ust. 4 i 5;
- 4) wysokość opłaty wstępnej za przystąpienie do postępowania kwalifikacyjnego;
- 5) wysokość opłat za poszczególne egzaminy oraz wysokość wynagrodzenia przysługującego członkom Komisji;
- 6) tryb powoływania egzaminatorów oraz wysokość przysługującego im wynagrodzenia;
- 7) wysokość opłat za rozpatrzenie każdego wniosku, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. b tiret drugie oraz art. 15 ust. 1–3 i 5;
- 8) program praktyki i aplikacji;
- 9) sposób dokumentowania praktyki i aplikacji oraz spełnienia warunku, o którym mowa w art. 4 ust. 3 pkt 1;
- 10) zakres i tryb innych działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Komisji oraz szczegółową procedurę przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów.

Art. 17. 1. Rejestr prowadzi Krajowa Rada Biegłych Rewidentów.

2. Rejestr zawiera nazwy i adresy organów odpowiedzialnych za nadzór publiczny, wpis do rejestru, kontrole w ramach systemu zapewniania jakości, prowadzenie kontroli doraźnych i nakładanie kar administracyjnych za naruszenie przepisów ustawy oraz rozporządzenia nr 537/2014, a także obejmuje następujące dane:

- 1) numer wpisu do rejestru;
- 2) imię i nazwisko oraz adres biegłego rewidenta;
- 3) obywatelstwo biegłego rewidenta;
- 4) formę wykonywania przez biegłego rewidenta zawodu lub informację o niewykonywaniu tego zawodu;
- 5) nazwę, adres strony internetowej i adres firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46 pkt 1, albo firmy audytorskiej, która zatrudnia biegłego rewidenta lub w której jest on współnikiem, lub z którą jest on powiązany w inny sposób;
- 6) informację o uzyskaniu uprawnień biegłego rewidenta w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej lub państwie trzecim, w tym numer w odpowiednim rejestrze nadany biegłemu rewidentowi przez organ rejestrujący innego państwa Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, jeżeli został nadany, oraz nazwę tego organu.

3. Za wpis do rejestru uiszcza się opłatę.

4. Wpisu do rejestru dokonuje się na wniosek osoby, o której mowa w art. 4 ust. 2–5. Do wniosku należy dołączyć dowód uiszczenia opłaty za wpis.

5. Wysokość opłaty za wpis do rejestru jest ustalana w kwocie nieprzekraczającej równowartości 10% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy i stanowi przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

6. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów podejmuje uchwały o wpisie do rejestru oraz wysokości opłaty za wpis do rejestru.

7. Wpis do rejestru uważa się za dokonany, jeżeli Komisja Nadzoru Audytowego, w terminie 45 dni od dnia otrzymania uchwały o wpisie do rejestru, nie wyrazi sprzeciwu w formie decyzji administracyjnej.

8. Od decyzji, o której mowa w ust. 7, osobie wnioskującej o wpis do rejestru służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

9. Biegły rewident ma obowiązek zgłaszania Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów zmiany danych podlegających wpisowi do rejestru w terminie 30 dni od dnia ich zaistnienia.

10. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów wydaje legitymację biegłego rewidenta zawierającą imię i nazwisko oraz numer legitymacji będący jednocześnie numerem wpisu biegłego rewidenta do rejestru.

11. Rejestr jest prowadzony w postaci elektronicznej i jest dostępny na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów. Dane dotyczące obywatelstwa oraz adresu biegłego rewidenta nie podlegają publikacji.

Art. 18. 1. Skreślenie biegłego rewidenta z rejestru następuje w przypadku:

- 1) śmierci biegłego rewidenta;
- 2) wystąpienia biegłego rewidenta na jego wniosek z samorządu biegłych rewidentów;
- 3) zaprzestania spełniania któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1–3;
- 4) nieuiszczania składek członkowskich za okres dłuższy niż rok;
- 5) prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego o skreśleniu z rejestru.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów podejmuje uchwałę o skreśleniu biegłego rewidenta z rejestru.

3. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów może odmówić podjęcia uchwały o skreśleniu biegłego rewidenta z rejestru z przyczyny wymienionej w ust. 1 pkt 2, jeżeli przeciwko biegłemu rewidentowi jest prowadzone postępowanie dyscyplinarne.

4. Jeżeli przeciwko biegłemu rewidentowi, który złożył oświadczenie o wystąpieniu z samorządu biegłych rewidentów, jest prowadzone postępowanie dyscyplinarne w sprawie przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów może podjąć uchwałę o skreśleniu biegłego rewidenta z rejestru po uzgodnieniu z Komisją Nadzoru Audytowego.

5. Skreślenie z rejestru biegłego rewidenta, który prowadzi działalność w formie określonej w art. 46 pkt 1, powoduje również skreślenie jego firmy audytorskiej z listy, o której mowa w art. 57 ust. 1.

6. Osoba skreślona z rejestru z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, może być ponownie wpisana do rejestru, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 4 ust. 2.

7. Osoba skreślona z rejestru z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 5, może być ponownie wpisana do rejestru, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 4 ust. 2, oraz upłynęło 10 lat od dnia, w którym orzeczenie o skreśleniu z rejestru stało się prawomocne.

8. Jeżeli od dnia skreślenia z rejestru upłynęło więcej niż 10 lat, osoby, o których mowa w ust. 6 i 7, mogą być ponownie wpisane do rejestru po ponownym złożeniu egzaminów, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6.

Art. 19. Biegły rewident, który osiągnął wiek emerytalny i na swój wniosek wystąpił z samorządu biegłych rewidentów, może posługiwać się tytułem „biegły rewident senior”.

Art. 20. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów informuje Komisję Nadzoru Audytowego o każdym przypadku skreślenia z rejestru biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 6, wraz z podaniem przyczyny skreślenia, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się uchwały o skreśleniu.

2. Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, organowi rejestrującemu państwa, w którym biegły rewident jest także zarejestrowany.

3. W przypadku poinformowania Komisji Nadzoru Audytowego przez organ rejestrujący lub organ nadzoru z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa Unii Europejskiej o skreśleniu biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 6, z rejestru biegłych rewidentów prowadzonego w tym państwie, Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje otrzymaną informację Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.

Art. 21. 1. Do uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów dotyczących wpisu do rejestru lub skreślenia biegłego rewidenta z rejestru stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, 868, 996, 1579 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 935).

2. Odwołania od uchwał, o których mowa w ust. 1, wnosi się do Komisji Nadzoru Audytowego, za pośrednictwem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

Rozdział 3

Samorząd zawodowy biegłych rewidentów

Art. 22. 1. Biegli rewidentenci tworzą Polską Izbę Biegłych Rewidentów.

2. Polska Izba Biegłych Rewidentów działa na podstawie przepisów ustawy oraz postanowień statutu.

3. Przynależność do Polskiej Izby Biegłych Rewidentów jest obowiązkowa i powstaje z dniem wpisu biegłego rewidenta do rejestru.

Art. 23. 1. Polska Izba Biegłych Rewidentów jest samorządem zawodowym biegłych rewidentów i posiada osobowość prawną.

2. Polska Izba Biegłych Rewidentów tworzy i likwiduje oddziały regionalne.

3. Polska Izba Biegłych Rewidentów ma prawo używania pieczęci urzędowej.

Art. 24. 1. Biegłym rewidentom przysługuje czynne i bierne prawo wyborcze do organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

2. Ukazanie biegłego rewidenta karą określoną w art. 159 ust. 1 pkt 3–5 powoduje utratę biernego prawa wyborczego do organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów do czasu zatarcia kary.

Art. 25. 1. Do zadań Polskiej Izby Biegłych Rewidentów należy w szczególności:

- 1) reprezentowanie członków oraz ochrona ich interesów zawodowych;
- 2) ustanawianie krajowych standardów wykonywania zawodu oraz zasad etyki zawodowej;
- 3) wykonywanie zadań w zakresie należytego wykonywania zawodu i przestrzegania zasad etyki zawodowej przez członków Polskiej Izby Biegłych Rewidentów oraz przestrzegania przepisów prawa, procedur i standardów przez firmy audytorskie, w tym:
 - a) przeprowadzanie kontroli badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego,
 - b) prowadzenie postępowań dyscyplinarnych przeciwko biegłym rewidentom przeprowadzającym badania jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego,
 - c) nakładanie kar administracyjnych na firmy audytorskie;
- 4) współdziałanie w kształtowaniu zasad rachunkowości i rewizji finansowej;
- 5) opracowywanie materiałów szkoleniowych dla kandydatów na biegłych rewidentów.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, powierza się Polskiej Izbie Biegłych Rewidentów do realizacji w ramach nadzoru publicznego.

Art. 26. 1. Organami Polskiej Izby Biegłych Rewidentów są:

- 1) Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów;
- 2) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów;
- 3) Krajowa Komisja Rewizyjna;
- 4) Krajowy Sąd Dyscyplinarny;
- 5) Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny;
- 6) Krajowa Komisja Nadzoru.

2. Kadencja organów, o których mowa w ust. 1 pkt 2–6, trwa 4 lata. Organy te są obowiązane działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.

3. W tym samym organie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2–6, nie można zasiadać dłużej niż przez dwie następujące po sobie kadencje.

4. Nie można jednocześnie wchodzić w skład więcej niż jednego z organów, o których mowa w ust. 1 pkt 2–6.

5. Siedzibą organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów jest miasto stołeczne Warszawa.

Art. 27. 1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów odbywa się co 4 lata.

2. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów jest zwoływany przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

3. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów może zwołać Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1.

4. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów obraduje nad sprawami, dla których został zwołany.

5. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów jest obowiązana do zwołania Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów na żądanie:

- 1) co najmniej 10% biegłych rewidentów wpisanych do rejestru;
- 2) Krajowej Komisji Rewizyjnej z powodu rażącego naruszenia prawa w działalności finansowej lub statutowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

6. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów stanowią delegaci wybrani przez walne zgromadzenia w regionalnych oddziałach Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, w liczbie proporcjonalnej do liczby biegłych rewidentów wpisanych do rejestru, zgodnie z zasadami określonymi przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów, z tym że łączna liczba delegatów nie może być mniejsza niż 2% biegłych rewidentów wpisanych do rejestru.

7. Mandaty delegatów wybranych na Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów zachowują ważność przez okres 4 lat.

8. W obradach Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów mogą brać udział członkowie organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

Art. 28. 1. Wyboru do organów, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2–6, dokonują delegaci wybrani na Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów.

2. Wybory odbywają się w głosowaniu bezpośrednim i tajnym, przy nieograniczonej liczbie kandydatów.

Art. 29. 1. Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów:

- 1) dokonuje wyboru:
 - a) Prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów i pozostałych członków Krajowej Rady Biegłych Rewidentów,
 - b) Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców,
 - c) członków Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowego Sądu Dyscyplinarnego oraz Krajowej Komisji Nadzoru;
- 2) uchwała statut Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 3) uchwała program działania i podstawowe zasady gospodarki finansowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 4) określa zasady ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów;
- 5) rozpatruje i zatwierdza sprawozdania z działalności organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2–6, i udziela absolutorium osobom wchodzącym w skład tych organów.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1, mogą być odwołane przed upływem kadencji przez organ, który je wybrał.

Art. 30. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów kieruje działalnością samorządu w okresach między Krajowymi Zjazdami Biegłych Rewidentów.

2. Do kompetencji Krajowej Rady Biegłych Rewidentów należą wszystkie sprawy niezatrzymane przepisami ustawy dla innych organów, w szczególności:

- 1) wykonywanie uchwał Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów;
- 2) reprezentowanie Polskiej Izby Biegłych Rewidentów wobec organów państwowych i samorządowych, instytucji naukowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz międzynarodowych organizacji zawodowych;
- 3) podejmowanie uchwał w sprawach:
 - a) krajowych standardów wykonywania zawodu,
 - b) krajowych standardów kontroli jakości,

- c) zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
 - d) regulacji z zakresu obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, o których mowa w art. 10 ust. 11,
 - e) regulaminu działania Komisji, o którym mowa w art. 13 ust. 5,
 - f) regulacji z zakresu postępowania kwalifikacyjnego, o których mowa w art. 16 ust. 7,
 - g) wysokości opłaty za wpis do rejestru, o której mowa w art. 17 ust. 3,
 - h) wysokości opłaty, o której mowa w art. 60 ust. 1, za wpis na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1,
 - i) wpisu i skreślenia z rejestru lub listy, o której mowa w art. 57 ust. 1,
 - j) wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru, o której mowa w art. 56 ust. 1,
 - k) wysokości składek członkowskich biegłych rewidentów,
 - l) wysokości opłat z tytułu wpisu do wykazu jednostek uprawnionych,
 - m) przyjmowania rocznego planu finansowego Polskiej Izby Biegłych Rewidentów i sprawozdania z jego wykonania oraz zatwierdzania rocznych planów finansowych regionalnych oddziałów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów,
 - n) nakładania kar administracyjnych na firmy audytorskie – w przypadkach przewidzianych w niniejszej ustawie,
 - o) zakresu kontroli, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2;
- 4) podejmowanie innych uchwał, które uzna za celowe do właściwego funkcjonowania Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
 - 5) prowadzenie rejestru i listy, o której mowa w art. 57 ust. 1;
 - 6) prowadzenie wykazu jednostek uprawnionych;
 - 7) wydawanie legitymacji biegłego rewidenta;
 - 8) prowadzenie działalności wydawniczej i szkoleniowej;
 - 9) opiniowanie projektów aktów normatywnych z zakresu prawa gospodarczego.

3. Uchwały wymienione w ust. 2 pkt 3 lit. a–f wymagają zatwierdzenia przez Komisję Nadzoru Audytowego.

4. Wydając uchwały w sprawie krajowych standardów badania lub krajowych standardów kontroli jakości, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów może określić dodatkowe procedury lub wymogi dotyczące badania, w zakresie nieuregulowanym przez międzynarodowe standardy badania, jeżeli są one konieczne do wykonywania przez biegłego rewidenta obowiązków określonych przez przepisy prawa Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące zakresu badania lub jeżeli są one konieczne do zwiększenia wiarygodności i jakości badań sprawozdań finansowych.

5. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów sporządza roczne sprawozdanie z działalności, w tym informacje o realizacji obowiązku dotyczącego rozwiązywania umów, o których mowa w art. 66 ust. 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, które przekazuje Komisji Nadzoru Audytowego w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

6. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów zatwierdza roczne sprawozdanie finansowe Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, które po pozytywnym zaopiniowaniu przez Krajową Komisję Rewizyjną jest przekazywane Komisji Nadzoru Audytowego za każdy rok obrotowy w terminie do dnia 30 czerwca następnego roku.

Art. 31. 1. W skład Krajowej Rady Biegłych Rewidentów wchodzi od 11 do 15 członków.

2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów wybiera ze swojego grona, w głosowaniu tajnym, 2 zastępców prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, sekretarza i skarbnika.

3. Uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 3 lit. i, zapadają bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej połowy składu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

4. Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów:

- 1) wypełnia obowiązki kierownika jednostki oraz reprezentuje Krajową Radę Biegłych Rewidentów wobec organów państwowych i samorządowych, instytucji naukowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz międzynarodowych organizacji zawodowych;
- 2) kieruje pracami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów;
- 3) podpisuje uchwały i postanowienia Krajowej Rady Biegłych Rewidentów;
- 4) podejmuje decyzje związane z bieżącą działalnością Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 5) wykonuje inne czynności określone w statucie.

Art. 32. 1. W skład Krajowej Komisji Rewizyjnej wchodzi od 3 do 5 członków. Krajowa Komisja Rewizyjna wybiera ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

2. Krajowa Komisja Rewizyjna:

- 1) kontroluje finansową działalność Polskiej Izby Biegłych Rewidentów oraz wykonanie uchwał podjętych na Krajowym Zjeździe Biegłych Rewidentów, a także przedstawia wnioski w tym zakresie:
 - a) Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów – niezwłocznie po przeprowadzeniu kontroli,
 - b) Krajowemu Zjazdowi Biegłych Rewidentów – w sprawozdaniu z działalności;
- 2) przedstawia Krajowemu Zjazdowi Biegłych Rewidentów wniosek o udzielenie absolutorium Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.

3. Krajowa Komisja Rewizyjna sporządza roczne sprawozdanie z działalności, które przedkłada Komisji Nadzoru Audytowego w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

Art. 33. 1. W skład Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wchodzi od 8 do 10 członków.

2. Krajowy Sąd Dyscyplinarny wybiera ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

3. Krajowy Sąd Dyscyplinarny orzeka w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej biegłych rewidentów.

4. Krajowy Sąd Dyscyplinarny orzeka w składzie 3 członków.

5. Przewodniczący Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wyznacza skład orzekający.

6. Krajowy Sąd Dyscyplinarny sporządza roczne sprawozdanie z działalności, zawierające w szczególności informacje o prowadzonych postępowaniach dyscyplinarnych, które przedkłada Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów oraz Komisji Nadzoru Audytowego w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

Art. 34. 1. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny wykonuje swoje zadania przy pomocy od 5 do 10 zastępców.

2. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny:

- 1) prowadzi postępowanie wyjaśniające;
- 2) prowadzi dochodzenie dyscyplinarne;
- 3) jest oskarżycielem w postępowaniu, o którym mowa w art. 143 pkt 2.

3. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny sporządza roczne sprawozdanie z działalności, zawierające w szczególności informacje o prowadzonych postępowaniach dyscyplinarnych, które przedkłada Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów oraz Komisji Nadzoru Audytowego w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

Art. 35. 1. W skład Krajowej Komisji Nadzoru wchodzi od 3 do 5 członków. Krajowa Komisja Nadzoru wybiera ze swojego grona przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego.

2. Członek Krajowej Komisji Nadzoru podlega wyłączeniu z rozpatrywania spraw dotyczących kontroli firmy audytorskiej, którą prowadzi lub prowadził lub w której jest lub był pracownikiem lub osobą należącą do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego, lub członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego, lub z którą był w inny sposób powiązany w okresie 3 lat poprzedzających rozpoczęcie kontroli.

3. Krajowa Komisja Nadzoru sporządza roczne sprawozdanie z działalności zawierające informacje o funkcjonowaniu systemu zapewniania jakości w odniesieniu do badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego, w tym informacje dotyczące wykonania planów kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 3, a także informacje na temat przeprowadzonych kontroli, o których mowa w art. 39, w zakresie niezbędnym do opracowania rocznego sprawozdania, o którym mowa w art. 90 ust. 5, które przedkłada Komisji Nadzoru Audytowego oraz Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów w terminie do dnia 31 marca następnego roku.

Art. 36. 1. Do zadań Krajowej Komisji Nadzoru należy przeprowadzanie kontroli przestrzegania przepisów prawa, procedur i standardów przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie w zakresie:

- 1) badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego;
- 2) usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu innych niż badanie ustawowe.

2. Częstotliwość kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest uzależniona od wyników analizy ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w badaniach ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego, jednakże kontrola jest przeprowadzana nie rzadziej niż raz na 6 lat.

3. Krajowa Komisja Nadzoru opracowuje roczne plany kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 1. Roczny plan kontroli jest przekazywany Komisji Nadzoru Audytowego w celu zatwierdzenia. Zatwierdzony roczny plan kontroli jest publikowany na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

Art. 37. 1. Kontrole, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, przeprowadzają kontrolerzy Krajowej Komisji Nadzoru.

2. Kontrolerem Krajowej Komisji Nadzoru może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) ma nieposzlakowaną opinię;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada uprawnienia biegłego rewidenta i doświadczenie w zakresie badań sprawozdań finansowych.

3. Przed przystąpieniem do kontroli kontroler Krajowej Komisji Nadzoru składa oświadczenie, że w okresie 3 lat poprzedzających rozpoczęcie kontroli nie prowadził lub nie prowadzi kontrolowanej firmy audytorskiej oraz nie był lub nie jest zatrudniony w kontrolowanej firmie audytorskiej ani w inny sposób z nią powiązany oraz że nie występuje konflikt interesu między nim a kontrolowaną firmą audytorską i biegłymi rewidentami działającymi w jej imieniu.

4. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 3, jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

5. Przed przystąpieniem do pierwszej kontroli kontroler Krajowej Komisji Nadzoru przechodzi przeszkolenie w zakresie przeprowadzania kontroli zapewniania jakości w firmach audytorskich.

6. W kontrolach mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów, z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownicy komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej upoważnieni przez Komisję Nadzoru Audytowego.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6, protokół kontroli, o którym mowa w art. 119 ust. 1, sporządza się w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których po jednym doręcza się kontrolowanemu i obserwatorowi.

8. Krajowa Komisja Nadzoru wykonuje wydane przez Komisję Nadzoru Audytowego zalecenia i instrukcje dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli.

9. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy art. 111 ust. 3 oraz art. 112–120 i art. 122.

10. Opracowując procedury kontroli, Krajowa Komisja Nadzoru bierze pod uwagę skalę i złożoność działalności kontrolowanej firmy audytorskiej. Procedury kontroli firmy audytorskiej uwzględniają obowiązywanie zasady proporcjonalności przy stosowaniu krajowych standardów badania przy badaniach ustawowych jednostek innych niż duże jednostki.

Art. 38. Kontrole, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, są przeprowadzane na podstawie procedur ustalonych przez Krajową Komisję Nadzoru. Zakres kontroli określa Krajowa Rada Biegłych Rewidentów. Do kontroli przepisy art. 113–120 i art. 122 stosuje się odpowiednio.

Art. 39. 1. W przypadku powzięcia informacji o nieprawidłowościach w przeprowadzaniu badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego, Krajowa Komisja Nadzoru może przeprowadzić kontrolę wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów i działalności firmy audytorskiej przeprowadzającej te badania, zwaną dalej „kontrolą doraźną KKN”.

2. W przypadku wystąpienia przez Komisję Nadzoru Audytowego z wnioskiem, o którym mowa w art. 90 ust. 3, lub otrzymania zlecenia, o którym mowa w art. 202 ust. 1, Krajowa Komisja Nadzoru przeprowadza kontrolę doraźną KKN.

3. Kontrola doraźna KKN jest prowadzona przez kontrolerów Krajowej Komisji Nadzoru na podstawie imiennego upoważnienia.

4. Kontrola doraźna KKN może być przeprowadzona w zakresie wszystkich lub wybranych zagadnień określonych w art. 112 ust. 1.

5. Firma audytorska jest obowiązana do udzielania wszelkich żądanych informacji i wyjaśnień, w tym przekazania dokumentów, w zakresie objętym kontrolą doraźną KKN, w wyznaczonej postaci i wyznaczonym terminie. Jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli, kontrola doraźna KKN może być prowadzona w siedzibie Krajowej Komisji Nadzoru. Przepis art. 114 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

6. Do kontroli doraźnych KKN przepisy art. 37 ust. 3, art. 111 ust. 3 oraz art. 112–120 i art. 122 stosuje się odpowiednio.

Art. 40. 1. W przypadku zaistnienia okoliczności uzasadniających podjęcie kontroli doraźnej KKN Krajowa Komisja Nadzoru niezwłocznie informuje o tym Komisję Nadzoru Audytowego.

2. W kontrolach doraźnych KKN mogą uczestniczyć w charakterze obserwatorów, z prawem dostępu do wszelkich dokumentów, pracownicy komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej upoważnieni przez Komisję Nadzoru Audytowego. W takim przypadku protokół kontroli doraźnej KKN sporządza się w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których po jednym doręcza się kontrolowanemu i obserwatorowi.

3. Krajowa Komisja Nadzoru wykonuje wydane przez Komisję Nadzoru Audytowego zalecenia i instrukcje dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli doraźnych KKN.

Art. 41. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas kontroli, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 lub art. 39, Krajowa Komisja Nadzoru:

- 1) kieruje do firmy audytorskiej zalecenia wraz z określeniem odpowiedniego terminu umożliwiającego ich realizację;
- 2) składa, jeżeli istnieją do tego podstawy:
 - a) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego do Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego,
 - b) informację o stwierdzonych nieprawidłowościach, o których mowa w art. 182 ust. 1, Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, kontrolerzy Krajowej Komisji Nadzoru dokonują weryfikacji realizacji zaleceń, której ustalenia są ujmowane w raporcie z realizacji zaleceń.

3. Przepisy ust. 1 pkt 2 lit. a lub b stosuje się również w przypadku niewykonania zaleceń, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

4. Krajowa Komisja Nadzoru przekazuje niezwłocznie Komisji Nadzoru Audytowego informacje o wynikach kontroli, o których mowa w ust. 1, przeprowadzonych w firmach audytorskich przeprowadzających badania ustawowe zarówno w jednostkach zainteresowania publicznego, jak i w jednostkach niebędących jednostkami zainteresowania publicznego oraz skierowanych zaleceniach.

Art. 42. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 39, stosuje się odpowiednio przepisy art. 6–16, art. 32–34, art. 39–60, art. 67–88a, z tym że termin wskazany w art. 79 § 1 wynosi 3 dni, i art. 123–126 oraz art. 141–144 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 43. Krajowa Komisja Nadzoru określa, w formie uchwał, zatwierdzanych przez Komisję Nadzoru Audytowego:

- 1) procedurę wyboru kontrolerów Krajowej Komisji Nadzoru do przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 39;
- 2) zasady doskonalenia zawodowego kontrolerów Krajowej Komisji Nadzoru;
- 3) wzór protokołu kontroli przeprowadzanych przez kontrolerów Krajowej Komisji Nadzoru;
- 4) procedury przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 39.

Art. 44. 1. Organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów są obowiązane doręczać Komisji Nadzoru Audytowego uchwały, z wyjątkiem uchwał w formie postanowień wydawanych w toku postępowania administracyjnego, w terminie 14 dni od dnia ich podjęcia.

2. Obsługę organizacyjno-kancelaryjną organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów zapewnia Biuro Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

Art. 45. Statut Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, zatwierdzany przez Komisję Nadzoru Audytowego, określa:

- 1) tryb tworzenia, zakres działania oraz strukturę organizacyjną, w tym funkcjonowanie regionalnych oddziałów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 2) tryb działania oraz sposób finansowania Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 3) sposób składania oświadczeń woli w imieniu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie.

Rozdział 4

Firmy audytorskie

Art. 46. Firmą audytorską jest jednostka, w której badania sprawozdań finansowych przeprowadzają biegli rewidenci, wpisana na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1, i prowadząca działalność w jednej z następujących form:

- 1) działalności gospodarczej prowadzonej przez biegłego rewidenta we własnym imieniu i na własny rachunek;
- 2) spółki cywilnej, spółki jawnej lub spółki partnerskiej, w której większość głosów posiadają biegli rewidenci lub firmy audytorskie, zatwierdzone co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej; w spółkach, w których powołano zarząd, większość członków zarządu stanowią biegli rewidenci zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej; jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż 2 osób, jedną z nich jest biegły rewident;
- 3) spółki komandytowej, w której komplementariuszami są wyłącznie biegli rewidenci lub firmy audytorskie zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej;
- 4) spółki kapitałowej lub spółdzielni, które spełniają następujące wymagania:
 - a) większość członków zarządu stanowią biegli rewidenci zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej; jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż 2 osób, jedną z nich jest biegły rewident,
 - b) większość głosów na walnym zgromadzeniu posiadają biegli rewidenci lub firmy audytorskie zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej,
 - c) większość członków organów nadzorczych stanowią biegli rewidenci zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej;
- 5) spółdzielczego związku rewizyjnego, który spełnia następujące wymagania:
 - a) zatrudnia do badania biegłych rewidentów,
 - b) większość członków zarządu stanowią biegli rewidenci zatwierdzeni co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej; jeżeli zarząd składa się z nie więcej niż 2 osób, jedną z nich jest biegły rewident.

Art. 47. 1. Przedmiotem działalności firmy audytorskiej jest wykonywanie czynności rewizji finansowej.

2. W przypadku firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46 pkt 1–4, przedmiotem działalności może być również:

- 1) usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych i podatkowych;
- 2) doradztwo podatkowe;
- 3) prowadzenie postępowania upadłościowego lub likwidacyjnego;
- 4) działalność wydawnicza lub szkoleniowa w zakresie rachunkowości, rewizji finansowej i podatków;
- 5) wykonywanie ekspertyz lub sporządzanie opinii ekonomiczno-finansowych;
- 6) świadczenie usług doradztwa lub zarządzania, wymagających posiadania wiedzy z zakresu rachunkowości, rewizji finansowej, prawa podatkowego oraz organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw;
- 7) świadczenie usług atestacyjnych innych niż czynności rewizji finansowej, niezatrzeżonych do wykonywania przez biegłych rewidentów;
- 8) świadczenie usług pokrewnych;
- 9) świadczenie innych usług zastrzeżonych w odrębnych przepisach do wykonywania przez biegłych rewidentów.

3. Firma audytorska może również prowadzić działalność polegającą na uzyskiwaniu pożytków z posiadanego majątku.

Art. 48. 1. Odpowiedzialność wobec badanej jednostki za przeprowadzenie badania ponosi firma audytorska zawierająca umowę o przeprowadzenie badania.

2. Przeprowadzając badanie, firma audytorska może, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej, powierzyć osobie fizycznej, osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej wpisanej na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1, zwanej dalej „podwykonawcą”, wykonanie w jej imieniu i na jej rzecz niektórych czynności badania.

3. W przypadku badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych grupy kapitałowej, podwykonawcami mogą być również podmioty posiadające uprawnienia do przeprowadzania badań sprawozdań finansowych, uzyskane w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej oraz podmioty posiadające uprawnienia do przeprowadzania badań sprawozdań finansowych uzyskane w państwie trzecim.

4. W stosunku do podwykonawców, Krajowej Komisji Nadzoru lub Komisji Nadzoru Audytowego przysługują uprawnienia kontrolne, o których mowa w art. 36–39, art. 41, art. 106 i art. 124, w zakresie wykonywanych w związku z badaniem czynności na rzecz firmy audytorskiej oraz sporządzanych w związku z tymi czynnościami dokumentów.

Art. 49. W przypadku gdy czynności badania są realizowane przez podwykonawców lub osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4:

- 1) zasady etyki zawodowej, przepisy w zakresie niezależności, rotacji kluczowego biegłego rewidenta oraz rotacji firmy audytorskiej mają zastosowanie do całego zespołu wykonującego badanie, w tym do podwykonawców i osób, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4;
- 2) podwykonawca lub osoba, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4, jest obowiązana przestrzegać polityk i procedur przeprowadzania badań ustawowych ustanowionych przez firmę audytorską zlecającą wykonanie niektórych czynności badania w ramach umowy, o której mowa w art. 48 ust. 2, lub umowy, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 4.

Art. 50. 1. Firma audytorska opracowuje i wdraża system wewnętrznej kontroli jakości zgodnie z krajowymi standardami kontroli jakości. System wewnętrznej kontroli jakości obejmuje w szczególności polityki, procedury oraz rozwiązania, a także mechanizmy, o których mowa w art. 64.

2. Firma audytorska monitoruje oraz ocenia adekwatność i skuteczność systemu wewnętrznej kontroli jakości.

3. Firma audytorska przeprowadza coroczną ocenę systemu wewnętrznej kontroli jakości, w wyniku której może przedstawić propozycję rozwiązań mających na celu poprawę adekwatności i skuteczności tego systemu. Dokumentację corocznej oceny systemu wewnętrznej kontroli jakości przechowuje się co najmniej przez 5 lat.

4. Firma audytorska wyznacza biegłego rewidenta jako osobę odpowiedzialną za system wewnętrznej kontroli jakości.

Art. 51. 1. Firma audytorska, która w poprzednim roku kalendarzowym przeprowadziła badanie ustawowe jednostki zainteresowania publicznego, w terminie do ostatniego dnia lutego następnego roku, przekazuje Komisji Nadzoru Audytowego sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy zawierające w szczególności:

- 1) informacje, o których mowa w art. 14 rozporządzenia nr 537/2014, z podaniem nazw, form organizacyjno-prawnych, siedzib oraz numerów identyfikacji podatkowej jednostek zainteresowania publicznego, w których wykonano usługi, rodzaju usługi, imienia, nazwiska, numeru w rejestrze biegłego rewidenta wykonującego usługę oraz daty i rodzaju sporządzonych sprawozdań i raportów;
- 2) informacje o badaniach ustawowych jednostek zainteresowania publicznego, w których czynności badania zostały zrealizowane przez podwykonawców, z podaniem nazw podwykonawców, ich form organizacyjno-prawnych, siedzib i numerów wpisu na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1, oraz wskazaniem tych czynności;
- 3) informację o wysokości przychodów firmy audytorskiej, z wyszczególnieniem przychodów z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego i jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego, a także przychodów wskazanych w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 537/2014.

2. Komisja Nadzoru Audytowego określi, w formie uchwały, szczegółowy zakres oraz formę i tryb przekazania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę uzyskania informacji innych niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do wykonania zadań określonych w niniejszej ustawie i rozporządzeniu nr 537/2014.

Art. 52. 1. Firma audytorska, w terminie do ostatniego dnia lutego następnego roku, przekazuje Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy zawierające w szczególności:

- 1) wykaz jednostek, w których przeprowadzono czynności rewizji finansowej, z wyłączeniem badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego, z podaniem nazw, form organizacyjno-prawnych, siedzib oraz numerów identyfikacji podatkowej jednostek, w których wykonano czynności rewizji finansowej, rodzaju czynności, imienia, nazwiska, numeru w rejestrze biegłego rewidenta wykonującego usługę oraz daty i rodzaju sporządzonych sprawozdań i raportów;
- 2) informację o liczbie i rodzaju czynności rewizji finansowej z podziałem na badania ustawowe sprawozdań finansowych, badania dobrowolne sprawozdań finansowych, badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, przeglądy sprawozdań finansowych, przeglądy skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz inne usługi atestacyjne;
- 3) informacje o badaniach ustawowych, z wyłączeniem badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego, w których czynności badania zostały zrealizowane przez podwykonawców, z podaniem nazw, form organizacyjno-prawnych, siedzib i numerów wpisu na listę, o której mowa w art. 57 ust. 1, podwykonawców oraz wskazaniem tych czynności;
- 4) informację, czy firma audytorska przeprowadzała badania ustawowe jednostek zainteresowania publicznego;

- 5) informację o wysokości przychodów firmy audytorskiej z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego oraz wynikającej z nich wysokości opłaty z tytułu nadzoru, o której mowa w art. 56 ust. 1;
- 6) informacje o odbywanych przez kandydatów na biegłych rewidentów aplikacjach i praktykach w firmie audytorskiej;
- 7) wykaz i rodzaj świadczonych usług oraz prowadzonej działalności, o których mowa w art. 47 ust. 2.

2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów określi, w formie uchwały, szczegółowy zakres oraz formę i tryb przekazania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

Art. 53. 1. Firma audytorska jest obowiązana zawrzeć umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej.

2. Obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w ust. 1, powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania czynności rewizji finansowej i ustaje z dniem skreślenia z listy, o której mowa w art. 57 ust. 1.

3. W przypadku świadczenia usług lub prowadzenia działalności, o których mowa w art. 47 ust. 2, firma audytorska jest obowiązana zawrzeć umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej również z tytułu świadczenia tych usług lub prowadzenia działalności.

4. Obowiązek ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie świadczenia usług lub prowadzenia działalności, o których mowa w art. 47 ust. 2, powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia świadczenia tych usług lub prowadzenia działalności.

5. Firma audytorska, o której mowa w art. 58, jest obowiązana zawrzeć umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania badań ustawowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiadana przez nią umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawarta w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej opiewa na niższą minimalną sumę gwarancyjną niż wskazana w przepisach wydanych na podstawie ust. 6 lub jeżeli nie obejmuje ona wykonywania badań ustawowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w ust. 1 i 3, oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanego zawodu oraz zakres realizowanych zadań.

Art. 54. 1. Firma audytorska ponosi odpowiedzialność za szkodę spowodowaną swoim działaniem lub zaniechaniem.

2. Kwota odszkodowania z tytułu odpowiedzialności firm audytorskich badających:

- 1) jednostki zainteresowania publicznego – nie może przekraczać mniejszej kwoty z dwóch: 20-krotności wynagrodzenia ustalonego w umowie wykonania czynności rewizji finansowej lub 12 000 000 zł;
- 2) jednostki inne niż jednostki zainteresowania publicznego – nie może przekraczać mniejszej kwoty z dwóch: 10-krotności wynagrodzenia ustalonego w umowie wykonania czynności rewizji finansowej lub 3 000 000 zł.

3. Ograniczenie odpowiedzialności nie dotyczy przypadków umyślnego naruszenia obowiązków zawodowych przez biegłego rewidenta.

Art. 55. 1. Firma audytorska osiągająca przychód z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego w danym roku kalendarzowym, jest obowiązana wnieść opłatę z tytułu nadzoru za dany rok kalendarzowy w wysokości nie wyższej niż 5,5% tych przychodów, jednak nie mniej niż 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

2. Firma audytorska, o której mowa w art. 58, wnosi opłatę z tytułu nadzoru w danym roku, w wysokości ustalonej na zasadach określonych w ust. 1, od przychodów osiąganych z tytułu badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego przeprowadzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2, stanowią dochód budżetu państwa.

4. W przypadku niewywiązania się przez firmę audytorską z obowiązku, o którym mowa w ust. 1 lub 2, Komisja Nadzoru Audytowego wydaje decyzję administracyjną określającą wysokość opłaty.

5. W przypadku niewykonania decyzji, o której mowa w ust. 4, Komisja Nadzoru Audytowego nakłada w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji karę administracyjną, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 2. Przepis art. 190 stosuje się.

6. Opłata, o której mowa w ust. 4, oraz kara administracyjna, o której mowa w ust. 5, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2016 r. poz. 599, z późn. zm.⁸⁾).

7. Na postanowienia Komisji Nadzoru Audytowego w sprawach rozstrzygnięć i stanowiska wierzyciela dotyczących postępowania egzekucyjnego zażalenie nie przysługuje.

8. Odsetki za zwłokę, na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201, 648, 768 i 935), pobiera się od nieuiszczonych w wyznaczonym terminie przez firmę audytorską:

- 1) opłat z tytułu nadzoru;
- 2) kar administracyjnych nałożonych przez Komisję Nadzoru Audytowego.

9. Do opłat z tytułu nadzoru stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

10. Od decyzji Komisji Nadzoru Audytowego wydanych w pierwszej instancji dotyczących opłat z tytułu nadzoru oraz kar administracyjnych nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

11. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze obwieszczenia, ogłasza, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego dany rok kalendarzowy, za który uiszczana jest opłata z tytułu nadzoru, wysokość stawki procentowej opłat, o których mowa w ust. 1 i 2.

12. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób wyliczenia stawki procentowej opłat, o których mowa w ust. 1 i 2,
- 2) sposób i terminy wnoszenia opłat, o których mowa w ust. 1 i 2,
- 3) sposób i terminy rozliczenia opłat, o których mowa w ust. 1 i 2, wraz ze wzorem rocznego rozliczenia opłat

– uwzględniając prognozowany koszt sprawowanego nadzoru, w tym niedobory lub nadwyżki opłat z tytułu nadzoru z lat poprzednich oraz konieczność zapewnienia skuteczności nadzoru, a także prognozowane przychody firm audytorskich z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach zainteresowania publicznego.

Art. 56. 1. Firma audytorska jest obowiązana wnieść opłatę z tytułu nadzoru za dany rok kalendarzowy w wysokości nie wyższej niż 1,5% rocznych przychodów za dany rok kalendarzowy z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego, jednak nie mniej niż 20% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

2. Firma audytorska, o której mowa w art. 58, wnosi opłatę z tytułu nadzoru w danym roku, w wysokości ustalonej na zasadach określonych w ust. 1, od przychodów osiągniętych z tytułu badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego przeprowadzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2, stanowią przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów i są przeznaczane na realizację zadań, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2 i 3.

4. W przypadku niewywiązania się przez firmę audytorską z obowiązku, o którym mowa w ust. 1 lub 2, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów podejmuje uchwałę określającą wysokość opłaty.

5. W przypadku niewykonania uchwały, o której mowa w ust. 4, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów nakłada, w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się uchwały, karę administracyjną, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 2. Przepis art. 190 stosuje się.

6. Opłata, o której mowa w ust. 4, oraz kara administracyjna, o której mowa w ust. 5, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Przepisy art. 55 ust. 8 i 9 stosuje się odpowiednio.

8. Do uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, o których mowa w ust. 4 i 5, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

9. Od uchwał, o których mowa w ust. 4 i 5, nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 868, 1228, 1244, 1579, 1860 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 933.

10. Wysokość stawki procentowej, terminy i sposób uiszczenia opłat, o których mowa w ust. 1 i 2, określa Krajowa Rada Biegłych Rewidentów w formie uchwały.

11. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób wyliczenia stawki procentowej opłat, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając prognozowany koszt sprawowanego nadzoru, w tym niedobory lub nadwyżki opłat z tytułu nadzoru z lat poprzednich, a także prognozowane przychody firm audytorskich z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego.

Art. 57. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów prowadzi listę firm audytorskich, zwaną dalej „listą”.

2. Lista zawiera nazwy i adresy organów odpowiedzialnych odpowiednio za nadzór publiczny, wpis na listę, kontrole w ramach systemu zapewniania jakości, prowadzenie kontroli doraźnych i nakładanie kar administracyjnych za naruszenie przepisów ustawy oraz rozporządzenia nr 537/2014, a także obejmuje następujące dane:

- 1) numer wpisu na listę;
- 2) pełną i skróconą nazwę oraz adres firmy audytorskiej;
- 3) formę organizacyjno-prawną firmy audytorskiej;
- 4) nazwiska i imiona lub nazwy właścicieli, wspólników (w tym komplementariuszy), udziałowców (akcjonariuszy), członków zarządu oraz członków organów nadzorczych;
- 5) adresy właścicieli, wspólników (w tym komplementariuszy), udziałowców (akcjonariuszy), członków zarządu oraz członków organów nadzorczych;
- 6) nazwiska, imiona i numery w rejestrze wszystkich biegłych rewidentów zatrudnionych w firmie audytorskiej lub z nią powiązanych jako wspólnicy lub w inny sposób;
- 7) adresy oddziałów firmy audytorskiej;
- 8) informację o członkostwie w sieci oraz wykaz nazw i adresów firm audytorskich należących do sieci oraz podmiotów powiązanych z firmą audytorską lub też wskazanie miejsca, w którym informacje te są publicznie dostępne;
- 9) adres strony internetowej firmy audytorskiej;
- 10) numer w rejestrze nadany firmie audytorskiej przez organ rejestrujący innego niż Rzeczpospolita Polska państwa Unii Europejskiej lub państwa trzeciego oraz nazwę tego organu;
- 11) informację, czy firma audytorska została zarejestrowana w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej w celu umożliwienia przeprowadzania unijnych badań ustawowych, wymaganych w państwie Unii Europejskiej dokonującym rejestracji;
- 12) dane kontaktowe obejmujące numer telefonu i adres poczty elektronicznej oraz imię i nazwisko osoby wyznaczonej do kontaktów;
- 13) informację, czy firma audytorska została wpisana na listę na podstawie art. 58.

3. Do zgłaszania zmian danych podlegających wpisowi na listę przepis art. 17 ust. 9 stosuje się odpowiednio.

4. Wpisu na listę dokonuje się w przypadku spełniania przez firmę audytorską następujących warunków:

- 1) złożenia wniosku zawierającego udokumentowane dane, o których mowa w ust. 2 pkt 2–12;
- 2) posiadania nieposzlakowanej opinii;
- 3) złożenia oświadczenia o zdolności do prowadzenia działalności w zakresie wykonywania czynności rewizji finansowej, podpisanego przez członków zarządu, a w przypadku braku zarządu – przez właścicieli lub wspólników.

5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, należy dołączyć potwierdzenie uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 60 ust. 1.

6. Wpis na listę uważa się za dokonany, jeżeli Komisja Nadzoru Audytowego, w terminie 45 dni od dnia otrzymania uchwały o wpisie na listę, nie wyrazi sprzeciwu w formie decyzji administracyjnej.

7. Od decyzji, o której mowa w ust. 6, podmiotowi wnioskującemu o wpis na listę służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

8. Lista jest prowadzona w postaci elektronicznej i jest dostępna na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

Art. 58. 1. Firma audytorska zatwierdzona w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej jest uprawniona do wykonywania badań ustawowych w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli kluczowy biegły rewident przeprowadzający takie badania jest wpisany do rejestru, a firma audytorska wpisana jest na listę.

2. Firma audytorska zamierzająca wykonywać badanie ustawowe występuje do Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z wnioskiem o wpis na listę.

3. Do wniosku o wpis na listę należy dołączyć zaświadczenie wydane przez organ zatwierdzający z państwa członkowskiego pochodzenia, opatrzone datą nie wcześniejszą niż 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku, potwierdzające zatwierdzenie w danym państwie Unii Europejskiej oraz potwierdzenie uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 60 ust. 1.

4. Do firmy audytorskiej, o której mowa w ust. 1, przepisów art. 57 ust. 4 i 5 nie stosuje się.

5. Badanie ustawowe przeprowadzone z naruszeniem wymogów, o których mowa w ust. 1, jest nieważne z mocy prawa.

6. W przypadku firm audytorskich wpisanych na listę na podstawie ust. 1 przepisy ustawy mają zastosowanie jedynie do badań ustawowych wykonywanych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 59. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów informuje Komisję Nadzoru Audytowego o wpisie firmy audytorskiej zatwierdzonej w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej na listę.

2. Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, właściwemu organowi zatwierdzającemu z państwa członkowskiego pochodzenia.

Art. 60. 1. Firma audytorska jest obowiązana wnieść opłatę, z tytułu wpisu na listę, w wysokości nie wyższej niż 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za poprzedni rok kalendarzowy.

2. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, określa, w formie uchwały, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów. Opłata stanowi przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

Art. 61. 1. Skreślenie firmy audytorskiej z listy następuje w przypadku:

- 1) złożenia przez firmę audytorską wniosku o skreślenie z listy;
- 2) nieuregulowania opłaty z tytułu nadzoru, o której mowa w art. 55 ust. 1 lub 2 lub art. 56 ust. 1 lub 2, mimo nałożenia kary administracyjnej, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 2;
- 3) niepoddania się kontroli, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 39, art. 106 ust. 1, art. 123 ust. 1 lub art. 124 ust. 1;
- 4) zaprzestania spełniania wymogów, o których mowa w art. 46 pkt 2–5;
- 5) czasowego zawieszenia uprawnień do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych lub odebrania takich uprawnień przez organ zatwierdzający z państwa członkowskiego pochodzenia – w odniesieniu do firmy audytorskiej wpisanej na listę na podstawie art. 58;
- 6) w przypadku utraty przez firmę audytorską nieposzlakowanej opinii;
- 7) ostatecznego rozstrzygnięcia Komisji Nadzoru Audytowego lub Krajowej Rady Biegłych Rewidentów nakładającego na firmę audytorską karę administracyjną, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 7.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–6, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów podejmuje uchwałę o skreśleniu firmy audytorskiej z listy.

3. Firma audytorska skreślona z listy z przyczyny, o której mowa w ust. 1 pkt 1, może być ponownie wpisana na listę, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 57 ust. 4.

4. Firma audytorska skreślona z listy z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 5, może być ponownie wpisana na listę, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 58 ust. 1 i 3.

5. Firma audytorska skreślona z listy z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, 6 i 7, może być ponownie wpisana na listę, jeżeli od dnia skreślenia upłynęło nie mniej niż 5 lat oraz spełnia warunki, o których mowa w art. 57 ust. 4.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do firmy audytorskiej ubiegającej się o wpis na listę, jeżeli w skład jej organów wchodzi biegły rewident będący w firmie audytorskiej skreślonej z listy z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, 6 i 7, jedną z osób, o których mowa w art. 57 ust. 2 pkt 4.

7. Firma audytorska jest obowiązana przekazać Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów akta badań przeprowadzonych w okresie ostatnich 5 lat i dokumentację systemu wewnętrznej kontroli jakości, w przypadku gdy:

- 1) złożyła wniosek o skreślenie z listy pod rygorem pozostawienia tego wniosku bez rozpoznania lub
- 2) w stosunku do tej firmy audytorskiej toczy się postępowanie w sprawie skreślenia jej z listy z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4 lub 6, w terminie określonym przez organ prowadzący postępowanie, nie dłuższym niż 30 dni, lub
- 3) została na nią nałożona kara administracyjna, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 7.

8. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 7 pkt 2 lub 3, obowiązek przekazania Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów akt badań, o których mowa w ust. 7, w terminie 2 miesięcy od dnia, w którym rozstrzygnięcie o skreśleniu firmy audytorskiej z listy stało się ostateczne, ciąży solidarnie na:

- 1) biegłych rewidentach, przeprowadzających badania sprawozdań finansowych w firmach audytorskich, które w wyniku postępowania, o którym mowa w ust. 7 pkt 2, zostały skreślane z listy;
- 2) biegłych rewidentach, którzy bezpośrednio przed wydaniem w pierwszej instancji rozstrzygnięcia w sprawie skreślenia firmy audytorskiej z listy byli:
 - a) wspólnikami spółek, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, w tym komplementariuszami, lub
 - b) członkami zarządu spółek, o których mowa w lit. a, jeżeli zarząd w tych spółkach był powołany;
- 3) firmach audytorskich, które bezpośrednio przed wydaniem w pierwszej instancji rozstrzygnięcia w sprawie skreślenia firmy audytorskiej z listy były wspólnikami spółek, o których mowa w art. 46 pkt 2–4, w tym komplementariuszami;
- 4) biegłych rewidentach, którzy bezpośrednio przed wydaniem w pierwszej instancji rozstrzygnięcia w sprawie skreślenia firmy audytorskiej z listy byli członkami zarządu firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46 pkt 5.

9. W przypadku nieprzekazania Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów akt badań, o których mowa w ust. 7, w terminie 2 miesięcy od dnia, w którym rozstrzygnięcie o skreśleniu firmy audytorskiej z listy stało się ostateczne, Krajowa Rada Biegłych Rewidentów nakłada na biegłych rewidentów lub firmy audytorskie karę pieniężną.

10. Do ustalania wymiaru kary pieniężnej, o której mowa w ust. 9, przepisy art. 183 ust. 3, 4 i 6 stosuje się odpowiednio.

11. Odwołanie od uchwały w sprawie nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w ust. 9, wnosi się do Komisji Nadzoru Audytowego, za pośrednictwem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

12. W sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–6, ust. 9 i 11, przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

13. Do kar pieniężnych orzeczonych w sprawach, o których mowa w ust. 9 i 11, przepisy art. 189 ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.

14. Akta badań, o których mowa w ust. 7, mogą zostać poddane analizie przeprowadzanej w siedzibie właściwego organu. O zamiarze przystąpienia do analizy informuje się biegłych rewidentów i firmy audytorskie, wysyłając zawiadomienie nie później niż 30 dni przed dniem przystąpienia do analizy. Biegli rewidentzi i firmy audytorskie mogą zapoznać się z aktami badań, o których mowa w ust. 7, a także z próbką akt badań, która ma zostać poddana analizie. Biegli rewidentzi, firmy audytorskie lub osoby przez nich upoważnione mogą przedstawiać wyjaśnienia i dowody w czasie analizy.

15. Organem właściwym w sprawach analizy, o której mowa w ust. 14, w zakresie określonym w:

- 1) art. 36 ust. 1 – jest Krajowa Komisja Nadzoru;
- 2) art. 106 ust. 1 – jest Komisja Nadzoru Audytowego.

16. Do analizy, w zakresie, o którym mowa w ust. 15:

- 1) pkt 1 – przepisy art. 37 ust. 1–4, 6–8 i 10, art. 112, art. 114 ust. 3, art. 115, art. 117 i art. 122 stosuje się odpowiednio;
- 2) pkt 2 – przepisy art. 106 ust. 3 i 4, art. 108–110, art. 112, art. 114 ust. 3, art. 115, art. 117, art. 122 i art. 125 stosuje się odpowiednio.

17. Z analizy, o której mowa w ust. 14, sporządza się protokół. Przepisy art. 118 ust. 2, ust. 3 pkt 1–3 i 5–11 oraz ust. 4 stosuje się.

18. Protokół, o którym mowa w ust. 17, doręcza się biegłym rewidentom i firmom audytorskim. Biegli rewidentzi i firmy audytorskie w terminie 14 dni od dnia doręczenia protokołu mogą złożyć zastrzeżenia. Przepis art. 120 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

19. Jeżeli wyniki analizy dają do tego podstawy, do biegłych rewidentów i firm audytorskich stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) art. 41 ust. 1 pkt 2 – w odniesieniu do analizy w zakresie, o którym mowa w ust. 15 pkt 1;
- 2) art. 121 ust. 1 pkt 2 lub 3 – w odniesieniu do analizy w zakresie, o którym mowa w ust. 15 pkt 2.

Art. 62. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów informuje Komisję Nadzoru Audytowego o każdym przypadku skreślenia z listy firmy audytorskiej posiadającej numer w rejestrze, o którym mowa w art. 57 ust. 2 pkt 10, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się uchwały o skreśleniu z listy wraz z podaniem przyczyny skreślenia.

2. Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje informację, o której mowa w ust. 1, organowi rejestrującemu państwa, w którym firma audytorska jest także zarejestrowana.

3. W przypadku poinformowania Komisji Nadzoru Audytowego przez organ rejestrujący lub organ nadzoru z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa Unii Europejskiej o skreśleniu firmy audytorskiej zatwierdzonej w Rzeczypospolitej Polskiej z listy prowadzonej w tym państwie, Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje otrzymaną informację Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów.

Art. 63. 1. Do uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w przedmiocie wpisu na listę lub skreślenia z listy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

2. Odwołanie od uchwały, o której mowa w ust. 1, wnosi się do Komisji Nadzoru Audytowego, za pośrednictwem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Rozdział 5

Organizacja firmy audytorskiej

Art. 64. 1. Firma audytorska jest obowiązana ustanowić:

- 1) polityki i procedury zapewniające, aby:
 - a) właściciele, wspólnicy (w tym komplementariusze) lub udziałowcy (akcjonariusze), członkowie zarządu lub innego organu zarządzającego, członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego firmy audytorskiej lub podmiotu powiązanego z firmą audytorską nie ingerowali w przeprowadzanie badania w sposób zagrażający niezależności lub obiektywizmowi biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie w imieniu firmy audytorskiej,
 - b) pracownicy i inne osoby, z których usług korzysta lub które nadzoruje, i które biorą bezpośredni udział w czynnościach w zakresie badania, posiadali odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie przydzielonych im obowiązków oraz aby wykonywane przez nich zlecenie badania było zgodne z obowiązującymi dla tego zlecenia standardami badania oraz obowiązującymi wymogami ustawowymi w zakresie niezależności oraz rotacji firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta,
 - c) zlecenie niektórych czynności badania w ramach umowy, o której mowa w art. 48 ust. 2, nie wpływało negatywnie na jakość wewnętrznej kontroli jakości firmy audytorskiej oraz nie ograniczało możliwości sprawowania przez Komisję Nadzoru Audytowego lub właściwe organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 przez firmę audytorską i biegłych rewidentów działających w jej imieniu;
- 2) polityki i procedury przeprowadzania badań, szkoleń, nadzorowania i oceniania działań pracowników oraz tworzenia akt badań, o których mowa w art. 67 ust. 4;
- 3) rozwiązania organizacyjne:
 - a) zapobiegające zagrożeniom dla niezależności firmy audytorskiej oraz biegłych rewidentów działających w jej imieniu, a także mające na celu wykrywanie zagrożeń, ich eliminowanie lub zarządzanie nimi oraz ich ujawnianie przed przyjęciem lub kontynuowaniem zlecenia badania,
 - b) dotyczące postępowania w przypadku incydentów mogących mieć poważne skutki dla rzetelności czynności podejmowanych przez firmę audytorską lub biegłych rewidentów działających w jej imieniu w zakresie badania oraz sposobu dokumentowania takich incydentów;
- 4) procedury administracyjne i księgowość, mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości, procedury oceny ryzyka oraz rozwiązania w zakresie kontroli i zabezpieczeń na potrzeby systemów przetwarzania informacji; mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości zapewniają przestrzeganie decyzji i procedur na wszystkich poziomach organizacyjnych firmy audytorskiej lub w odniesieniu do wszystkich osób i podmiotów biorących udział w badaniu;

- 5) polityki wynagrodzeń, w tym polityki udziału w zyskach, określające odpowiednie zachęty do osiągnięcia wysokiej jakości badania, uwzględniając, że kwota przychodów, które biegły rewident lub firma audytorska uzyskują ze świadczenia na rzecz badanej jednostki usług niebędących badaniem, nie jest brana pod uwagę przy ocenie wyników w zakresie uzyskiwania wysokiej jakości badania oraz nie stanowi elementu wynagrodzenia jakichkolwiek osób biorących udział w badaniu lub mogących na nie wpłynąć;
- 6) w przypadku badania jednostek zainteresowania publicznego:
 - a) mechanizm rotacji kluczowego biegłego rewidenta,
 - b) mechanizm stopniowej rotacji najwyższego rangą personelu, o którym mowa w art. 17 ust. 7 akapit trzeci rozporządzenia nr 537/2014,
 - c) procedury określające tryb rozwiązywania sporów między kontrolerem jakości wykonania zlecenia a kluczowym biegłym rewidentem, o których mowa w art. 8 ust. 6 zdanie drugie rozporządzenia nr 537/2014.

2. Dla zapewnienia ciągłości i regularności wykonywania czynności w zakresie badania ustawowego firma audytorska oraz kluczowy biegły rewident wykorzystują odpowiednie systemy, zasoby i procedury.

Art. 65. 1. Firma audytorska dostosowuje swoją organizację wewnętrzną, w tym polityki, procedury, rozwiązania organizacyjne i mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości, do wielkości i rodzaju prowadzonej działalności podstawowej, w tym do rodzaju i wielkości badanych jednostek.

2. Firma audytorska wykazuje, na żądanie Komisji Nadzoru Audytowego lub właściwych organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, że stosowane przez nią polityki, procedury, rozwiązania organizacyjne i mechanizmy wewnętrznej kontroli jakości są odpowiednie do skali i stopnia złożoności czynności wykonywanych przez firmę audytorską, biegłych rewidentów lub podwykonawców działających w jej imieniu i na jej rzecz.

Art. 66. 1. Do każdego badania firma audytorska wyznacza przynajmniej jednego kluczowego biegłego rewidenta, kierując się koniecznością zapewnienia wysokiej jakości badania oraz spełnienia wymogów w zakresie niezależności i kompetencji umożliwiających właściwe przeprowadzenie badania.

2. Firma audytorska zapewnia kluczowemu biegłemu rewidentowi odpowiednie zasoby, w tym zespół wykonujący badanie, posiadający kompetencje i możliwości niezbędne do właściwego wykonania danego badania.

3. Kluczowy biegły rewident bierze czynny udział w przeprowadzaniu badania.

4. Kluczowy biegły rewident i firma audytorska przeznaczają wystarczającą ilość czasu i odpowiednie zasoby w celu właściwej realizacji badania.

Art. 67. 1. Firma audytorska sporządza i przechowuje przez okres nie krótszy niż 5 lat dokumentację dotyczącą:

- 1) naruszeń przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 oraz skutków tych naruszeń;
- 2) środków podjętych w celu:
 - a) przeciwdziałania naruszeniom, o których mowa w pkt 1,
 - b) zmiany systemu wewnętrznej kontroli jakości.

2. Firma audytorska sporządza sprawozdanie roczne zawierające przegląd środków podjętych w celu zaradzenia naruszeniom, o których mowa w ust. 1 pkt 1, i przekazuje je do wiadomości swoim pracownikom w terminie 6 miesięcy od zakończenia roku kalendarzowego.

3. Firma audytorska sporządza dokumentację klienta, która zawiera:

- 1) nazwę i adres klienta oraz miejsce prowadzenia działalności;
- 2) rodzaj sprawozdań finansowych klienta podlegających badaniu;
- 3) akta badań wykonanych lub wykonywanych na rzecz danego klienta;
- 4) listę usług wykonanych lub wykonywanych na rzecz danego klienta;
- 5) całkowite wynagrodzenie za badanie przewidziane umową o badanie, faktyczne wynagrodzenie za badanie otrzymane w każdym roku obrotowym, całkowite wynagrodzenie za poszczególne usługi inne niż badanie przewidziane w umowie o wykonanie danej usługi oraz wynagrodzenie otrzymane z tytułu poszczególnych usług innych niż badanie w każdym roku obrotowym;
- 6) procentowy udział wszystkich wynagrodzeń otrzymanych od danego klienta w danym roku obrotowym w całkowitych przychodach rocznych firmy audytorskiej.

4. Firma audytorska tworzy akta badania dla każdego badania, zawierające:

- 1) dane i dokumenty, o których mowa w art. 74, a także w art. 6–8 rozporządzenia nr 537/2014;
- 2) imiona i nazwiska kluczowych biegłych rewidentów wraz ze wskazaniem imienia i nazwiska kluczowego biegłego rewidenta podpisującego sprawozdanie z badania;
- 3) skład zespołu wykonującego badanie;
- 4) w przypadku badań jednostek zainteresowania publicznego – imię i nazwisko kontrolera jakości wykonania zlecenia badania;
- 5) listę podwykonawców, podmiotów powiązanych z firmą audytorską, podmiotów należących do sieci, ekspertów lub innych osób, które brały udział w przeprowadzeniu badania;
- 6) oświadczenia o niezależności, o których mowa w art. 74 ust. 2;
- 7) zapytania o poradę kierowane do ekspertów wraz z otrzymaną poradą i uzasadnienie wyboru określonego rozwiązania zaproponowanego przez ekspertów;
- 8) sprawozdanie z badania sporządzone zgodnie z art. 83, a w odpowiednich przypadkach – także zgodnie z art. 10 rozporządzenia nr 537/2014;
- 9) w przypadku badania jednostki, w której działa komitet audytu lub inny organ pełniący jego funkcję – sprawozdanie dodatkowe, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014;
- 10) dokumentację badania w rozumieniu art. 68 pkt 1;
- 11) dokumentację wykonanego przeglądu, o której mowa w art. 81 ust. 5 pkt 3;
- 12) oświadczenie o spełnieniu wymogu, o którym mowa w art. 66 ust. 4;
- 13) inne istotne dane i dokumenty, które brane były pod uwagę przez kluczowego biegłego rewidenta i firmę audytorską przy sporządzaniu sprawozdania z badania oraz sprawozdania dodatkowego, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014, oraz które wspomagają proces monitorowania przestrzegania przepisów ustawy, a w odpowiednich przypadkach – także przepisów rozporządzenia nr 537/2014, przez firmę audytorską.

5. Firma audytorska jest obowiązana zamknąć akta badania nie później niż 60 dni po dniu sporządzenia sprawozdania z badania i przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat od dnia ich zamknięcia.

6. Firma audytorska przechowuje przez okres nie krótszy niż 5 lat od daty zamknięcia akt badania lub wykonania innej usługi niebędącej badaniem dokumentację klienta, na rzecz którego wykonane było badanie lub wykonana była usługa inna niż badanie.

7. Firma audytorska przechowuje dokumentację wszystkich przekazanych jej skarg pisemnych, które dotyczyły przeprowadzonych badań, przez co najmniej 5 lat od daty ich wniesienia.

8. W przypadku wszczęcia postępowania dyscyplinarnego lub postępowania w sprawie odpowiedzialności firmy audytorskiej okres przechowywania dokumentacji klienta, akt badania lub też innych dokumentów istotnych dla oceny zgodności działalności firmy audytorskiej lub biegłych rewidentów z przepisami ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 ulega wydłużeniu do czasu przedawnienia okresu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

Rozdział 6

Zasady przeprowadzania badań oraz świadczenia usług na rzecz badanej jednostki

Art. 68. Ilekroć w przepisach niniejszego rozdziału jest mowa o:

- 1) dokumentacji badania – należy przez to rozumieć zapis wykonywanych procedur, uzyskanych odpowiednich dowodów badania oraz wniosków biegłego rewidenta, w tym wszelkie opracowania, informacje, notatki, analizy, sprawozdania lub oceny sporządzone na potrzeby przeprowadzenia badania sprawozdań finansowych;
- 2) zawodowym sceptycyzmie – należy przez to rozumieć postawę polegającą na krytycznym nastawieniu biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej, czujności wobec warunków mogących wskazywać na ewentualne zniekształcenie spowodowane błędem lub oszustwem oraz krytyczną ocenę dowodów.

Art. 69. 1. Biegły rewident, przeprowadzając badanie, działa w interesie publicznym i przestrzega zasad etyki zawodowej, w szczególności:

- 1) zachowuje uczciwość, obiektywizm, zawodowy sceptycyzm i należyłą staranność;
- 2) posiada odpowiednie kompetencje zawodowe;
- 3) przestrzega tajemnicy zawodowej.

2. Biegły rewident i firma audytorska zachowują zawodowy sceptycyzm w trakcie badania, w tym w trakcie jego planowania, przyjmując, że mogą zaistnieć okoliczności, w tym błąd lub oszustwo, powodujące istotne zniekształcenia sprawozdań finansowych podlegających badaniu, bez względu na wcześniejsze doświadczenia biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej, dotyczące uczciwości i rzetelności kierownictwa badanej jednostki oraz osób odpowiedzialnych za zarządzanie badaną jednostką, w tym jej ład korporacyjny.

3. Zachowanie zawodowego sceptycyzmu jest szczególnie wymagane przy ocenie przez biegłego rewidenta szacunków dotyczących:

- 1) wartości godziwej i utraty wartości aktywów,
- 2) rezerw,
- 3) przyszłych przepływów pieniężnych

– mających znaczenie dla zdolności badanej jednostki do kontynuowania działalności.

4. Firma audytorska, członkowie zespołu wykonującego badanie oraz osoba fizyczna mogący wpłynąć na wynik badania są niezależni od badanej jednostki i nie biorą udziału w procesie podejmowania decyzji przez badaną jednostkę co najmniej w okresie objętym badanym sprawozdaniem finansowym oraz okresie przeprowadzania badania.

5. Firma audytorska oraz kluczowy biegły rewident podejmują niezbędne działania w celu zapewnienia, że przy przeprowadzaniu badania na ich niezależność nie wpływał żaden rzeczywisty ani potencjalny konflikt interesów, relacje gospodarcze ani żadne inne bezpośrednie lub pośrednie relacje między badaną jednostką a firmą audytorską, członkami zespołu wykonującego badanie, członkami sieci, do której należy firma audytorska, kierownictwem firmy audytorskiej lub osobami związanymi z nimi stosunkiem kontroli.

6. Firma audytorska oraz kluczowy biegły rewident nie przeprowadzają badania, jeżeli istnieje zagrożenie wystąpienia autokontroli, czerpania korzyści własnych, promowania interesów badanej jednostki, zażyłości lub zastraszenia spowodowanych stosunkiem finansowym, osobistym, gospodarczym, zatrudnienia lub innym między badaną jednostką a kluczowym biegłym rewidentem, firmą audytorską, członkiem sieci, do której należy firma audytorska, lub osobą fizyczną mogącą wpłynąć na wynik badania, wskutek czego obiektywna, racjonalna i poinformowana osoba trzecia mogłaby wnioskować, że niezależność kluczowego biegłego rewidenta lub firmy audytorskiej jest zagrożona pomimo zastosowania zabezpieczeń zmierzających do wyeliminowania lub zredukowania zagrożenia do akceptowalnego poziomu.

7. Kluczowy biegły rewident, firma audytorska i jej pracownicy uczestniczący w przeprowadzaniu badania oraz osoba fizyczna biorąca bezpośredni udział w czynnościach w zakresie badania, z której usług korzysta lub którą nadzoruje kluczowy biegły rewident lub firma audytorska, a także osoby blisko z nimi związane:

- 1) nie mogą posiadać ani czerpać istotnych i bezpośrednich korzyści z instrumentów finansowych, w tym z udziałów w kapitale własnym, papierów wartościowych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, kredytów, pożyczek lub innych instrumentów dłużnych, w tym z praw i obowiązków do nabycia tych instrumentów finansowych oraz instrumentów pochodnych bezpośrednio powiązanych z tymi instrumentami finansowymi, wyemitowanych, gwarantowanych lub w inny sposób wspieranych przez jakąkolwiek badaną jednostkę objętą wykonywanymi przez nich czynnościami w zakresie badania;
- 2) nie mogą uczestniczyć w transakcjach, których przedmiotem są instrumenty finansowe, określone w pkt 1.

8. Nie narusza niezależności:

- 1) posiadanie lub czerpanie przez osoby lub podmioty, o których mowa w ust. 7, korzyści z:
 - a) instrumentów finansowych, które posiadane są pośrednio poprzez udział w zdywersyfikowanych programach zbiorowego inwestowania, w szczególności funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych oraz ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych oferowanych przez zakłady ubezpieczeń, o ile programy te nie są kontrolowane przez osoby lub podmioty, o których mowa w ust. 7, lub w stosunku do tych programów nie są podejmowane decyzje inwestycyjne, na które wpływ mają osoby lub podmioty, o których mowa w ust. 7, lub
 - b) kredytów lub pożyczek udzielonych na warunkach rynkowych w ramach zwykłej działalności przez badane jednostki, uprawnione do udzielania kredytów na podstawie odrębnych przepisów lub
- 2) uczestniczenie w transakcjach, których przedmiotem są instrumenty, o których mowa w pkt 1 lit. a.

9. Kluczowy biegły rewident, firma audytorska, jej pracownicy uczestniczący w przeprowadzaniu badania oraz osoba fizyczna, biorąca bezpośredni udział w czynnościach w zakresie badania, z której usług korzysta lub którą nadzoruje kluczowy biegły rewident lub firma audytorska, a także osoby z nimi blisko związane, nie mogą uczestniczyć w określaniu wyniku badania badanej jednostki ani w inny sposób nie mogą wpływać na ten wynik, jeżeli:

- 1) posiadają instrumenty finansowe, w tym udziały w kapitale własnym, papiery wartościowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, kredyty, pożyczki lub inne instrumenty dłużne, w tym prawa i obowiązki do nabycia tych instrumentów finansowych oraz instrumentów pochodnych bezpośrednio powiązanych z tymi instrumentami finansowymi, wyemitowane przez badaną jednostkę, z wyjątkiem takich, które

posiadane są pośrednio poprzez udział w zdywersyfikowanych programach zbiorowego inwestowania, w szczególności funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych oraz ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych oferowanych przez zakłady ubezpieczeń, o ile programy te nie są kontrolowane przez te osoby lub firmy lub w stosunku do tych programów nie są podejmowane decyzje inwestycyjne, na które wpływ mają te osoby lub firmy, a także z wyjątkiem kredytów lub pożyczek udzielonych na warunkach rynkowych w ramach zwykłej działalności przez badane jednostki, uprawnione do udzielania kredytów na podstawie odrębnych przepisów;

- 2) posiadają instrumenty finansowe, w tym udziały w kapitale własnym, papiery wartościowe w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, kredyty, pożyczki lub inne instrumenty dłużne, w tym prawa i obowiązki do nabycia tych instrumentów finansowych oraz instrumentów pochodnych bezpośrednio powiązanych z tymi instrumentami finansowymi, wyemitowane przez jednostkę powiązaną z badaną jednostką, których posiadanie może spowodować lub może być postrzegane przez obiektywną, racjonalną i poinformowaną osobę trzecią jako powodujące konflikt interesów, z wyjątkiem takich, które posiadane są pośrednio poprzez udział w zdywersyfikowanych programach zbiorowego inwestowania, w szczególności funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych oraz ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych oferowanych przez zakłady ubezpieczeń, o ile programy te nie są kontrolowane przez te osoby lub firmy lub w stosunku do tych programów nie są podejmowane decyzje inwestycyjne, na które wpływ mają te osoby lub firmy;
- 3) w okresie, o którym mowa w ust. 4, pozostawali z badaną jednostką w stosunku pracy, stosunku gospodarczym lub innym stosunku, który może spowodować lub może być postrzegany przez obiektywną, racjonalną i poinformowaną osobę trzecią jako powodujący konflikt interesów;
- 4) uczestniczyli w prowadzeniu ksiąg rachunkowych lub sporządzaniu dokumentacji księgowej lub sprawozdań finansowych badanej jednostki w roku obrotowym poprzedzającym okres objęty badaniem, w okresie objętym badanym sprawozdaniem lub okresie przeprowadzania badania;
- 5) są przedstawicielami prawnymi (pełnomocnikami), członkami organów nadzorczych, zarządzających lub pracownikami badanej jednostki lub jednostki z nią powiązanej;
- 6) biorą udział w procesie zarządzania badaną jednostką i podejmowania przez nią decyzji;
- 7) świadczą usługi inne niż badanie, mające istotny wpływ na badane sprawozdanie finansowe;
- 8) istnieją inne okoliczności naruszające niezależność w stopniu uniemożliwiającym ograniczenie tego naruszenia przy użyciu jakiegokolwiek zabezpieczenia, które nie pozwalają na sporządzenie bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania.

Art. 70. 1. Zlecenie badania jednostki innej niż jednostka zainteresowania publicznego nie może być kontynuowane w przypadku, gdy przynajmniej w jednym roku, w okresie ostatnich 5 lat, przychód firmy audytorskiej z tytułu wszystkich wykonanych w danym roku obrotowym usług na rzecz jednostki innej niż jednostka zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej stanowił co najmniej 40% całkowitego rocznego przychodu firmy audytorskiej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pierwszego roku działalności firmy audytorskiej.

Art. 71. Kluczowy biegły rewident, firma audytorska, jej pracownicy uczestniczący w przeprowadzaniu badania oraz osoba fizyczna, biorąca bezpośredni udział w czynnościach w zakresie badania, z której usług korzysta lub którą nadzoruje kluczowy biegły rewident lub firma audytorska, a także osoby blisko z nimi związane nie mogą żądać ani przyjmować od badanej jednostki lub jednostki z nią powiązanej żadnych korzyści majątkowych lub osobistych, chyba że obiektywna, racjonalna i poinformowana osoba trzecia uznałaby ich wartość za niewielką lub nieistotną.

Art. 72. 1. Jeżeli w okresie objętym sprawozdaniem finansowym badana jednostka została przejęta przez inną jednostkę, połączyła się z inną jednostką lub przejęła inną jednostkę, firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie ustalają i oceniają obecne oraz wcześniejsze interesy lub stosunki z tą inną jednostką, w tym usługi niebędące badaniem świadczone na rzecz tej innej jednostki, poprzez sprawdzenie, czy przy uwzględnieniu dostępnych zabezpieczeń mogłyby one zagrozić ich niezależności i zdolności do kontynuowania badania po dniu wejścia w życie połączenia lub przejęcia.

2. Firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie, niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia połączenia lub przejęcia, o których mowa w ust. 1, podejmują działania niezbędne do zakończenia interesów lub stosunków, które zagrażałyby ich niezależności, a do czasu ich zakończenia przyjmują zabezpieczenia służące zminimalizowaniu zagrożeń dla niezależności wynikających z wcześniejszych lub obecnych interesów lub stosunków.

Art. 73. Świadczenie usług innych niż badanie odbywa się zgodnie z wymogami niezależności określonymi odpowiednio dla takich usług w zasadach etyki zawodowej oraz standardach wykonywania takich usług.

Art. 74. 1. Firma audytorska oraz kluczowy biegły rewident przed przyjęciem lub kontynuowaniem zlecenia badania są obowiązani ocenić i udokumentować, czy:

- 1) spełnione zostały wymogi niezależności, o których mowa w art. 69–73;
- 2) istnieją zagrożenia dla ich niezależności oraz zastosowano zabezpieczenia w celu ich zminimalizowania;
- 3) dysponują kompetentnymi pracownikami, czasem i innymi zasobami umożliwiającymi odpowiednie przeprowadzenie badania;
- 4) osoba wyznaczona jako kluczowy biegły rewident posiada uprawnienia do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych uzyskane w państwie Unii Europejskiej, w którym wymagane jest badanie, w tym czy została wpisana do odpowiednich rejestrów biegłych rewidentów, prowadzonych w państwie Unii Europejskiej wymagającym badania.

2. Firma audytorska i członkowie zespołu wykonującego badanie przed przystąpieniem do badania składają oświadczenie o spełnianiu wymogów niezależności, o których mowa w art. 69–73, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 75. Właściciel, wspólnicy ani członkowie zarządu oraz organów nadzorczych firmy audytorskiej lub podmiotu powiązanego z tą firmą audytorską nie mogą ingerować w przeprowadzanie przez biegłego rewidenta badania sprawozdania finansowego w sposób zagrażający jego niezależności i obiektywizmowi.

Art. 76. 1. Kluczowy biegły rewident oraz biegli rewidenty przeprowadzający badanie ustawowe w imieniu firmy audytorskiej, przed upływem co najmniej roku od dnia zaprzestania działalności w charakterze biegłego rewidenta lub kluczowego biegłego rewidenta lub wzięcia bezpośredniego udziału w badaniu danej jednostki, nie mogą w badanej jednostce:

- 1) należeć do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym obejmować funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego;
- 2) obejmować funkcji członka komitetu audytu lub organu pełniącego jego funkcje;
- 3) obejmować funkcji członka organu nadzorczego.

2. W przypadku przeprowadzania badań jednostek zainteresowania publicznego okres, o którym mowa w ust. 1, wynosi co najmniej 2 lata.

3. Przed upływem co najmniej roku od dnia wzięcia bezpośredniego udziału w badaniu zajmować stanowisk lub obejmować funkcji, o których mowa w ust. 1, nie mogą:

- 1) pracownicy firmy audytorskiej oraz osoby należące do kadry kierowniczej wyższego szczebla niebędące kluczowymi biegłymi rewidentami,
- 2) osoby fizyczne, z których usług korzysta lub które nadzoruje dany biegły rewident lub firma audytorska

– jeżeli są biegłymi rewidentami.

4. Przed zajęciem stanowiska lub objęciem funkcji, o których mowa w ust. 1, kandydat na dane stanowisko lub funkcję składa oświadczenie o spełnianiu warunków, o których mowa w ust. 1–3. Oświadczenie jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 77. Biegły rewident, który w związku z wykonywaniem czynności rewizji finansowej dowiedział się o:

- 1) przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy przez funkcjonariusza publicznego z państwa Unii Europejskiej lub państwa trzeciego,
- 2) udzieleniu albo obietnicy udzielenia funkcjonariuszowi publicznemu, o którym mowa w pkt 1, korzyści majątkowej lub osobistej

– jest obowiązany zawiadomić niezwłocznie o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 78. 1. Biegły rewident oraz firma audytorska są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie informacje i dokumenty, do których mieli dostęp w trakcie wykonywania czynności rewizji finansowej. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie jest ograniczony w czasie.

2. Do przestrzegania tajemnicy zawodowej są obowiązane również inne osoby, którym udostępniono informacje objęte tą tajemnicą, chyba że na ich ujawnienie zezwalają przepisy odrębne.

3. Nie narusza obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej:

- 1) złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz udzielanie informacji lub przekazywanie dokumentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie lub odrębnych przepisach;
- 2) udostępnienie dokumentacji i informacji z wykonania czynności rewizji finansowej w związku z toczącymi się postępowaniami przed Komisją Nadzoru Audytowego lub organami Polskiej Izby Biegłych Rewidentów;
- 3) przekazanie przez biegłego rewidenta lub firmę audytorską – w przypadku przeprowadzania badania ustawowego jednostki należącej do grupy kapitałowej, której jednostka dominująca znajduje się w państwie trzecim – dokumentacji dotyczącej wykonywanej pracy w zakresie badania ustawowego biegłemu rewidentowi grupy kapitałowej, jeżeli dokumentacja ta jest konieczna do przeprowadzenia badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej.

Art. 79. Biegły rewident lub firma audytorska przeprowadzający badanie ustawowe jednostki, która:

- 1) wyemitowała papiery wartościowe w państwie trzecim lub
- 2) jest częścią grupy kapitałowej sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe w państwie trzecim

– mogą przekazać posiadaną dokumentację badania ustawowego lub inne dokumenty związane z badaniem ustawowym do właściwego organu nadzoru publicznego nad biegłymi rewidentami i jednostkami audytorskimi pochodzącymi z państwa trzeciego wyłącznie za pośrednictwem Komisji Nadzoru Audytowego.

Art. 80. 1. Wynagrodzenie za przeprowadzenie badania uzyskiwane przez firmę audytorską, biegłych rewidentów oraz podwykonawców działających w ich imieniu i na ich rzecz nie może być:

- 1) uzależnione od żadnych warunków, w tym od wyniku badania;
- 2) kształtowane lub uzależnione od świadczenia na rzecz badanej jednostki lub jednostek z nią powiązanych dodatkowych usług niebędących badaniem przez firmę audytorską lub jakiegokolwiek podmiot powiązany z firmą audytorską lub należący do sieci.

2. Wynagrodzenie za przeprowadzenie badania odzwierciedla pracochłonność oraz stopień złożoności prac i wymagane kwalifikacje.

Art. 81. 1. Firma audytorska grupy odpowiada za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2. Firma audytorska grupy odpowiada za sporządzenie sprawozdania z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, a w przypadku gdy badana jednostka dominująca posiada komitet audytu lub inny organ pełniący jego funkcje, również za sporządzenie sprawozdania dodatkowego, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014, dotyczącego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Firma audytorska grupy dokumentuje wyniki własnej pracy wykonanej w związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego i tworzy akta badania, o których mowa w art. 67 ust. 4.

4. W trakcie przeprowadzania badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego firma audytorska grupy może polegać na wynikach pracy wykonanej przez:

- 1) inną firmę audytorską i działających w jej imieniu biegłych rewidentów lub
- 2) jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, lub
- 3) biegłych rewidentów pochodzących z państwa trzeciego

– w zakresie badania sprawozdań finansowych lub pakietów konsolidacyjnych jednostek wchodzących w skład grupy, pod warunkiem dokonania, na podstawie umowy gwarantującej udostępnienie dokumentacji badania jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, przeglądu pracy podmiotów, o których mowa w pkt 1–3.

5. Firma audytorska grupy:

- 1) ocenia pracę wykonaną przez:
 - a) inną firmę audytorską i działających w jej imieniu biegłych rewidentów lub
 - b) jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, lub
 - c) biegłych rewidentów pochodzących z państwa trzeciego

– w związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego;

- 2) dokumentuje charakter, czas oraz zakres prac wykonanych przez podmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) dokumentuje wykonany przez siebie przegląd dokumentacji, zgromadzonej dla celów badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przez podmioty, o których mowa w pkt 1.

6. Zebrane i opracowane przez firmę audytorską grupy akta badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego mają umożliwić Komisji Nadzoru Audytowego lub właściwemu organowi Polskiej Izby Biegłych Rewidentów przeprowadzenie kontroli pracy firmy audytorskiej grupy.

7. W przypadku gdy firma audytorska grupy nie ma możliwości dokonania przeglądu, o którym mowa w ust. 4, dla celów właściwego przeprowadzenia badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przeprowadza dodatkową pracę w zakresie badania sprawozdań finansowych lub pakietów konsolidacyjnych jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, bezpośrednio albo w oparciu o umowę, o której mowa w art. 48 ust. 2. Firma audytorska grupy informuje Komisję Nadzoru Audytowego o przeprowadzeniu dodatkowej pracy w związku z niemożnością dokonania przeglądu.

8. W przypadku gdy firma audytorska grupy podlega kontroli zapewniania jakości lub kontroli doraźnej w zakresie przeprowadzonego przez siebie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, której jednostka dominująca ma siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, udostępnia ona Komisji Nadzoru Audytowego lub Krajowej Komisji Nadzoru, na ich żądanie, posiadane przez siebie akta badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym dokumentację badania oraz dokumentację pracy wykonanej dla celów badania grupy kapitałowej przez inną firmę audytorską i działających w jej imieniu biegłych rewidentów lub przez jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, lub biegłych rewidentów pochodzących z państwa trzeciego, w zakresie badania sprawozdań finansowych lub pakietów konsolidacyjnych jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej.

9. W przypadku gdy badanie jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej przeprowadza biegły rewident pochodzący z państwa trzeciego lub jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego, a z właściwym organem nadzoru publicznego z państwa trzeciego nie zawarto porozumienia o wymianie dokumentacji badania, firma audytorska grupy jest obowiązana, na żądanie Komisji Nadzoru Audytowego, dostarczyć dokumentację badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta pochodzącego z państwa trzeciego lub jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego.

10. W celu zapewnienia dostarczenia dokumentacji, o której mowa w ust. 9, firma audytorska grupy jest obowiązana:

- 1) posiadać jej kopię lub
- 2) zapewnić sobie odpowiedni i nieograniczony do niej dostęp na żądanie, lub
- 3) podjąć inne stosowne działania.

11. W przypadku gdy przepisy prawa obowiązującego w państwie trzecim lub inne przeszkody uniemożliwiają przekazanie dokumentacji badania posiadanej przez biegłego rewidenta pochodzącego z państwa trzeciego lub jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego do firmy audytorskiej grupy, dokumentacja badania przeprowadzonego przez firmę audytorską grupy zawiera dowody, że podjęła ona działania w celu uzyskania dostępu do dokumentacji badania posiadanej przez biegłego rewidenta pochodzącego z państwa trzeciego lub jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, a w przypadku wystąpienia przeszkód innych niż przepisy prawa obowiązującego w państwie trzecim – dowody na istnienie takich przeszkód.

Art. 82. 1. W przypadku zastąpienia firmy audytorskiej inną firmą audytorską, zastępowana firma audytorska zapewnia zastępującej firmie audytorskiej dostęp do wszelkich informacji na temat badanej jednostki i ostatniego badania tej jednostki.

2. Na wniosek zastępującej firmy audytorskiej zastępowana firma audytorska umożliwia dostęp do akt badania.

3. Zastępowana firma audytorska jest obowiązana wykazać, na żądanie Komisji Nadzoru Audytowego lub odpowiednich organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, że informacje, o których mowa w ust. 1, zostały przekazane zastępującej firmie audytorskiej.

Art. 83. 1. W wyniku przeprowadzenia badania zgodnie z krajowymi standardami badania biegły rewident sporządza na piśmie sprawozdanie z badania.

2. Sprawozdanie z badania jest formułowane w sposób jasny i jednoznaczny.

3. Sprawozdanie z badania zawiera:

- 1) nazwę i siedzibę firmy audytorskiej, która przeprowadziła badanie;
- 2) nazwę jednostki, której sprawozdanie finansowe podlegało badaniu;
- 3) wskazanie, czy przedmiotem badania było roczne sprawozdanie finansowe badanej jednostki, czy też roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej;

- 4) wskazanie dnia bilansowego sprawozdania finansowego oraz okresów objętych sprawozdaniem finansowym podlegającym badaniu;
- 5) wskazanie zasad rachunkowości i sprawozdawczości finansowej zastosowanych przy sporządzeniu sprawozdania finansowego podlegającego badaniu;
- 6) opis zakresu badania, w tym wskazanie standardów badania, według których przeprowadzono badanie;
- 7) imię i nazwisko biegłego rewidenta, podpisującego sprawozdanie z badania oraz jego numer w rejestrze;
- 8) opinię biegłego rewidenta o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego badanej jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- 9) opinię biegłego rewidenta o tym, czy badane sprawozdanie finansowe jest zgodne co do formy i treści z przepisami prawa, statutem lub umową;
- 10) opinię, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym;
- 11) oświadczenie o tym, czy w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania stwierdzono istotne zniekształcenia w sprawozdaniu z działalności, oraz wskazanie, na czym polega każde takie istotne zniekształcenie;
- 12) opinię, czy emitent obowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane zgodnie z zakresem określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 oraz z 2017 r. poz. 452, 724, 791 i 1089) lub regulaminach, o których mowa w art. 61 tej ustawy, a w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach – stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym;
- 13) objaśnienia, w których biegły rewident odnosi się do spraw, na które zwrócił uwagę podczas badania, które nie powodują wydania opinii z zastrzeżeniami;
- 14) oświadczenie biegłego rewidenta o przypadkach istotnej niepewności w odniesieniu do zdarzeń lub uwarunkowań, które mogą rodzić zasadnicze wątpliwości co do zdolności jednostki do kontynuowania działalności;
- 15) stwierdzenie, że zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanej jednostki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez jej zarząd lub inny organ zarządzający obecnie lub w przyszłości;
- 16) informację o tym, czy jednostka, o której mowa w art. 49b ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w tym przepisie, albo odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, a w przypadku jednostki korzystającej ze zwolnienia, o którym mowa w art. 49b ust. 11 tej ustawy – informację, czy jednostka ta ujawniła w swoim sprawozdaniu z działalności nazwę i siedzibę jednostki dominującej wyższego szczebla, sporządzającej oświadczenie lub odrębne sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych, które obejmie tę jednostkę i jej jednostki zależne każdego szczebla;
- 17) inne elementy, które biegły rewident uzna za konieczne;
- 18) podpis biegłego rewidenta i datę sporządzenia sprawozdania z badania.

4. Przepisów ust. 3 pkt 10 i 11 nie stosuje się do oświadczenia na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, i odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 tej ustawy.

5. Opinia, o której mowa w ust. 3 pkt 8, może być opinią bez zastrzeżeń, z zastrzeżeniami lub negatywną. W przypadku gdy biegły rewident nie jest w stanie wyrazić opinii o badanym sprawozdaniu finansowym, sprawozdanie z badania zawiera odmowę wydania opinii.

6. W sprawozdaniu z badania, o którym mowa w ust. 1, należy ponadto zamieścić:

- 1) opinię, czy badane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych;
- 2) uzasadnienie wydania opinii z zastrzeżeniami, wydania opinii negatywnej albo odmowy wydania opinii przez biegłego rewidenta, wraz z opisem skutków zniekształceń będących powodem wydania takiej opinii albo odmowy jej wydania;

- 3) informację o niedopełnieniu przez badaną jednostkę, do dnia sporządzenia sprawozdania z badania, obowiązku złożenia do właściwego rejestru sądowego, a w stosownych przypadkach także do ogłoszenia sprawozdania finansowego za rok lub lata poprzedzające rok obrotowy;
- 4) informację o stwierdzonym podczas badania istotnym naruszeniu prawa, statutu lub umowy spółki mającym wpływ na sprawozdanie finansowe;
- 5) informację, czy jednostka badana przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy:
 - a) spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prawidłowo ustaliła współczynnik wypłacalności,
 - b) bank lub podmiot prowadzący działalność maklerską prawidłowo ustalił współczynniki kapitałowe,
 - c) zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji utworzył rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów rachunkowości w wysokości zapewniającej pełne wywiązywanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji,
 - d) zakład ubezpieczeń na życie, w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, prawidłowo wyliczył margines wypłacalności i posiada środki własne, o których mowa w art. 106j ust. 3 pkt 3 tej ustawy, w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

Art. 84. Sprawozdanie z badania jest sporządzane w oparciu o akta badania zgromadzone i opracowane przez kluczowego biegłego rewidenta w toku badania. Akta badania umożliwiają biegłemu rewidentowi niebiorącemu udziału w badaniu prześledzenie przebiegu badania i znalezienie uzasadnienia dla opinii o badanym sprawozdaniu finansowym wyrażonej w sprawozdaniu z badania.

Art. 85. Jeżeli badanie ustawowe jest przeprowadzane przez więcej niż jedną firmę audytorską, wyniki badania są uzgadniane między tymi firmami i przedstawiane we wspólnym sprawozdaniu z badania, zawierającym wspólną opinię z badania. W przypadku różnicy zdań każda firma audytorska przedstawia swoją opinię w osobnym punkcie sprawozdania z badania wraz z uzasadnieniem różnicy zdań.

Art. 86. 1. Sprawozdanie z badania jest podpisywane przez biegłego rewidenta.

2. W przypadku gdy badanie ustawowe jest przeprowadzane przez więcej niż jedną firmę audytorską, każda z firm audytorskich biorących udział w badaniu wyznacza co najmniej jednego biegłego rewidenta do podpisania sprawozdania z badania.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 48.

Art. 87. 1. Jeżeli roczne sprawozdanie finansowe jednostki dominującej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości jest dołączone do jej skonsolidowanego sprawozdania finansowego, sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdanie z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej mogą być połączone w jeden dokument.

2. Przepisy art. 83–86 stosuje się odpowiednio do badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej oraz sporządzania sprawozdania z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej.

Rozdział 7

Nadzór publiczny

Art. 88. 1. Komisja Nadzoru Audytowego sprawuje nadzór publiczny nad:

- 1) wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta;
- 2) działalnością firm audytorskich;
- 3) działalnością Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, w tym w zakresie wpisu do rejestru i na listę;
- 4) działalnością firm audytorskich zatwierdzonych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej i wpisanych na listę na podstawie art. 58, w zakresie przewidzianym niniejszą ustawą;
- 5) działalnością jednostek audytorskich pochodzących z państwa trzeciego i wpisanych na listę na podstawie art. 205 ust. 1, w zakresie przewidzianym niniejszą ustawą.

2. Komisja Nadzoru Audytowego jest właściwym organem w rozumieniu rozporządzenia nr 537/2014 w zakresie niezastrzeżonym dla innych organów.

Art. 89. 1. Komisja Nadzoru Finansowego:

- 1) sprawuje nadzór publiczny nad stosowaniem przez jednostki zainteresowania publicznego przepisów tytułu III rozporządzenia nr 537/2014;
- 2) wykonuje zadania przewidziane dla właściwego organu, wskazane w art. 16 ust. 3 lit. f i art. 17 ust. 6 rozporządzenia nr 537/2014;
- 3) monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu albo rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego w przypadku powierzenia im funkcji komitetu audytu.

2. Komisji Nadzoru Finansowego w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, przysługuje prawo:

- 1) żądania, w określonym terminie i zakresie, udzielenia informacji, wyjaśnień i przekazania dokumentów lub sporządzenia ich kopii, w tym objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy, od osób i podmiotów wskazanych w art. 23 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014;
- 2) przeprowadzenia kontroli w siedzibie jednostki zainteresowania publicznego;
- 3) nakładania kar administracyjnych, o których mowa w art. 193 ust. 1, na osoby i podmioty za naruszenia, o których mowa w art. 192 ust. 1.

3. Komisja Nadzoru Finansowego publikuje na stronie internetowej:

- 1) do końca roku kalendarzowego – informację dotyczącą planowanych działań na rok następny,
- 2) do dnia 31 maja następnego roku – roczne sprawozdanie dotyczące podjętych działań za poprzedni rok

– w zakresie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 90. 1. Do zadań Komisji Nadzoru Audytowego należy:

- 1) zatwierdzanie uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie;
- 2) zatwierdzanie sporządzanych przez Krajową Komisję Nadzoru rocznych planów kontroli;
- 3) przeprowadzanie kontroli, o których mowa w art. 106 ust. 1, oraz uczestniczenie w kontrolach, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 39;
- 4) przeprowadzanie kontroli tematycznych;
- 5) przeprowadzanie kontroli doraźnych;
- 6) prowadzenie postępowań wyjaśniających, dochodzeń dyscyplinarnych oraz występowanie jako oskarżyciel przed sądami w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z badaniem ustawowym jednostek zainteresowania publicznego;
- 7) prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących naruszeń, o których mowa w art. 182;
- 8) wpisywanie jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich na listę na podstawie art. 205 ust. 1;
- 9) zaskarżanie do sądu administracyjnego uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie;
- 10) rozpatrywanie odwołań od uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego;
- 11) przeprowadzanie kontroli dokumentacji stanowiącej podstawę podjęcia przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów uchwał dotyczących wpisu biegłych rewidentów do rejestru lub wpisu firm audytorskich na listę;
- 12) prowadzenie współpracy międzynarodowej, w szczególności z Komisją Europejską oraz organami nadzoru z innych państw Unii Europejskiej oraz państw trzecich, a także Komitetem Europejskich Organów Nadzoru Audytowego, zwanym dalej „KEONA”, oraz europejskimi urzędami nadzoru;
- 13) monitorowanie rynku w zakresie usług świadczonych przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie, w szczególności w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia nr 537/2014;
- 14) przekazywanie do KEONA rocznej zbiorczej informacji dotyczącej kar nałożonych na biegłych rewidentów i firmy audytorskie;
- 15) informowanie KEONA o nałożeniu kar, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 3, art. 183 ust. 1 pkt 3–6 oraz art. 193 ust. 1 pkt 2;
- 16) wykonywanie innych zadań określonych w niniejszej ustawie oraz innych czynności niezbędnych do prawidłowej realizacji tych zadań.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może wydawać Krajowej Komisji Nadzoru zalecenia i instrukcje dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 39.

3. Komisja Nadzoru Audytowego może wystąpić do Krajowej Komisji Nadzoru z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli doraźnej KKN w związku z powzięciem informacji o nieprawidłowościach w przeprowadzaniu badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego.

4. Komisja Nadzoru Audytowego publikuje na stronie internetowej, do końca roku kalendarzowego, informację dotyczącą planowanych działań w zakresie nadzoru publicznego na rok następny, ze szczególnym uwzględnieniem działań dotyczących nadzoru nad biegłymi rewidentami i firmami audytorskimi przeprowadzającymi badania ustawowe jednostek zainteresowania publicznego.

5. Komisja Nadzoru Audytowego publikuje na stronie internetowej, do dnia 31 maja następnego roku, roczne sprawozdanie, z uwzględnieniem informacji, o której mowa w ust. 4, obejmujące kompleksową informację o:

- 1) funkcjonowaniu systemu zapewniania jakości, w tym:
 - a) zbiorczą informację o ustaleniach i wnioskach z przeprowadzonych kontroli w firmach audytorskich,
 - b) zbiorczą informację o zaleceniach wydanych w ramach przeprowadzonych kontroli oraz działaniach sprawdzających realizację tych zaleceń,
 - c) dane liczbowe o wykorzystanych zasobach finansowych i osobowych,
 - d) informację o skuteczności i efektywności funkcjonowania systemu zapewniania jakości;
- 2) wynikach postępowań dyscyplinarnych;
- 3) karach nałożonych na firmy audytorskie;
- 4) innych podjętych działaniach nadzorczych.

6. Komisja Nadzoru Audytowego może żądać, w określonym terminie i zakresie niezbędnym do wykonywania zadań, udzielenia informacji, wyjaśnień i przekazania dokumentów lub sporządzenia ich kopii, w tym objętych obowiązkiem zachowania tajemnicy, w szczególności od osób i podmiotów wskazanych w art. 23 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014.

7. Na potrzeby zadań związanych z monitorowaniem rynku w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia nr 537/2014, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisja Nadzoru Finansowego udzielają Komisji Nadzoru Audytowego informacji, wyjaśnień i przekazują jej dokumenty lub ich kopie, w tym objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy.

8. Organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów są obowiązane przedłożyć Komisji Nadzoru Audytowego zbiorcze dane niezbędne do sporządzenia informacji, o której mowa w ust. 4, i sprawozdania, o którym mowa w ust. 5.

Art. 91. Komisja Nadzoru Audytowego publikuje na stronie internetowej, w terminie do dnia 31 marca następnego roku, wykaz firm audytorskich przeprowadzających badania ustawowe w jednostkach zainteresowania publicznego w poprzednim roku wraz z informacjami o spełnieniu kryterium, o którym mowa w art. 16 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 537/2014.

Art. 92. 1. W skład Komisji Nadzoru Audytowego wchodzi 9 członków:

- 1) 2 przedstawicieli ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w tym sekretarz lub podsekretarz stanu w ministerstwie finansów jako przewodniczący;
- 2) 2 przedstawicieli Komisji Nadzoru Finansowego – jeden z nich jako zastępca przewodniczącego;
- 3) przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości;
- 4) 2 przedstawicieli Polskiej Izby Biegłych Rewidentów rekomendowanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów;
- 5) przedstawiciel organizacji pracodawców;
- 6) przedstawiciel Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

2. Członkowie Komisji Nadzoru Audytowego uczestniczą osobiście w jej posiedzeniach.

3. Obsługę merytoryczną, w tym w zakresie przeprowadzania kontroli, oraz administracyjno-biurową Komisji Nadzoru Audytowego zapewnia ministerstwo finansów.

4. Określone czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 90 ust. 1, mogą być wykonywane przez ekspertów na podstawie umowy cywilnoprawnej.

5. Ekspertem może być osoba, która spełnia warunki określone w art. 109.

Art. 93. Członek Komisji Nadzoru Audytowego, niezależnie od warunków, o których mowa w art. 21 rozporządzenia nr 537/2014, co najmniej przez 3 lata przed powołaniem w skład Komisji Nadzoru Audytowego oraz w trakcie trwania kadencji nie może:

- 1) wykonywać czynności rewizji finansowej innych niż badanie ustawowe;
- 2) być w sposób bezpośredni lub pośredni powiązany z firmą audytorską;
- 3) wchodzić w skład organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2–6.

Art. 94. 1. Członków Komisji Nadzoru Audytowego powołuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, spośród osób, które:

- 1) korzystają z pełni praw publicznych;
- 2) mają nieposzlakowaną opinię;
- 3) nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 4) ukończyły studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne;
- 5) posiadają autorytet, wiedzę oraz doświadczenie w zakresie istotnym dla czynności rewizji finansowej, które dają rękojmię prawidłowego wykonywania zadań.

2. Nie później niż 60 dni przed upływem kadencji Komisji Nadzoru Audytowego do składu Komisji Nadzoru Audytowego rekomendują:

- 1) Komisja Nadzoru Finansowego – 4 kandydatów;
- 2) Minister Sprawiedliwości – 2 kandydatów;
- 3) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów – 4 kandydatów;
- 4) organizacje pracodawców – 2 kandydatów;
- 5) Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. – 2 kandydatów.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych dokonuje wyboru spośród rekomendowanych kandydatów, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia odpowiedniego, merytorycznego oraz zróżnicowanego składu Komisji Nadzoru Audytowego niezbędnego do właściwej realizacji jej zadań.

Art. 95. 1. Członkowie Komisji Nadzoru Audytowego, członkowie organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, pracownicy obsługujący te organy, kontrolerzy Krajowej Komisji Nadzoru, eksperci, o których mowa w art. 92 ust. 4, i inne osoby, które współpracowały z Komisją Nadzoru Audytowego i urzędem ją obsługującym w zakresie spraw związanych z badaniem sprawozdań finansowych i działalnością firm audytorskich oraz wykonywaniem zadań nadzoru publicznego, są obowiązani do zachowania tajemnicy.

2. Tajemnicą objęte są wszystkie uzyskane lub wytworzone w związku ze sprawowaniem nadzoru publicznego informacje lub dokumenty, których udostępnienie mogłoby naruszyć chroniony prawem interes podmiotów lub osób, których te informacje lub dokumenty bezpośrednio lub pośrednio dotyczą, lub utrudnić sprawowanie nadzoru publicznego, jak również informacje lub dokumenty chronione na podstawie odrębnych przepisów.

3. Członkowie Komisji Nadzoru Audytowego mogą dokonywać wzajemnej wymiany informacji lub dokumentów, w tym chronionych na podstawie odrębnych przepisów, w zakresie niezbędnym do prawidłowej realizacji celów nadzoru publicznego sprawowanego przez Komisję Nadzoru Audytowego.

4. Członkowie Komisji Nadzoru Audytowego mogą udostępniać informacje lub dokumenty uzyskane w związku z ich uczestnictwem w pracach Komisji Nadzoru Audytowego, w tym chronione na podstawie odrębnych przepisów, pracownikom podmiotów, o których mowa w art. 92 ust. 1 pkt 1–4, w zakresie niezbędnym do przygotowania opinii lub stanowisk pozostających w bezpośrednim związku z pracami Komisji Nadzoru Audytowego.

5. Nie narusza obowiązku zachowania tajemnicy:

- 1) udostępnianie informacji lub dokumentów przez organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów Komisji Nadzoru Audytowego lub przez Komisję Nadzoru Audytowego organom Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w celu realizacji ustawowo określonych zadań;
- 2) udostępnianie przez Komisję Nadzoru Audytowego lub organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów informacji lub dokumentów w celu realizacji ustawowo określonych zadań:
 - a) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych,

- b) Komisji Nadzoru Finansowego,
 - c) Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 3) udostępnianie informacji lub dokumentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie lub odrębnych przepisach;
 - 4) złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

6. Do zachowania tajemnicy obowiązane są również osoby, które weszły w posiadanie informacji lub dokumentów objętych tą tajemnicą, w związku z udostępnieniem informacji lub dokumentów w przypadkach, o których mowa w ust. 3–5.

7. Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie.

Art. 96. 1. Kadencja Komisji Nadzoru Audytowego trwa 4 lata.

2. W przypadku śmierci albo odwołania członka Komisji Nadzoru Audytowego przed upływem kadencji, minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje w jego miejsce nowego członka Komisji Nadzoru Audytowego. Kadencja osoby powołanej w miejsce odwołanego albo zmarłego członka Komisji Nadzoru Audytowego kończy się wraz z upływem kadencji Komisji Nadzoru Audytowego. Podmiot, o którym mowa w art. 94 ust. 2, przedstawia rekomendację w terminie 30 dni od dnia odwołania albo śmierci członka Komisji Nadzoru Audytowego. Nieprzedstawienie rekomendacji w wymaganym terminie lub niepowołanie nowego członka nie stanowi przeszkody do działania Komisji Nadzoru Audytowego. Przepisy art. 94 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. Odwołanie członka Komisji Nadzoru Audytowego przed upływem kadencji może nastąpić:

- 1) na jego wniosek;
- 2) na wniosek organu lub instytucji, które zgłosiły jego kandydaturę;
- 3) z urzędu, w przypadku zaprzestania spełniania któregokolwiek z warunków, o których mowa w art. 93 oraz art. 94 ust. 1.

Art. 97. 1. Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępca przewodniczącego, reprezentuje Komisję Nadzoru Audytowego i kieruje jej pracami.

2. Komisja Nadzoru Audytowego obraduje na posiedzeniach plenarnych, którymi kieruje jej przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępca przewodniczącego.

3. Przewodniczący albo zastępca przewodniczącego zwołuje posiedzenia plenarne Komisji Nadzoru Audytowego co najmniej raz w miesiącu.

Art. 98. 1. Komisja Nadzoru Audytowego podejmuje uchwały, w tym wydaje decyzje administracyjne i postanowienia.

2. Komisja Nadzoru Audytowego podejmuje uchwały większością głosów, w głosowaniu jawnym, w obecności co najmniej 5 członków, w tym przewodniczącego lub jego zastępcy. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego, a w przypadku jego nieobecności jego zastępcy.

3. Uchwały Komisji Nadzoru Audytowego podpisuje w imieniu Komisji Nadzoru Audytowego jej przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępca przewodniczącego.

4. Uchwały Komisji Nadzoru Audytowego mogą być podejmowane w trybie obiegowym przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2016 r. poz. 1030 i 1579).

5. Szczegółową organizację i tryb pracy Komisji Nadzoru Audytowego, w tym sposób podejmowania uchwał w przypadku, o którym mowa w ust. 4, oraz sposób ich dokumentowania, określa regulamin.

6. Do postępowań prowadzonych przez Komisję Nadzoru Audytowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

7. W przypadku określonym w art. 24 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego o wyłączeniu od udziału w postępowaniu:

- 1) zastępcy przewodniczącego lub innych członków Komisji Nadzoru Audytowego – postanawia przewodniczący na wniosek strony, zastępcy przewodniczącego, innego członka Komisji Nadzoru Audytowego albo z urzędu;
- 2) przewodniczącego – postanawia Komisja Nadzoru Audytowego, podejmując uchwałę bez udziału przewodniczącego, na wniosek strony, przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, innego członka Komisji Nadzoru Audytowego albo z urzędu.

Art. 99. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może upoważnić przewodniczącego, jego zastępcę, członka lub pracownika komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej do podejmowania działań w zakresie właściwości Komisji Nadzoru Audytowego.

2. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć:

- 1) podejmowania działań pokontrolnych, o których mowa w art. 121;
- 2) wydawania Krajowej Komisji Nadzoru zaleceń i instrukcji dotyczących sposobu przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i art. 39;
- 3) ustalania rocznych planów kontroli Komisji Nadzoru Audytowego i zatwierdzania rocznych planów kontroli Krajowej Komisji Nadzoru;
- 4) zatwierdzania uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie;
- 5) zaskarżania do sądu administracyjnego uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w przypadkach określonych w niniejszej ustawie;
- 6) rozstrzygnięć co do istoty w sprawach, o których mowa w art. 21 ust. 2, art. 57 ust. 6, art. 63 ust. 2, art. 188, art. 205 ust. 1, art. 207 ust. 2, art. 208 ust. 3 i art. 209 ust. 1;
- 7) przeprowadzania kontroli, o których mowa w art. 123 ust. 1 i art. 124 ust. 1;
- 8) uprawnień, o których mowa w art. 127 ust. 2, art. 202 ust. 2 i 4, art. 206 ust. 1 i art. 211.

3. W przypadku udzielenia upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, decyzje i postanowienia podpisuje osoba upoważniona.

4. W przypadku pracownika komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy wydawania decyzji administracyjnych.

Art. 100. Wydatki związane z realizacją zadań Komisji Nadzoru Audytowego są finansowane z budżetu państwa.

Art. 101. 1. Członkowie Komisji Nadzoru Audytowego otrzymują miesięczne wynagrodzenie za udział w posiedzeniach. Wynagrodzenie nie może przekroczyć wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847). Wysokość wynagrodzenia dla poszczególnych członków określa minister właściwy do spraw finansów publicznych w dniu ich powołania w skład Komisji Nadzoru Audytowego.

2. Członkowi Komisji Nadzoru Audytowego niebędącemu pracownikiem komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej przysługuje zwrot kosztów dokonywany na warunkach i w trybie określonych w przepisach o należnościach przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

3. Członkowi Komisji Nadzoru Audytowego, na jego uzasadniony wniosek, może zostać zwrócony koszt podróży samochodem prywatnym albo samolotem do wysokości kosztów podróży samochodem prywatnym.

4. Koszt podróży samochodem prywatnym jest zwracany członkom Komisji Nadzoru Audytowego w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów i stawki za jeden kilometr przebiegu, ustalonej przez pracodawcę dla pracowników ministerstwa finansów, która nie może być wyższa niż określona w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1907, 1935 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 708).

Art. 102. 1. Komisja Nadzoru Audytowego, w terminie 2 miesięcy od dnia doręczenia uchwały, o której mowa w art. 90 ust. 1 pkt 1, zatwierdza uchwałę albo przedstawia do niej zastrzeżenia wraz z uzasadnieniem.

2. W terminie 30 dni od dnia doręczenia zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów przesyła Komisji Nadzoru Audytowego:

- 1) zmienioną uchwałę uwzględniającą zastrzeżenia albo
- 2) uchwałę wraz z uzasadnieniem nieuwzględnienia zastrzeżeń – w przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości albo części.

3. Komisja Nadzoru Audytowego:

- 1) zatwierdza uchwałę, o której mowa w ust. 2,
- 2) odmawia zatwierdzenia uchwały, o której mowa w ust. 2 pkt 2

– w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w terminie 30 dni od dnia doręczenia uchwały:

- 1) przesyła Komisji Nadzoru Audytowego zmienioną uchwałę uwzględniającą zastrzeżenia;
- 2) może wnieść, za pośrednictwem Komisji Nadzoru Audytowego, skargę do sądu administracyjnego na zastrzeżenia Komisji Nadzoru Audytowego, o których mowa w ust. 1, jeżeli uwzględnienie zastrzeżeń prowadziłoby do naruszenia przepisów prawa.

5. Komisja Nadzoru Audytowego zatwierdza, w terminie 30 dni od dnia doręczenia, uchwałę, o której mowa w ust. 4 pkt 1.

6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Komisja Nadzoru Audytowego może przedłużyć o 30 dni terminy, o których mowa w ust. 1, 3 i 5, informując o tym organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów może przedłużyć o 30 dni terminy, o których mowa w ust. 2 i ust. 4 pkt 1, informując o tym Komisję Nadzoru Audytowego.

8. Niezatwierdzenie uchwały przez Komisję Nadzoru Audytowego, w terminie, o którym mowa w ust. 1, 3, 5 lub 6, lub nieprzedstawienie do niej zastrzeżeń w terminie, o którym mowa w ust. 1 lub 6, powoduje jej zatwierdzenie z mocy prawa.

9. Jeżeli organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów nie dokona czynności, o których mowa w ust. 2 lub ust. 4 pkt 1, Komisja Nadzoru Audytowego może podjąć uchwałę uwzględniającą treść uchwały organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów i przedstawionych zastrzeżeń, która wywołuje skutki prawne do czasu zastąpienia jej właściwą uchwałą organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów zatwierdzoną przez Komisję Nadzoru Audytowego albo do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu administracyjnego uwzględniającego skargę, o której mowa w ust. 4 pkt 2.

10. Wydanie orzeczenia, o którym mowa w ust. 9, powoduje zatwierdzenie z mocy prawa uchwały, do której wniesiono zastrzeżenia.

Art. 103. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może wnieść do sądu administracyjnego skargę na niepodlegającą zatwierdzeniu uchwałę organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, która nie jest decyzją administracyjną lub postanowieniem w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, jeżeli uchwała ta narusza przepisy prawa.

2. Skargę, o której mowa w ust. 1, wnosi się w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia uchwały, a jeżeli zaskarżana uchwała rażąco narusza prawo – w terminie 6 miesięcy.

3. Sąd administracyjny oddala skargę albo uchyla uchwałę i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia właściwemu organowi Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, wskazując, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

4. Komisja Nadzoru Audytowego lub sąd administracyjny może wstrzymać wykonanie uchwały organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów zaskarżonej do sądu administracyjnego, w przypadku gdy uchwała ta może spowodować nieodwracalne skutki prawne.

5. Wniesienie skargi, o której mowa w ust. 1, nie jest poprzedzane wezwaniem do usunięcia naruszenia prawa.

Art. 104. Komisja Nadzoru Audytowego może zwrócić się do organu Polskiej Izby Biegłych Rewidentów o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do jego właściwości, wyznaczając jednocześnie termin na jej podjęcie nie krótszy niż 30 dni.

Art. 105. 1. Od decyzji administracyjnej wydanej w pierwszej instancji przez Komisję Nadzoru Audytowego nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

2. W postępowaniach z wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz w sprawie wznowienia postępowania administracyjnego, stwierdzenia nieważności decyzji, a także zmiany lub uchylenia decyzji ostatecznej do przewodniczącego, jego zastępcy lub członków Komisji Nadzoru Audytowego nie stosuje się przepisu art. 24 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 106. 1. Komisja Nadzoru Audytowego przeprowadza kontrole w firmie audytorskiej w zakresie dotyczącym badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego.

2. Kontrole przeprowadza się na podstawie analizy ryzyka, o której mowa w art. 26 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014, przy czym kontrole nie mogą być przeprowadzane rzadziej niż:

- 1) raz na 3 lata – w przypadku przeprowadzania badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego spełniających kryteria dużej jednostki;
- 2) raz na 6 lat – w przypadku przeprowadzania badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego innych niż wskazane w pkt 1.

3. Kontrole przeprowadzają pracownicy komórki organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej, spełniający warunki, o których mowa w art. 26 ust. 5 akapit pierwszy rozporządzenia nr 537/2014, zwani dalej „kontrolerami Komisji Nadzoru Audytowego”.

4. Przed wszczęciem kontroli kontroler Komisji Nadzoru Audytowego i osoba nadzorująca kontrolera Komisji Nadzoru Audytowego, która dokonuje osobiście czynności kontrolnych lub czynności przygotowawczych do kontroli, opracowuje dokumentację prowadzonych kontroli lub weryfikuje dokumentację przeprowadzonych kontroli, składają oświadczenie w zakresie spełnienia warunków, o których mowa w art. 26 ust. 5 akapit pierwszy lit. c i d rozporządzenia nr 537/2014, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Art. 107. 1. Kontroler Komisji Nadzoru Audytowego podlega ocenie, której dokonuje się, biorąc pod uwagę:

- 1) znajomość procedury kontroli i poprawność zastosowania przepisów prawa w ustaleniach kontroli;
- 2) stopień trudności i złożoność kontroli;
- 3) kwalifikacje i doświadczenie w przeprowadzaniu kontroli;
- 4) umiejętność rozwiązywania problemów i inicjatywę.

2. Osoba nadzorująca kontrolera Komisji Nadzoru Audytowego podlega ocenie, której dokonuje się, biorąc pod uwagę stopień realizacji zadań i wyznaczonych celów.

3. Ocena, o której mowa w ust. 1 lub 2, jest dokonywana co 6 miesięcy, według skali: bardzo dobra, dobra, zadowalająca i niezadowalająca.

Art. 108. 1. Kontrolerowi Komisji Nadzoru Audytowego przeprowadzającemu kontrolę, o której mowa w art. 106 ust. 1, art. 123 ust. 1 lub art. 124 ust. 1, jako wykonującemu podstawowe zadanie o charakterze ciągłym, przysługuje dodatek kontrolerski w wysokości do 50% wynagrodzenia zasadniczego.

2. Osobie nadzorującej kontrolera Komisji Nadzoru Audytowego, która dokonuje wymienionych w art. 106 ust. 4 czynności w wymiarze co najmniej 20% czasu pracy, przysługuje dodatek kontrolerski w wysokości do 20% wynagrodzenia zasadniczego.

3. Dodatek kontrolerski jest przyznawany według stawek określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. 9, do czasu przeprowadzenia kolejnej oceny, o której mowa w art. 107.

4. Wysokość stawki dodatku kontrolerskiego jest uzależniona od wyników oceny, o której mowa w art. 107.

5. Kontroler Komisji Nadzoru Audytowego nabywa uprawnienie do dodatku kontrolerskiego w momencie objęcia stanowiska związanego z przeprowadzaniem kontroli. Kontrolerowi Komisji Nadzoru Audytowego, który nabywa uprawnienie do dodatku kontrolerskiego po raz pierwszy, dodatek ten jest przyznawany, biorąc pod uwagę wyłącznie kwalifikacje i doświadczenie w przeprowadzaniu kontroli.

6. Do osoby nadzorującej kontrolera Komisji Nadzoru Audytowego przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.

7. Kontroler Komisji Nadzoru Audytowego lub osoba nadzorująca kontrolera Komisji Nadzoru Audytowego traci uprawnienie do dodatku kontrolerskiego, jeżeli:

- 1) przestanie spełniać warunki, o których mowa w ust. 1 lub 2;
- 2) jego nieobecność w pracy przekracza 3 miesiące.

8. Utrata uprawnienia do dodatku kontrolerskiego następuje z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpi zdarzenie, o którym mowa w ust. 7.

9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, stawki dodatku kontrolerskiego, o których mowa w ust. 1 i 2, tryb przyznawania dodatku kontrolerskiego oraz jego utraty, a także sposób i tryb dokonywania oceny, o której mowa w art. 107, uwzględniając potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu jakości i skuteczności wykonywanych kontroli poprzez zwiększenie motywacji do ich sprawnego wykonywania.

Art. 109. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 26 ust. 5 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014, ekspert, o którym mowa w tym przepisie, poza warunkami, o których mowa w art. 26 ust. 5 akapit pierwszy lit. c i d oraz ust. 5 akapit drugi zdanie czwarte tego rozporządzenia, spełnia następujące warunki:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) ma nieposzlakowaną opinię;
- 3) nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Do ekspertów, o których mowa w ust. 1, przepis art. 106 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 110. Do kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego, ekspertów, o których mowa w art. 109, oraz osób nadzorujących kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego przepis art. 95 stosuje się odpowiednio.

Art. 111. 1. Komisja Nadzoru Audytowego określa polityki i procedury dotyczące zarządzania systemem kontroli, o których mowa w art. 106 ust. 1, niezależności kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego, ekspertów, o których mowa w art. 109, oraz osób nadzorujących kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego.

2. Komisja Nadzoru Audytowego:

- 1) określa procedury przeprowadzania kontroli;
- 2) określa procedury informowania odpowiednich organów w sytuacji, gdy ustalenia dokonane w trakcie przeprowadzania kontroli mogą wskazywać na działania niezgodne z prawem, a tym samym wymagać wszczęcia przez te organy odpowiednich działań wyjaśniających;
- 3) ustala roczne plany kontroli;
- 4) sporządza raporty z kontroli oraz raporty z realizacji zaleceń;
- 5) upoważnia kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego, ekspertów, o których mowa w art. 109, oraz osoby nadzorujące kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego, dokonujących osobiście czynności kontrolnych, zwanych dalej „osobami kontrolującymi”, do przeprowadzenia poszczególnych kontroli.

3. Na żądanie Komisji Nadzoru Audytowego, w terminie przez nią wskazanym, nie krótszym niż 14 dni roboczych od dnia otrzymania żądania, firmy audytorskie przekazują, w formie określonej przez Komisję Nadzoru Audytowego, wszelkie informacje niezbędne do zaplanowania i przeprowadzenia kontroli, w tym w szczególności informacje dotyczące:

- 1) działalności firmy audytorskiej;
- 2) badań ustawowych przeprowadzonych przez firmę audytorską;
- 3) sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego, skonsolidowanych sprawozdań finansowych tych jednostek oraz sprawozdań finansowych podmiotów wchodzących w skład grupy kapitałowej jednostki zainteresowania publicznego.

Art. 112. 1. Zakres kontroli, o których mowa w art. 106 ust. 1, obejmuje:

- 1) ocenę systemu wewnętrznej kontroli jakości w kontrolowanej firmie audytorskiej, w tym ocenę polityk i procedur wewnętrznej kontroli jakości tej firmy zapewniających przestrzeganie przez biegłych rewidentów i firmę audytorską:
 - a) mających zastosowanie standardów badania i kontroli jakości,
 - b) wymogów w zakresie etyki i niezależności określonych w niniejszej ustawie, zasadach etyki zawodowej oraz art. 4 i art. 5 rozporządzenia nr 537/2014,
 - c) innych mających zastosowanie przepisów prawa i wynikających z nich obowiązków;
- 2) testy zgodności procedur i przegląd akt badań rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych w celu zweryfikowania skuteczności systemu wewnętrznej kontroli jakości;
- 3) w związku z ustaleniami dokonany na podstawie pkt 1 i 2, ocenę zawartości przynajmniej ostatniego sporządzonego, rocznego sprawozdania z przejrzystości zamieszczonego na stronie internetowej kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 4) ocenę zgodności wybranej do kontroli dokumentacji badania z obowiązującymi przepisami prawa, wymogami standardów badania, kontroli jakości oraz wymogami w zakresie etyki i niezależności;
- 5) ocenę ilości i jakości zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych wykorzystanych do przeprowadzenia badania, w tym ocenę przestrzegania wymagań w zakresie obligatoryjnego doskonalenia zawodowego, o którym mowa w art. 8 pkt 2, na podstawie analizy wybranej dokumentacji badania w rozumieniu art. 68 pkt 1 oraz polityk i procedur wewnętrznej kontroli jakości kontrolowanej firmy audytorskiej w tym zakresie;

- 6) ocenę zgodności z przepisami prawa wynagrodzenia za badanie oraz inne usługi, naliczonego i wypłaconego kluczowemu biegłemu rewidentowi, członkom zespołu wykonującego zlecenie oraz kontrolowanej firmie audytorskiej lub innemu podmiotowi, z którego usług w trakcie badania korzystał kluczowy biegły rewident lub kontrolowana firma audytorska, na podstawie analizy wybranych akt badań, polityk i procedur wewnętrznej kontroli jakości kontrolowanej firmy audytorskiej w tym zakresie;
- 7) ocenę zgodności działalności kontrolowanej firmy audytorskiej z ustawą i rozporządzeniem nr 537/2014.

2. Akta badań, podlegające sprawdzeniu podczas kontroli, wybiera się na podstawie analizy ryzyka nieprawidłowego przeprowadzenia badania ustawowego.

3. Podczas kontroli sprawdzeniu może podlegać również dokumentacja z wykonania usług innych niż badanie ustawowe w celu zweryfikowania wpływu tych usług na jakość badania ustawowego.

4. Podczas kontroli osoba kontrolująca dokonuje przeglądu metodyki wykorzystywanej do przeprowadzania badań ustawowych przez firmę audytorską.

Art. 113. 1. Wszczęcie kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, następuje z dniem doręczenia kontrolowanej firmie audytorskiej imiennego upoważnienia udzielonego osobie kontrolującej przez Komisję Nadzoru Audytowego oraz okazania dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby kontrolującej.

2. Upoważnienie zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej przeprowadzenia kontroli;
- 2) oznaczenie organu przeprowadzającego kontrolę;
- 3) datę i oznaczenie miejsca wystawienia upoważnienia;
- 4) imię i nazwisko osoby kontrolującej oraz numer dokumentu potwierdzającego jej tożsamość;
- 5) wskazanie kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 6) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 7) wskazanie daty wszczęcia i przewidywanego terminu zakończenia kontroli;
- 8) podpis osoby upoważnionej do wystawienia upoważnienia z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji;
- 9) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanej firmy audytorskiej, w tym pouczenie o przysługującym prawie zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu.

3. Zmiana zakresu przedmiotowego kontroli oraz osoby kontrolującej wymaga wystawienia nowego upoważnienia.

Art. 114. 1. Osoba kontrolująca ma prawo:

- 1) wstępu do wszystkich pomieszczeń kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 2) wglądu do wszelkich dokumentów kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 3) sporządzania uwierzytelnionych kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz zestawień i danych niezbędnych do przeprowadzenia kontroli;
- 4) wglądu do danych zawartych w systemie teleinformatycznym kontrolowanej firmy audytorskiej oraz sporządzania kopii lub wyciągów z tych danych, w tym w postaci elektronicznej;
- 5) żądania udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą, w formie i terminie przez nią wyznaczonych, oraz zapewnienia terminowego udzielania wyjaśnień przez pracowników kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 6) żądania zapewnienia warunków i środków będących w dyspozycji kontrolowanej firmy audytorskiej niezbędnych do sprawnego przeprowadzania kontroli;
- 7) żądania zapewnienia nienaruszalności zabezpieczonych przez osobę kontrolującą materiałów pozostawionych na przechowanie w kontrolowanej firmie audytorskiej.

2. Koszty sporządzenia kopii, odpisów lub wyciągów z dokumentów lub wyciągów z danych zawartych w systemie teleinformatycznym, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, ponosi kontrolowana firma audytorska.

3. Osoba kontrolująca ma także prawo do żądania udzielenia informacji, w tym przekazania dokumentów, związanych z badaniami ustawowymi jednostek zainteresowania publicznego przeprowadzonymi przez kontrolowaną firmę audytorską od:

- 1) badanych przez kontrolowaną firmę audytorską jednostek zainteresowania publicznego, ich jednostek powiązanych i stron z nimi powiązanych;
- 2) osób trzecich, którym kontrolowana firma audytorska przeprowadzająca badanie ustawowe zleciła określone czynności w ramach umowy, o której mowa w art. 48 ust. 2;
- 3) innych osób uczestniczących w czynnościach biegłego rewidenta wykonywanych w ramach badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego;
- 4) osób będących stroną powiązaną z biegłym rewidentem lub kontrolowaną firmą audytorską.

Art. 115. 1. Do osoby kontrolującej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego dotyczące wyłączenia pracownika.

2. Osoba kontrolująca może być wyłączona również w przypadku stwierdzenia innych przyczyn, które mogłyby wywołać wątpliwości co do jej bezstronności.

3. Jeżeli okoliczności będące podstawą wyłączenia ujawnią się w toku kontroli, osoba kontrolująca powstrzymuje się od dalszych czynności i zawiadamia o tym niezwłocznie Komisję Nadzoru Audytowego.

4. Wyłączona osoba kontrolująca podejmuje tylko czynności niecierpiące zwłoki ze względu na interes publiczny lub ważny interes kontrolowanej firmy audytorskiej.

5. O wyłączeniu osoby kontrolującej od udziału w kontroli postanawia Komisja Nadzoru Audytowego na wniosek kontrolowanej firmy audytorskiej, osoby kontrolującej albo z urzędu.

6. Komisja Nadzoru Audytowego, postanawiając o wyłączeniu osoby kontrolującej, upoważnia do przeprowadzenia kontroli inną osobę kontrolującą.

Art. 116. 1. Kontrola, o której mowa w art. 106 ust. 1, jest przeprowadzana w siedzibie kontrolowanej firmy audytorskiej lub miejscu wykonywania przez nią działalności, w godzinach pracy lub czasie faktycznego wykonywania działalności przez kontrolowaną firmę audytorską.

2. Kontrolowana firma audytorska lub upoważniona przez nią osoba ma prawo uczestniczyć w czynnościach kontrolnych.

3. W czasie trwania kontroli kontrolowana firma audytorska wypełnia obowiązki, o których mowa w art. 114, w terminach i formach wskazanych przez osobę kontrolującą.

Art. 117. 1. Dowodami, na podstawie których dokonuje się ustaleń kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, są:

- 1) dokumenty;
- 2) dane zawarte w systemach teleinformatycznych kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 3) ustne lub pisemne wyjaśnienia w zakresie objętym kontrolą;
- 4) oświadczenia osób trzecich;
- 5) wyniki oględzin;
- 6) inne materiały, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą.

2. Informacje pisemne sporządzane przez kontrolowaną firmę audytorską na potrzeby przeprowadzanej kontroli opatrzone są czytelnym podpisem osoby sporządzającej. W przypadku odmowy podpisania informacji, osoba kontrolująca sporządza adnotację.

3. Zgodność z oryginałem kopii odpisów lub wyciągów z dokumentów potwierdza kontrolowana firma audytorska lub upoważniona przez nią osoba.

4. W przypadku niebezpieczeństwa utraty dowodów osoba kontrolująca może wskazać sposób zabezpieczenia dowodów przez przechowywanie ich w siedzibie kontrolowanej firmy audytorskiej lub miejscu wykonywania przez nią działalności w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu.

5. O zwolnieniu dowodów spod zabezpieczenia decyduje osoba kontrolująca.

Art. 118. 1. Zakończenie kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, następuje z dniem doręczenia kontrolowanej firmie audytorskiej zawiadomienia o jej zakończeniu.

2. W terminie 30 dni roboczych od dnia zakończenia kontroli osoba kontrolująca sporządza protokół kontroli.

3. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i adres kontrolowanej firmy audytorskiej;
- 2) wskazanie jednostek organizacyjnych kontrolowanej firmy audytorskiej objętych kontrolą;
- 3) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób kontrolujących;
- 4) datę upoważnienia do przeprowadzenia kontroli oraz wzmianki o jego zmianach;
- 5) określenie zakresu przedmiotowego kontroli;
- 6) określenie dnia wszczęcia i zakończenia kontroli;
- 7) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób składających oświadczenia oraz udzielających informacji i wyjaśnień w trakcie przeprowadzania kontroli;
- 8) opis wykonanych czynności kontrolnych oraz ustaleń faktycznych i opis stwierdzonych nieprawidłowości oraz ich zakres, w tym opis ustaleń faktycznych i opis stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie sprawozdania z przejrzystości;
- 9) opis załączników, z podaniem nazwy każdego załącznika;
- 10) pouczenie kontrolowanej firmy audytorskiej o przysługującym prawie zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu;
- 11) określenie miejsca i dnia sporządzenia protokołu kontroli.

4. Protokół kontroli podpisują osoby kontrolujące.

Art. 119. 1. Protokół kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, sporządza się w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden doręcza się kontrolowanej firmie audytorskiej.

2. Po doręczeniu protokołu kontroli nie dokonuje się w protokole żadnych poprawek ani dopisków.

3. Oczywiście omyłki pisarskie lub rachunkowe prostuje osoba kontrolująca, parafując sprostowania. Komisja Nadzoru Audytowego o sprostowaniu oczywistych omyłek informuje pisemnie kontrolowaną firmę audytorską.

Art. 120. 1. W terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia protokołu kontroli, o którym mowa w art. 119 ust. 1, kontrolowana firma audytorska może zgłosić Komisji Nadzoru Audytowego pisemne, umotywowane zastrzeżenia do protokołu.

2. O sposobie rozpatrzenia zastrzeżeń Komisja Nadzoru Audytowego informuje kontrolowaną firmę audytorską w terminie 14 dni roboczych od dnia ich otrzymania.

3. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń w terminie wskazanym w ust. 1 przyjmuje się, że kontrolowana firma audytorska nie kwestionuje ustaleń kontroli.

Art. 121. 1. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podczas kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, Komisja Nadzoru Audytowego podejmuje następujące działania pokontrolne:

- 1) kieruje do kontrolowanej firmy audytorskiej zalecenia wraz z określeniem odpowiedniego terminu umożliwiającego ich realizację; w przypadku zaleceń dotyczących systemu wewnętrznej kontroli jakości termin ich realizacji nie może przekraczać 12 miesięcy;
- 2) jeżeli istnieją do tego podstawy – wszczyna postępowanie wyjaśniające lub dochodzenie dyscyplinarne lub składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego do Krajowego Rzecznika Dyscyplinarnego;
- 3) w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, o których mowa w art. 182 ust. 1 – wszczyna wobec kontrolowanej firmy audytorskiej postępowanie administracyjne.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, osoby kontrolujące dokonują weryfikacji realizacji zaleceń, której ustalenia zawierają w raporcie z realizacji zaleceń sporządzanym przez Komisję Nadzoru Audytowego.

3. Przepisy ust. 1 pkt 2 lub 3 stosuje się również w przypadku niewykonania zaleceń, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

Art. 122. Komisja Nadzoru Audytowego kieruje do kontrolowanej firmy audytorskiej raport z kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1, zawierający główne ustalenia i wnioski z kontroli, w tym zalecenia, o których mowa w art. 121 ust. 1 pkt 1, a także informacje o planowanych działaniach pokontrolnych, o których mowa w art. 121 ust. 1 pkt 2 lub 3.

Art. 123. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może przeprowadzać kontrole tematyczne w firmach audytorskich, w zakresie dotyczącym badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego.

2. Kontrola tematyczna jest prowadzona, na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Audytowego, przez kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego.

3. W trakcie kontroli tematycznych kontrolerzy Komisji Nadzoru Audytowego mogą korzystać z pomocy ekspertów, o których mowa w art. 109. Przepisy art. 95 i art. 106 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

4. Zakres kontroli tematycznych może obejmować wybrane zagadnienia, o których mowa w art. 112 ust. 1.

5. Kontrolowana firma audytorska jest obowiązana udzielać wszelkich żądanych informacji i wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą tematyczną, w wyznaczonej postaci i wyznaczonym terminie przez osobę kontrolującą. Jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli, kontrola tematyczna może być prowadzona w siedzibie Komisji Nadzoru Audytowego.

6. Komisja Nadzoru Audytowego sporządza sprawozdanie z kontroli tematycznych zawierające ogólne ustalenia i wnioski wraz ze wskazaniem działań zaradczych, jakie firmy audytorskie mają podjąć, w związku z ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu.

7. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 6, jest publikowane na stronie internetowej Komisji Nadzoru Audytowego.

8. Do kontroli tematycznych przepisy art. 111 ust. 1 i 2, art. 113, art. 114 ust. 1 i 2, art. 115, art. 117 i art. 118 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 124. 1. W przypadku powzięcia informacji o nieprawidłowościach w przeprowadzaniu badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego, Komisja Nadzoru Audytowego może przeprowadzić kontrolę w firmach audytorskich, zwaną dalej „kontrolą doraźną KNA”.

2. Przedmiotem kontroli doraźnej KNA jest wyjaśnienie, czy nieprawidłowości, o których powzięto informację, mają miejsce. Kontrola doraźna KNA może być przeprowadzona w zakresie wszystkich lub wybranych zagadnień określonych w art. 112 ust. 1.

3. Kontrola doraźna KNA jest prowadzona przez kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego na podstawie imiennego upoważnienia udzielonego przez Komisję Nadzoru Audytowego.

4. W trakcie kontroli doraźnych KNA kontrolerzy Komisji Nadzoru Audytowego mogą korzystać z pomocy ekspertów, o których mowa w art. 109. Przepisy art. 95 i art. 106 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

5. Kontrolowana firma audytorska jest obowiązana udzielać wszelkich żądanych informacji i wyjaśnień, w tym przekazywać dokumenty, w zakresie objętym kontrolą doraźną KNA, w wyznaczonej postaci i wyznaczonym terminie. Jeżeli może to usprawnić prowadzenie kontroli, kontrola doraźna KNA może być prowadzona w siedzibie Komisji Nadzoru Audytowego.

6. Przekazanie na potrzeby przeprowadzanej kontroli doraźnej KNA informacji, stanowiących tajemnice ustawowo chronione, nie stanowi naruszenia tych tajemnic.

7. Do kontroli doraźnych KNA przepisy art. 111 ust. 1 i 2, art. 113–115 i art. 117–122 stosuje się odpowiednio.

Art. 125. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do kontroli, o których mowa w art. 106 ust. 1, art. 123 ust. 1 oraz art. 124 ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 6–16, art. 32–34, art. 39–60, art. 67–88a, z tym że termin wskazany w art. 79 § 1 wynosi 3 dni, i art. 123–126 oraz art. 141–144 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 126. Minister właściwy do spraw finansów publicznych jest organem właściwym w sprawach:

- 1) skarg i wniosków, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego,
- 2) petycji, o których mowa w ustawie z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195 oraz z 2016 r. poz. 1579) – dotyczących działalności Komisji Nadzoru Audytowego oraz sprawowanego nadzoru publicznego, o którym mowa w art. 88.

Art. 127. 1. W ramach sprawowania nadzoru publicznego, o którym mowa w art. 88, Komisji Nadzoru Audytowego przysługuje prawo do uczestnictwa, za pośrednictwem swoich przedstawicieli, w posiedzeniach organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może nałożyć na Polską Izbę Biegłych Rewidentów karę pieniężną w wysokości 10 000 zł, jeżeli:

- 1) organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów nie podejmuje w wyznaczonym terminie uchwały, o podjęcie której Komisja Nadzoru Audytowego zwróciła się w trybie art. 104;
- 2) organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów nie realizuje zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Audytowego rocznego planu kontroli, o którym mowa w art. 36 ust. 3;
- 3) kontrole Krajowej Komisji Nadzoru w firmach audytorskich są przeprowadzane z naruszeniem przepisów prawa, mogących mieć wpływ na wyniki kontroli.

3. Od decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

4. Kara pieniężna jest wymagalna w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o jej nałożeniu stała się ostateczna.

5. W sprawach, o których mowa w ust. 2, Polska Izba Biegłych Rewidentów jest reprezentowana przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów. Organ, którego działania lub zaniechania dotyczą postępowanie w sprawie nałożenia kary pieniężnej, o której mowa w ust. 2, może przystąpić do postępowania w charakterze strony do czasu zakończenia sprawy w pierwszej instancji.

6. Kara pieniężna, o której mowa w ust. 4, podlega egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Do kar pieniężnych stosuje się ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

8. Na postanowienia Komisji Nadzoru Audytowego w sprawach rozstrzygnięć i stanowiska wierzyciela dotyczących postępowania egzekucyjnego zażalenie nie przysługuje.

Rozdział 8

Komitety audytu i szczególne warunki przeprowadzania badań ustawowych w jednostkach zainteresowania publicznego

Art. 128. 1. W jednostkach zainteresowania publicznego działa komitet audytu, który jest komitetem do spraw audytu, o którym mowa w rozporządzeniu nr 537/2014. Członkowie komitetu audytu są powoływani przez radę nadzorczą lub inny organ nadzorczy lub kontrolny spośród członków tego organu.

2. Jednostki, których jedyną działalność polega na pełnieniu roli emitenta papierów wartościowych opartych na aktywach, o których mowa w art. 2 pkt 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującego dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz. Urz. UE L 149 z 30.04.2004, str. 307, z późn. zm.⁹⁾), nie mają obowiązku posiadania komitetu audytu. Jednostki te podają do publicznej wiadomości przyczyny, dla których w ich przypadku nie jest właściwe posiadanie komitetu audytu lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, któremu byłoby właściwe powierzenie funkcji komitetu audytu.

3. W przypadku otwartych funduszy emerytalnych, dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz podmiotów, o których mowa w art. 2 pkt 9 lit. f, funkcje komitetu audytu pełni komitet audytu powołany przez powszechne towarzystwo emerytalne lub towarzystwo w rozumieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi będące organem danego funduszu.

4. W przypadku:

- 1) banków spółdzielczych,
- 2) jednostek samorządu terytorialnego będących jednostkami zainteresowania publicznego,

⁹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 337 z 05.12.2006, str. 17, Dz. Urz. UE L 61 z 28.02.2007, str. 24, Dz. Urz. UE L 340 z 19.12.2008, str. 17, Dz. Urz. UE L 103 z 13.04.2012, str. 13, Dz. Urz. UE L 150 z 09.06.2012, str. 1, Dz. Urz. UE L 256 z 22.09.2012, str. 4, Dz. Urz. UE L 177 z 28.06.2013, str. 14, Dz. Urz. UE L 213 z 08.08.2013, str. 1, Dz. Urz. UE L 253 z 25.09.2013, str. 36, Dz. Urz. UE L 249 z 25.09.2015, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 58 z 04.03.2016, str. 13.

- 3) podmiotów, o których mowa w art. 2 pkt 9 lit. i,
- 4) jednostek zainteresowania publicznego, innych niż wymienione w pkt 1–3 oraz niebędących podmiotami, o których mowa w art. 2 pkt 9 lit. e–h, które na koniec danego roku obrotowego oraz na koniec roku obrotowego poprzedzającego dany rok obrotowy nie przekroczyły co najmniej dwóch z następujących trzech wielkości:
 - a) 17 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego,
 - b) 34 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy,
 - c) 50 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty

– pełnienie funkcji komitetu audytu w celu wykonywania obowiązków komitetu audytu określonych w niniejszej ustawie, ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i rozporządzeniu nr 537/2014 może zostać powierzone radzie nadzorczej lub innemu organowi nadzorczemu lub kontrolnemu jednostki zainteresowania publicznego.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 3 i 4, przepisy art. 129 ust. 1, 3 i 5 stosuje się odpowiednio, z tym że w przypadku banków spółdzielczych i podmiotów, o których mowa w art. 2 pkt 9 lit. i, okresy, o których mowa w art. 129 ust. 3 pkt 1 i 2, wynoszą rok.

Art. 129. 1. W skład komitetu audytu wchodzi przynajmniej 3 członków. Przynajmniej jeden członek komitetu audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.

2. Do członków komitetu audytu działającego w jednostkach zainteresowania publicznego będących jednostkami samorządu terytorialnego przepisu ust. 1 zdanie drugie nie stosuje się.

3. Większość członków komitetu audytu, w tym jego przewodniczący, jest niezależna od danej jednostki zainteresowania publicznego. Uznaje się, że członek komitetu audytu jest niezależny od danej jednostki zainteresowania publicznego, jeżeli spełnia następujące kryteria:

- 1) nie należy ani w okresie ostatnich 5 lat od dnia powołania nie należał do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym nie jest ani nie był członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej;
- 2) nie jest ani nie był w okresie ostatnich 3 lat od dnia powołania pracownikiem danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej, z wyjątkiem sytuacji gdy członkiem komitetu audytu jest pracownik nie należący do kadry kierowniczej wyższego szczebla, który został wybrany do rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego danej jednostki zainteresowania publicznego jako przedstawiciel pracowników;
- 3) nie sprawuje kontroli w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 37 lit. a–e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości lub nie reprezentuje osób lub podmiotów sprawujących kontrolę nad daną jednostką zainteresowania publicznego;
- 4) nie otrzymuje lub nie otrzymał dodatkowego wynagrodzenia, w znacznej wysokości, od danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej, z wyjątkiem wynagrodzenia, jakie otrzymał jako członek rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, w tym komitetu audytu;
- 5) nie utrzymuje ani w okresie ostatniego roku od dnia powołania nie utrzymywał istotnych stosunków gospodarczych z daną jednostką zainteresowania publicznego lub jednostką z nią powiązaną, bezpośrednio lub będąc właścicielem, współnikiem, akcjonariuszem, członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, lub osobą należącą do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego podmiotu utrzymującego takie stosunki;
- 6) nie jest i w okresie ostatnich 2 lat od dnia powołania nie był:
 - a) właścicielem, współnikiem (w tym komplementariuszem) lub akcjonariuszem obecnej lub poprzedniej firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdania finansowego danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej lub
 - b) członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego obecnej lub poprzedniej firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdania finansowego danej jednostki zainteresowania publicznego, lub
 - c) pracownikiem lub osobą należącą do kadry kierowniczej wyższego szczebla, w tym członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego obecnej lub poprzedniej firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdania finansowego danej jednostki zainteresowania publicznego lub jednostki z nią powiązanej, lub
 - d) inną osobą fizyczną, z której usług korzystała lub którą nadzorowała obecna lub poprzednia firma audytorska lub biegły rewident działający w jej imieniu;

- 7) nie jest członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego jednostki, w której członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego jest członek zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego;
- 8) nie jest członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego danej jednostki zainteresowania publicznego dłużej niż 12 lat;
- 9) nie jest małżonkiem, osobą pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej do czwartego stopnia – członka zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego lub osoby, o której mowa w pkt 1–8;
- 10) nie pozostaje w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli z członkiem zarządu lub innego organu zarządzającego danej jednostki zainteresowania publicznego lub osobą, o której mowa w pkt 1–8.

4. Dodatkowe wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3 pkt 4:

- 1) obejmuje udział w systemie przydziału opcji na akcje lub innym systemie wynagradzania za wyniki;
- 2) nie obejmuje otrzymywania kwot wynagrodzenia w stałej wysokości w ramach planu emerytalnego, w tym wynagrodzenia odroczonego, z tytułu wcześniejszej pracy w danej jednostce zainteresowania publicznego w przypadku, gdy warunkiem wypłaty takiego wynagrodzenia nie jest kontynuacja zatrudnienia w danej jednostce zainteresowania publicznego.

5. Członkowie komitetu audytu posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa jednostka zainteresowania publicznego. Warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli przynajmniej jeden członek komitetu audytu posiada wiedzę i umiejętności z zakresu tej branży lub poszczególni członkowie w określonych zakresach posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu tej branży.

6. Przewodniczący komitetu audytu jest powoływany przez członków komitetu audytu lub radę nadzorczą, lub inny organ nadzorczy lub kontrolny jednostki zainteresowania publicznego.

Art. 130. 1. Do zadań komitetu audytu należy w szczególności:

- 1) monitorowanie:
 - a) procesu sprawozdawczości finansowej,
 - b) skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
 - c) wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;
- 2) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz jednostki zainteresowania publicznego świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- 3) informowanie rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego jednostki zainteresowania publicznego o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w jednostce zainteresowania publicznego, a także jaka była rola komitetu audytu w procesie badania;
- 4) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w jednostce zainteresowania publicznego;
- 5) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;
- 6) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- 7) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez jednostkę zainteresowania publicznego;
- 8) przedstawianie radzie nadzorczej lub innemu organowi nadzorcemu lub kontrolnemu, lub organowi, o którym mowa w art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, rekomendacji, o której mowa w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014, zgodnie z politykami, o których mowa w pkt 5 i 6;
- 9) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w jednostce zainteresowania publicznego.

2. W przypadku gdy wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie ustawowe jednostki zainteresowania publicznego dokonuje organ inny niż organ, o którym mowa w art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, zwany dalej „organem dokonującym wyboru”, komitet audytu przedstawia organowi dokonującemu wyboru rekomendację, w której:

- 1) wskazuje firmę audytorską, której proponuje powierzyć badanie ustawowe;
- 2) oświadcza, że rekomendacja jest wolna od wpływów stron trzecich;
- 3) stwierdza, że badana jednostka zainteresowania publicznego nie zawarła umów zawierających klauzule, o których mowa w art. 66 ust. 5a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

3. W przypadku gdy wybór, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy przedłużenia umowy o badanie sprawozdania finansowego, rekomendacja komitetu audytu:

- 1) zawiera przynajmniej dwie możliwości wyboru firmy audytorskiej wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie uzasadnionej preferencji komitetu audytu wobec jednej z nich;
- 2) jest sporządzana w następstwie procedury wyboru zorganizowanej przez badaną jednostkę, spełniającej następujące kryteria:
 - a) badana jednostka zainteresowania publicznego może zaprosić dowolne firmy audytorskie do składania ofert w sprawie świadczenia usługi badania ustawowego, pod warunkiem że:
 - nie narusza to przepisów art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 537/2014,
 - organizacja procedury przetargowej nie wyklucza z udziału w procedurze wyboru firm, które uzyskały mniej niż 15% swojego całkowitego wynagrodzenia z tytułu badań od jednostek zainteresowania publicznego w danym państwie Unii Europejskiej w poprzednim roku kalendarzowym, zamieszczonych w wykazie firm audytorskich, o których mowa w art. 91,
 - b) badana jednostka zainteresowania publicznego przygotowuje dokumentację przetargową dla zaproszonych firm audytorskich, która:
 - umożliwia tym firmom poznanie działalności badanej jednostki zainteresowania publicznego,
 - zawiera wskazanie sprawozdań finansowych podlegających badaniu,
 - zawiera przejrzyste i niedyskryminujące kryteria wyboru, które są stosowane przez badaną jednostkę zainteresowania publicznego do oceny ofert złożonych przez firmy audytorskie,
 - c) badana jednostka zainteresowania publicznego ma swobodę określenia procedury wyboru i może w jej trakcie prowadzić bezpośrednie negocjacje z zainteresowanymi oferentami,
 - d) badana jednostka zainteresowania publicznego ocenia oferty złożone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej oraz przygotowuje sprawozdanie zawierające wnioski z procedury wyboru zatwierdzone przez komitet audytu,
 - e) badana jednostka zainteresowania publicznego oraz komitet audytu uwzględniają wszelkie ustalenia lub wnioski zawarte w rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 90 ust. 5, mogące wpłynąć na wybór firmy audytorskiej.

4. Badana jednostka zainteresowania publicznego, na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego, wykazuje, że procedura wyboru została przeprowadzona zgodnie z wymogami, o których mowa w ust. 2 i 3.

5. Do jednostki zainteresowania publicznego będącej małym lub średnim przedsiębiorcą oraz spółką o obniżonej kapitalizacji rynkowej, w rozumieniu art. 25 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, przepisów ust. 3 pkt 2 nie stosuje się.

6. Jeżeli decyzja organu dokonującego wyboru w zakresie wyboru firmy audytorskiej odbiega od rekomendacji komitetu audytu, organ dokonujący wyboru uzasadnia przyczyny niezastosowania się do rekomendacji komitetu audytu oraz przekazuje takie uzasadnienie do wiadomości organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe.

7. W przypadku gdy sprawowanie funkcji komitetu audytu powierzono zgodnie z art. 128 ust. 4 radzie nadzorczej lub innemu organowi nadzorczemu lub kontrolnemu jednostki zainteresowania publicznego, organ dokonujący wyboru przesyła do wiadomości organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe uzasadnienie dla dokonanego wyboru firmy audytorskiej.

8. Komitet audytu może, bez pośrednictwa rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego, żądać udzielenia informacji, wyjaśnień i przekazania dokumentów niezbędnych do wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1.

9. Komitet audytu może żądać omówienia przez kluczowego biegłego rewidenta z komitetem audytu, zarządem lub innym organem zarządzającym, radą nadzorczą lub innym organem nadzorczym lub kontrolnym działającym w jednostce zainteresowania publicznego, lub kluczowy biegły rewident może żądać omówienia z komitetem audytu, zarządem lub innym organem zarządzającym, radą nadzorczą lub innym organem nadzorczym lub kontrolnym działającym w jednostce zainteresowania publicznego kluczowych kwestii wynikających z badania, które zostały wymienione w sprawozdaniu dodatkowym, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014.

Art. 131. Sprawozdanie dodatkowe, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014, przedkłada się również radzie nadzorczej lub innemu organowi nadzorczemu lub kontrolnemu, a także zarządowi lub innemu organowi zarządzającemu badanej jednostki zainteresowania publicznego. Komitet audytu lub organ pełniący jego funkcje może udostępnić sprawozdanie dodatkowe dla komitetu audytu walnemu zgromadzeniu, wspólnikom lub właścicielom badanej jednostki.

Art. 132. Firma audytorska opracowuje politykę kontroli jakości wykonania zlecenia przez niezależnego biegłego rewidenta w odniesieniu do badań ustawowych jednostek zainteresowania publicznego.

Art. 133. Jeżeli w jednostce zainteresowania publicznego wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania jej sprawozdania finansowego dokonuje organ dokonujący wyboru, jednostka informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego.

Art. 134. 1. Maksymalny czas nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych, o których mowa w art. 17 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014, przeprowadzanych przez tę samą firmę audytorską lub firmę audytorską powiązaną z tą firmą audytorską lub jakiegokolwiek członka sieci działającej w państwach Unii Europejskiej, do której należą te firmy audytorskie, nie może przekraczać 5 lat.

2. Kluczowy biegły rewident nie może przeprowadzać badania ustawowego w tej samej jednostce zainteresowania publicznego przez okres dłuższy niż 5 lat.

3. Kluczowy biegły rewident może ponownie przeprowadzać badanie ustawowe w jednostce, o której mowa w ust. 2, po upływie co najmniej 3 lat od zakończenia ostatniego badania ustawowego.

Art. 135. 1. W przypadku gdy bank spółdzielczy jest członkiem związku rewizyjnego i powierza przeprowadzenie badania ustawowego temu związkowi rewizyjnemu, do badania ustawowego banku spółdzielczego, innego niż bank zrzeszający lub innego niż bank spółdzielczy będący jednostką zainteresowania publicznego, spełniający kryteria dużej jednostki, nie stosuje się przepisów art. 4 oraz art. 6 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 537/2014 w zakresie spełnienia wymogów określonych w art. 4, art. 6 ust. 1 lit. b, art. 16 oraz art. 17 ust. 1, 3 i 5–8 tego rozporządzenia.

2. Warunkiem przeprowadzenia badania ustawowego banku spółdzielczego przez związek rewizyjny jest zachowanie przez biegłych rewidentów przeprowadzających takie badanie oraz osoby mogące wywierać wpływ na to badanie wymogów niezależności określonych w niniejszej ustawie. Przepis art. 70 stosuje się.

Art. 136. 1. Usługami zabronionymi zgodnie z art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014 są także inne usługi niebędące czynnościami rewizji finansowej.

2. Usługami zabronionymi zgodnie z art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia nr 537/2014 nie są:

- 1) usługi, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
- 2) usługi:
 - a) przeprowadzania procedur należytej staranności (due dilligence) w zakresie kondycji ekonomiczno-finansowej,
 - b) wydawania listów poświadczających– wykonywane w związku z prospektem emisyjnym badanej jednostki, przeprowadzane zgodnie z krajowym standardem usług pokrewnych i polegające na przeprowadzaniu uzgodnionych procedur;
- 3) usługi atestacyjne w zakresie informacji finansowych pro forma, prognoz wyników lub wyników szacunkowych, zamieszczane w prospekcie emisyjnym badanej jednostki;
- 4) badanie historycznych informacji finansowych do prospektu, o którym mowa w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. wykonującym dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam;

- 5) weryfikacja pakietów konsolidacyjnych;
- 6) potwierdzanie spełnienia warunków zawartych umów kredytowych na podstawie analizy informacji finansowych pochodzących ze zbadanych przez daną firmę audytorską sprawozdań finansowych;
- 7) usługi atestacyjne w zakresie sprawozdawczości dotyczącej ładu korporacyjnego, zarządzania ryzykiem oraz społecznej odpowiedzialności biznesu;
- 8) usługi polegające na ocenie zgodności informacji ujawnianych przez instytucje finansowe i firmy inwestycyjne z wymogami w zakresie ujawniania informacji dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zmiennych składników wynagrodzeń;
- 9) poświadczenia dotyczące sprawozdań lub innych informacji finansowych przeznaczonych dla organów nadzoru, rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego spółki lub właścicieli, wykraczające poza zakres badania ustawowego i mające pomóc tym organom w wypełnianiu ich ustawowych obowiązków.

3. Świadczenie usług, o których mowa w ust. 2, możliwe jest jedynie w zakresie niezwiązanym z polityką podatkową badanej jednostki, po przeprowadzeniu przez komitet audytu oceny zagrożeń i zabezpieczeń niezależności, o której mowa w art. 69–73.

Art. 137. Komisja Nadzoru Audytowego może, na wniosek firmy audytorskiej, zwolnić, w drodze decyzji administracyjnej, tę firmę z wymogów, o których mowa w art. 4 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 537/2014, w odniesieniu do usług dozwolonych świadczonych na rzecz badanej jednostki zainteresowania publicznego, jej jednostki dominującej lub jednostki przez nią kontrolowanej, na okres nie dłuższy niż 2 lata obrotowe, biorąc pod uwagę:

- 1) zagrożenia dla niezależności firmy audytorskiej;
- 2) zastosowane przez firmę audytorską dodatkowe zabezpieczenia w celu ograniczenia tych zagrożeń;
- 3) ważny interes firmy audytorskiej lub badanej jednostki zainteresowania publicznego.

Art. 138. W przypadku przeprowadzania badania ustawowego jednostki zainteresowania publicznego firma audytorska niezwłocznie przekazuje Komisji Nadzoru Audytowego informacje, o których mowa w art. 12 ust. 1 akapit pierwszy lit. c rozporządzenia nr 537/2014.

Rozdział 9

Odpowiedzialność dyscyplinarna biegłych rewidentów

Oddział 1

Postępowanie dyscyplinarne

Art. 139. 1. Biegły rewident podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej, jeżeli dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego.

2. Przewinienie dyscyplinarne polega na naruszeniu przez biegłego rewidenta przepisów dotyczących:

- 1) wykonywania zawodu, zasad etyki zawodowej, niezależności lub krajowych standardów wykonywania zawodu;
- 2) realizacji obowiązków związanych z przynależnością do samorządu zawodowego biegłych rewidentów;
- 3) prowadzenia działalności w formie firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46, w tym jako wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej;
- 4) pełnienia funkcji w organach zarządzających lub nadzorczych firm audytorskich.

3. W sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej prowadzone jest postępowanie dyscyplinarne.

Art. 140. 1. Nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umarza, w sprawie czynu, za który na biegłego rewidenta wpisanego na listę, o którym mowa w art. 46 pkt 1, może zostać nałożona kara administracyjna, o której mowa w art. 183 ust. 1.

2. Jeżeli biegły rewident, o którym mowa w ust. 1, został skreślony z listy, można wszcząć lub wznowić postępowanie dyscyplinarne w odniesieniu do czynu, o którym mowa w ust. 1.

3. Biegły rewident, który został skreślony z listy, nie podlega wpisowi na listę do czasu prawomocnego zakończenia postępowania dyscyplinarnego dotyczącego czynu, o którym mowa w ust. 1, jeżeli postępowanie dyscyplinarne jest w toku lub zostanie wszczęte w terminie 3 miesięcy od dnia skreślenia biegłego rewidenta z listy.

Art. 141. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego upłynęło 5 lat.

2. Jeżeli przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1, biegłemu rewidentowi zostanie ogłoszone lub doręczone postanowienie o przedstawieniu zarzutów, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje z upływem 10 lat od chwili popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

3. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, przedawnienie przewinienia dyscyplinarnego nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.¹⁰⁾) albo ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2016 r. poz. 2137, z późn. zm.¹¹⁾) dla tego przestępstwa.

Art. 142. 1. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe za ten sam czyn.

2. Postępowanie dyscyplinarne może być zawieszono do czasu zakończenia postępowania karnego.

Art. 143. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje:

- 1) dochodzenie dyscyplinarne;
- 2) postępowanie przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym oraz postępowanie odwoławcze od orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne.

Art. 144. 1. Organy, o których mowa w art. 148 ust. 2, w sprawach, w których złożyły zawiadomienie, mogą przystąpić do postępowania dyscyplinarnego w charakterze strony, nie później jednak niż do dnia rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może przystąpić do postępowania dyscyplinarnego w charakterze strony na każdym etapie postępowania.

Art. 145. Komisji Nadzoru Audytowego lub osobom przez nią upoważnionym przysługuje na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego prawo wglądu do akt, żądania sporządzenia i doręczenia kopii akt postępowania i żądania informacji o wynikach tego postępowania, jak również prawo żądania doręczenia prawomocnych orzeczeń lub postanowień wraz z aktami sprawy.

Art. 146. 1. Obwiniony może na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego ustanowić jednocześnie nie więcej niż 3 obrońców spośród biegłych rewidentów, adwokatów lub radców prawnych.

2. Strona niebędąca oskarżycielem może na każdym etapie postępowania dyscyplinarnego ustanowić jednocześnie nie więcej niż 3 pełnomocników spośród biegłych rewidentów, adwokatów lub radców prawnych.

3. W przypadku organów, o których mowa w art. 148 ust. 2, pełnomocników można ustanowić również spośród pracowników tych organów lub pracowników urzędów obsługujących te organy.

Art. 147. 1. W przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, wszczy-
nia się dochodzenie dyscyplinarne.

2. Dochodzenie dyscyplinarne może zostać wszczęte z urzędu lub na skutek zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

3. W terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego o wszczęciu dochodzenia dyscyplinarnego zawiadamia się:

- 1) osobę lub inny podmiot, który złożył zawiadomienie;
- 2) biegłego rewidenta, którego dotyczy zawiadomienie.

Art. 148. 1. W przypadku gdy zachodzi potrzeba dokonania dodatkowych ustaleń lub uzupełnienia danych w celu stwierdzenia, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, dochodzenie dyscyplinarne może być poprzedzone postępowaniem wyjaśniającym.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2138 oraz z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952 i 966.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2024 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 88, 379, 528, 648, 768 i 1089.

2. Postępowania wyjaśniającego nie wszczyna się w przypadku, gdy zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego złoży:

- 1) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów;
- 2) Krajowa Komisja Nadzoru;
- 3) Komisja Nadzoru Audytowego;
- 4) Komisja Nadzoru Finansowego;
- 5) Minister Sprawiedliwości.

3. Przepis art. 147 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Postępowanie wyjaśniające trwa nie dłużej niż 2 miesiące od dnia jego wszczęcia. W uzasadnionych przypadkach postępowanie wyjaśniające może zostać przedłużone na dalszy czas oznaczony, nie dłuższy jednak niż 2 miesiące.

5. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego wydaje się postanowienie o:

- 1) wszczęciu dochodzenia dyscyplinarnego albo
- 2) odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego.

6. Na postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego oraz na postanowienie o umorzeniu dochodzenia dyscyplinarnego osobie lub podmiotowi, który złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, służy zażalenie.

Art. 149. 1. Stronami w dochodzeniu dyscyplinarnym są obwiniony, pokrzywdzony oraz podmiot, który miał prawo przystąpienia do postępowania w charakterze strony i z tego prawa skorzystał.

2. Obwinionym jest biegły rewident, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów.

3. Pokrzywdzonym jest osoba lub podmiot, których dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone przewinieniem dyscyplinarnym.

Art. 150. Postanowienie o przedstawieniu zarzutów wraz z uzasadnieniem można doręczyć biegłemu rewidentowi na piśmie, co zastępuje ogłoszenie.

Art. 151. W trakcie dochodzenia dyscyplinarnego obwiniony może składać wyjaśnienia pisemnie lub ustnie.

Art. 152. Jeżeli dochodzenie dyscyplinarne dostarczyło podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny w terminie 14 dni od dnia zamknięcia dochodzenia dyscyplinarnego sporządza wniosek o ukaranie i wnosi go do Krajowego Sądu Dyscyplinarnego.

Art. 153. 1. W sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej w pierwszej instancji orzeka Krajowy Sąd Dyscyplinarny.

2. Krajowy Sąd Dyscyplinarny rozpoznaje zażalenia na postanowienia, o których mowa w art. 148 ust. 6.

3. Postanowienie Krajowego Sądu Dyscyplinarnego wydane w wyniku rozpoznania zażalenia, o którym mowa w ust. 2, nie podlega zaskarżeniu.

4. Na rozprawie Krajowy Sąd Dyscyplinarny orzeka w składzie trzyosobowym.

Art. 154. 1. W postępowaniu przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym stronami są oskarżyciel, obwiniony, a także podmioty, które miały prawo przystąpienia do postępowania w charakterze strony i z tego prawa skorzystały.

2. W postępowaniu przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym pokrzywdzony może przystąpić do postępowania w charakterze strony, nie później jednak niż do dnia rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej.

Art. 155. Przewodniczący Krajowego Sądu Dyscyplinarnego niezwłocznie po otrzymaniu wniosku o ukaranie wyznacza termin rozprawy i zawiadamia o nim obwinionego oraz jego obrońcę, oskarżyciela, pokrzywdzonego, inne strony postępowania i ich pełnomocników oraz Komisję Nadzoru Audytowego.

Art. 156. 1. Rozprawa przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym jest jawna, chyba że jawność rozprawy zagraża ujawnieniu tajemnicy zawodowej biegłych rewidentów albo zachodzą inne określone przepisami prawa przyczyny wyłączenia jawności.

2. W toku postępowania dyscyplinarnego korespondencja może być doręczana, za zgodą stron, także przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną. W takim przypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych.

Art. 157. 1. Niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę lub posiedzenie Krajowego Sądu Dyscyplinarnego lub wezwanie organu prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należyście usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwaniu rozprawy lub posiedzenia, lub nieprzeprowadzanie czynności przed organem prowadzącym dochodzenie dyscyplinarne, albo Krajowy Sąd Dyscyplinarny lub organ prowadzący dochodzenie dyscyplinarne z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną.

2. Za należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym lub wezwanie organu prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne rozumie się wskazanie i uprawdopodobnienie wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby, przedstawienie zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawę przed Krajowym Sądem Dyscyplinarnym lub wezwanie organu prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne.

3. Karę za nieusprawiedliwione niestawiennictwo, odmowę złożenia zeznań lub przyrzeczenia nakłada na świadka lub biegłego, na wniosek Krajowego Sądu Dyscyplinarnego lub organu prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne, sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania świadka lub biegłego. Świadek lub biegły nie podlega karze, jeżeli nie był uprzedzony o skutkach niestawiennictwa, odmowy złożenia zeznań lub przyrzeczenia.

4. Przymusowe doprowadzenie świadka zarządza, na wniosek Krajowego Sądu Dyscyplinarnego lub organu prowadzącego dochodzenie dyscyplinarne, sąd rejonowy właściwy według miejsca zamieszkania świadka.

Art. 158. 1. W postępowaniu dyscyplinarnym rozstrzygnięcia zapadają w formie orzeczeń lub postanowień. Orzeczenie może być wydane na rozprawie, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Orzeczenia wydane pod nieobecność obwinionego lub jego obrońcy nie uważa się za zaoczne.

Art. 159. 1. W postępowaniu dyscyplinarnym mogą zostać orzeczone następujące kary:

- 1) kara upomnienia;
- 2) kara pieniężna;
- 3) zakaz przeprowadzania badań;
- 4) zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej;
- 5) zakaz wykonywania zawodu biegłego rewidenta;
- 6) zakaz pełnienia funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego w firmach audytorskich lub jednostkach zainteresowania publicznego;
- 7) skreślenie z rejestru.

2. Orzekając karę, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nakazuje się zaprzestanie określonego postępowania i powstrzymanie się od niego w przyszłości.

3. Orzekając jedną z kar, o których mowa w ust. 1, orzeka się również o nakazie podania do publicznej wiadomości imienia i nazwiska osoby fizycznej, na którą nałożono karę, wraz z numerem, pod którym osoba ta jest lub była wpisana do rejestru, chyba że podanie do publicznej wiadomości jej imienia i nazwiska będzie środkiem nieproporcjonalnym do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego, będzie stanowiło zagrożenie dla stabilności rynków finansowych, zagrozi prowadzonemu postępowaniu karnemu lub wyrządzi niewspółmierną szkodę obwinionemu, pokrzywdzonemu, innym stronom postępowania dyscyplinarnego, firmie audytorskiej, w imieniu której biegły rewident świadczył swoje usługi, jednostce, dla której biegły rewident świadczył swoje usługi, lub organom, o których mowa w art. 148 ust. 2. Nie podlegają ujawnieniu dane podmiotu, dla którego wykonywane były czynności rewizji finansowej.

4. Obok kar, o których mowa w ust. 1, można orzec dodatkowo zakaz zajmowania stanowiska kontrolera jakości wykonania zlecenia lub pełnienia funkcji osoby odpowiedzialnej za system wewnętrznej kontroli jakości w firmie audytorskiej na okres od roku do 3 lat.

5. Karę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wymierza się do kwoty 250 000 zł.

6. Kary, o których mowa w ust. 1 pkt 3–6, orzeka się na okres od roku do 3 lat.

7. Kara, o której mowa w ust. 1 pkt 6, może zostać orzeczona samoistnie, jak również obok kar, o których mowa w ust. 1 pkt 1–5 i 7.

8. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne związane było z badaniem ustawowym, orzekając karę, o której mowa w ust. 1, stwierdza się również, czy sprawozdanie z badania spełnia wymogi, o których mowa w art. 83, oraz art. 10 rozporządzenia nr 537/2014 – w przypadku badania jednostek zainteresowania publicznego.

Art. 160. Ustalając rodzaj i wymiar kary, bierze się pod uwagę w szczególności:

- 1) wagę przewinienia dyscyplinarnego i czas jego trwania;
- 2) stopień winy obwinionego;
- 3) sytuację finansową obwinionego, wyrażającą się w szczególności w wysokości rocznych dochodów obwinionego;
- 4) kwotę zysków osiągniętych lub strat unikniętych, w zakresie, w jakim można je ustalić;
- 5) stopień współpracy obwinionego z organami prowadzącymi postępowanie dyscyplinarne.

Art. 161. Krajowy Sąd Dyscyplinarny może umorzyć postępowanie w wypadkach mniejszej wagi.

Art. 162. 1. W przypadku jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych, wymierza się karę za poszczególne przewinienia, a następnie karę łączną.

2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:

- 1) kara upomnienia nie podlega łączeniu z karą pieniężną;
- 2) przy karach pieniężnych łączna kara pieniężna nie może przekraczać sumy tych kar i kwoty 250 000 zł ani nie może być niższa od najwyższej z orzeczonych kar pieniężnych;
- 3) kary zakazu:
 - a) przeprowadzania badań,
 - b) wykonywania czynności rewizji finansowej,
 - c) wykonywania zawodu biegłego rewidenta

– nie podlegają łączeniu z karami, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 i 2.

3. Przy orzeczonych za kilka przewinień dyscyplinarnych karach rodzajowo różnych, o których mowa w ust. 2, i karze skreślenia z rejestru wymierza się karę łączną skreślenia z rejestru, a w przypadku orzeczonych równocześnie kar pieniężnych karę tę orzeka się na zasadach przewidzianych w ust. 2 pkt 2.

4. Kara zakazu pełnienia funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego w firmach audytorskich lub jednostkach zainteresowania publicznego nie podlega łączeniu z karami, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1–5 i 7.

5. W przypadku gdy obwiniony popełnił dwa lub więcej przewinień dyscyplinarnych, zanim zapadło pierwsze, choćby nieprawomocne, orzeczenie co do któregośkolwiek z nich, wydaje się orzeczenie łączne, o ile orzeczone kary podlegają łączeniu na zasadach przewidzianych w ust. 2–4.

6. Jeżeli jedna z podlegających łączeniu kar została orzeczona w sprawie, o której mowa w art. 172 ust. 1, sądem właściwym do wydania orzeczenia łącznego jest sąd, który jako ostatni wydał podlegające łączeniu orzeczenie skazujące w sprawie, o której mowa w art. 172 ust. 1.

Art. 163. 1. Uzasadnienie orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne sporządza się z urzędu w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczenia albo postanowienia.

2. Uzasadnienia nie sporządza się z urzędu w sprawach, w których uwzględniono wniosek oskarżyciela o wydanie orzeczenia i wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary bez przeprowadzenia rozprawy lub wniosek obwinionego o wydanie orzeczenia i wymierzenie mu określonej kary.

3. Orzeczenie oraz postanowienie kończące postępowanie dyscyplinarne doręcza się stronom oraz Komisji Nadzoru Audytowego wraz z uzasadnieniem, o ile zostało sporządzone.

Art. 164. 1. Od wydanego przez Krajowy Sąd Dyscyplinarny orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne stronom przysługuje odwołanie, chyba że ustawa lub przepisy, o których mowa w art. 171 pkt 1, stanowią inaczej.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może wnieść odwołanie od orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne wydanego przez Krajowy Sąd Dyscyplinarny także wówczas, jeżeli nie przystąpiła do postępowania w charakterze strony. Wnosząc odwołanie, Komisja Nadzoru Audytowego przystępuje do postępowania dyscyplinarnego w charakterze strony.

3. Termin do wniesienia odwołania wynosi 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia lub postanowienia wraz z uzasadnieniem.

4. Odwołanie podlega rozpoznaniu przez sąd apelacyjny właściwy ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego.

5. Od orzeczenia sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

Art. 165. 1. Krajowy Sąd Dyscyplinarny niezwłocznie przesyła odpis prawomocnego orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów oraz Komisji Nadzoru Audytowego.

2. Wykonanie kar orzeczonych w postępowaniu dyscyplinarnym należy do Prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

3. Odpis prawomocnego orzeczenia o nałożonej w postępowaniu dyscyplinarnym karze dołącza się do akt osobowych biegłego rewidenta oraz w aktach tych czyni się wzmiankę dotyczącą ukarania.

Art. 166. 1. Kary orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym ulegają zatarciu po upływie:

- 1) 5 lat od dnia, w którym orzeczenie nakładające karę upomnienia stało się prawomocne,
- 2) 5 lat od dnia, w którym kara pieniężna została wykonana,
- 3) 5 lat od końca okresu, w którym kary, o których mowa w art. 159 ust. 1 pkt 3–6 i ust. 4, obowiązywały,
- 4) 10 lat od dnia, w którym orzeczenie nakładające karę skreślenia z rejestru stało się prawomocne

– jeżeli w tym czasie biegły rewident nie został ukarany za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego lub jeżeli nie zostało przeciwko niemu wszczęte postępowanie dyscyplinarne.

2. Z chwilą zatarcia, o którym mowa w ust. 1, Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów zarządza usunięcie z akt osobowych biegłego rewidenta wzmianki i dokumentów dotyczących ukarania.

Art. 167. 1. Wpływy z tytułu kar pieniężnych orzeczonych w postępowaniu dyscyplinarnym stanowią przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

2. Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania, w ramach którego orzeczona została ta kara, stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, z późn. zm.¹²⁾) i po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd podlega wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy.

3. W postępowaniu egzekucyjnym mającym na celu wyegzekwowanie należności, o których mowa w ust. 2, czynności przewidziane dla wierzyciela podejmuje Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Art. 168. 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Polska Izba Biegłych Rewidentów.

2. W przypadku uznania biegłego rewidenta winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża się tego biegłego rewidenta.

Art. 169. 1. Członkowie Krajowego Sądu Dyscyplinarnego w zakresie orzekania są niezawiśli i podlegają tylko przepisom prawa, krajowym standardom wykonywania zawodu oraz zasadom etyki zawodowej.

2. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny jest niezależny w zakresie realizowania zadań w toku postępowania dyscyplinarnego i podlega przepisom prawa, krajowym standardom wykonywania zawodu oraz zasadom etyki zawodowej.

Art. 170. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów, po uprawomocnieniu się orzeczenia nakładającego karę, podaje do publicznej wiadomości, bez zbędnej zwłoki, publikując na stronie internetowej Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, informację o popełnionym przez biegłego rewidenta przewinieniu dyscyplinarnym oraz orzeczonej za to przewinienie karze.

2. W przypadku orzeczenia na podstawie art. 159 ust. 3 o nakazie podania do publicznej wiadomości imienia i nazwiska osoby fizycznej, na którą nałożono karę, obok informacji, o której mowa w ust. 1, podaniu do publicznej wiadomości podlega również imię i nazwisko osoby fizycznej, na którą nałożono karę, wraz z numerem, pod którym osoba ta jest lub była wpisana do rejestru.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, są publikowane przez 5 lat, licząc od dnia, w którym orzeczenie nakładające karę stało się prawomocne.

4. Komisja Nadzoru Audytowego może na swojej stronie internetowej zamieścić informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, lub odesłanie do tych informacji.

Art. 171. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749, z późn. zm.¹³⁾);
- 2) rozdziałów I–III ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, 1860, 1948, 2138, 2199, 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 67, 85, 187, 768 i 933.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, 2138 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 244, 768, 773 i 966.

Oddział 2

Postępowanie w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych w związku z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego

Art. 172. 1. Przepisy niniejszego oddziału stosuje się w sprawach przewinień dyscyplinarnych popełnionych przez biegłego rewidenta w związku z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, postępowanie dyscyplinarne jest prowadzone wyłącznie przez organy i na zasadach, o których mowa w niniejszym oddziale.

3. Z uwzględnieniem przepisów niniejszego oddziału, w sprawach, o których mowa w ust. 1, przepisy:

- 1) art. 18 ust. 7 i 8, art. 139–142, art. 146 ust. 1 i 2, art. 147, art. 148 ust. 1 i 3–6, art. 149–151, art. 156 ust. 2, art. 158–160, art. 162, art. 163, art. 164 ust. 3–5, art. 165 ust. 3, art. 166 oraz art. 171 stosuje się;
- 2) art. 143, art. 144 ust. 1, art. 146 ust. 3, art. 154, art. 155, art. 156 ust. 1, art. 157, art. 161 oraz art. 165 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 173. 1. W sprawach, o których mowa w art. 172 ust. 1, Komisja Nadzoru Audytowego:

- 1) prowadzi postępowanie wyjaśniające;
- 2) prowadzi dochodzenie dyscyplinarne;
- 3) jest oskarżycielem przed sądem.

2. Postępowanie przed sądem obejmuje postępowanie przed sądem, o którym mowa w art. 176, oraz postępowanie przed sądem rozpoznającym odwołanie od orzeczenia lub postanowienia wydanego przez sąd pierwszej instancji.

3. Sąd na rozprawie w pierwszej instancji orzeka w składzie jednego sędziego.

Art. 174. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może upoważnić swojego członka lub pracownika ministerstwa finansów do podejmowania w imieniu Komisji Nadzoru Audytowego i ustalonym zakresie działań w toku dochodzenia dyscyplinarnego oraz reprezentowania Komisji Nadzoru Audytowego w postępowaniu przed sądem.

2. Upoważnienie nie może obejmować:

- 1) wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego;
- 2) odmowy wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego;
- 3) umorzenia dochodzenia dyscyplinarnego;
- 4) przedstawienia zarzutów biegłemu rewidentowi;
- 5) wniesienia do sądu wniosku o ukaranie;
- 6) cofnięcia wniosku o ukaranie;
- 7) cofnięcia odwołania.

Art. 175. Postępowania wyjaśniającego nie wszczyna się w przypadku, gdy zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego złoży Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny lub organy, o których mowa w art. 148 ust. 2.

Art. 176. Jeżeli dochodzenie dyscyplinarne dostarczyło podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, Komisja Nadzoru Audytowego, w terminie 30 dni od dnia zamknięcia dochodzenia dyscyplinarnego, sporządza wniosek o ukaranie i wnosi go do sądu okręgowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego.

Art. 177. Środki, o których mowa w art. 157 ust. 3 i 4, stosuje sąd rozpoznający sprawę.

Art. 178. 1. W sprawach, o których mowa w art. 172 ust. 1, w pierwszej instancji orzeka sąd, o którym mowa w art. 176.

2. Sąd, o którym mowa w art. 176, rozpoznaje zażalenia na postanowienia, o których mowa w art. 148 ust. 6.

3. Od wydanego w pierwszej instancji orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne stronom przysługuje odwołanie, chyba że ustawa lub przepisy, o których mowa w art. 171 pkt 1, stanowią inaczej.

Art. 179. 1. Wpływ z tytułu kary pieniężnej orzeczonej w sprawie, o której mowa w art. 172 ust. 1, stanowi dochód budżetu państwa.

2. Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania, w ramach którego została orzeczona ta kara, podlega egzekucji w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W postępowaniu egzekucyjnym mającym na celu wyegzekwowanie należności z tytułu kary pieniężnej czynności przewidziane dla wierzyciela podejmuje Komisja Nadzoru Audytowego.

Art. 180. 1. Koszty postępowania w sprawie, o której mowa w art. 172 ust. 1, ponosi Komisja Nadzoru Audytowego.

2. W przypadku uznania biegłego rewidenta winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża się biegłego rewidenta.

Art. 181. 1. Komisja Nadzoru Audytowego po uprawomocnieniu się orzeczenia nakładającego karę podaje do publicznej wiadomości, bez zbędnej zwłoki, publikując na swojej stronie internetowej, informację o popełnionym przez biegłego rewidenta przewinieniu dyscyplinarnym, o którym mowa w art. 172 ust. 1, oraz orzeczonej za to przewinienie karze.

2. W przypadku orzeczenia na podstawie art. 159 ust. 3 o nakazie podania do publicznej wiadomości imienia i nazwiska osoby fizycznej, na którą nałożono karę, obok informacji, o której mowa w ust. 1, podaniu do publicznej wiadomości podlega również imię i nazwisko osoby fizycznej, na którą nałożono karę, wraz z numerem, pod którym osoba ta jest lub była wpisana do rejestru.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, są publikowane przez 5 lat, licząc od dnia, w którym orzeczenie nakładające karę stało się prawomocne.

4. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów może na swojej stronie internetowej zamieścić informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, lub odesłać do tych informacji.

Rozdział 10

Odpowiedzialność firm audytorskich, jednostek zainteresowania publicznego oraz osób trzecich

Art. 182. 1. Firma audytorska podlega karze administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014, w przypadku gdy:

- 1) nie przestrzega wymogów dotyczących wynagrodzenia za badanie, o których mowa w art. 80, oraz limitów wynagrodzenia za usługi dozwolone niebędące badaniem wynikających z art. 4 rozporządzenia nr 537/2014, z uwzględnieniem art. 137;
- 2) nie przestrzega limitu wynagrodzenia całkowitego od jednostki innej niż jednostka zainteresowania publicznego, o którym mowa w art. 70, oraz limitu wynagrodzenia całkowitego od jednostki zainteresowania publicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 537/2014;
- 3) przeprowadza badanie z naruszeniem wymogów określonych w art. 49 pkt 1, art. 69 ust. 2–7 i 9, art. 71 oraz art. 72;
- 4) świadczy usługi zabronione w rozumieniu art. 5 rozporządzenia nr 537/2014 oraz art. 136 lub narusza warunki ich świadczenia;
- 5) nie przestrzega wymogów świadczenia usług dozwolonych niebędących badaniem, określonych w art. 73 oraz art. 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia nr 537/2014;
- 6) nie dokonuje oceny ani nie dokumentuje w zakresie określonym w art. 74 oraz art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 537/2014 w przypadku badań jednostek zainteresowania publicznego;
- 7) nie składa przed przystąpieniem do badania oświadczenia w sprawie niezależności, o którym mowa w art. 74 ust. 2;
- 8) nie omawia z komitetem audytu zagrożeń dla niezależności firmy audytorskiej lub biegłego rewidenta oraz zabezpieczeń zastosowanych w celu ograniczenia tych zagrożeń w przypadku określonym w art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 537/2014;
- 9) nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014;
- 10) przed sporządzeniem sprawozdania z badania sprawozdania finansowego jednostki zainteresowania publicznego oraz sprawozdania dodatkowego, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 537/2014, nie przeprowadza kontroli jakości wykonania zlecenia, o której mowa w art. 8 tego rozporządzenia, lub narusza warunki przeprowadzenia, zakresu lub dokumentowania takiej kontroli, określone w art. 8 tego rozporządzenia, krajowych standardach kontroli jakości oraz polityce kontroli jakości wykonania zlecenia badania, o której mowa w art. 132;
- 11) nie przestrzega przepisów art. 83–87, a w przypadku badań jednostek zainteresowania publicznego również przepisu art. 10 rozporządzenia nr 537/2014, dotyczących sprawozdania z badania;

- 12) nie przestrzega przepisów art. 81 ust. 2 i art. 131 oraz przepisu art. 11 rozporządzenia nr 537/2014, dotyczących sprawozdania dodatkowego;
- 13) nie przekazuje informacji dotyczących badanej jednostki zainteresowania publicznego, o których mowa w art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 537/2014, Komisji Nadzoru Finansowego lub nie przekazuje informacji, o których mowa w art. 138, Komisji Nadzoru Audytowego;
- 14) nie prowadzi dialogu, o którym mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014, z Komisją Nadzoru Finansowego lub nie uwzględnia w prowadzeniu tego dialogu wytycznych, o których mowa w akapicie trzecim tego przepisu;
- 15) nie przestrzega przepisu art. 13 rozporządzenia nr 537/2014, dotyczących sporządzania, publikowania i aktualizowania sprawozdania z przejrzystości;
- 16) nie przestrzega przepisów dotyczących rotacji firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta;
- 17) nie przestrzega obowiązku zapewnienia zastępującej firmie audytorskiej dostępu do wszelkich informacji na temat badanej jednostki i ostatniego badania tej jednostki lub do akt badania, o którym mowa w art. 82 oraz art. 18 rozporządzenia nr 537/2014;
- 18) nie przestrzega wymogów, o których mowa w art. 46, dotyczących składu swoich organów;
- 19) prowadzi działalność w obszarach innych niż określone w art. 47;
- 20) nie przestrzega przepisów dotyczących ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, o których mowa w art. 53;
- 21) nie przestrzega przepisów art. 49, art. 50 oraz art. 65–67 w zakresie wdrożenia i funkcjonowania systemu wewnętrznej kontroli jakości, w tym nie posiada lub nie wdraża:
 - a) polityk, procedur, rozwiązań i mechanizmów, o których mowa w art. 64,
 - b) polityk i procedur przeprowadzania badań przez podwykonawców,
 - c) polityki, o której mowa w art. 132,
 - d) procedur, o których mowa w art. 199;
- 22) nie przestrzega obowiązku zgłaszania zmian danych podlegających wpisowi na listę, o którym mowa w art. 57 ust. 3;
- 23) nie przestrzega obowiązków dotyczących wnoszenia opłat z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 55 i art. 56;
- 24) nie przestrzega przepisów art. 78 i art. 79 dotyczących zachowania tajemnicy zawodowej oraz przekazywania dokumentów organowi nadzoru publicznego z państwa trzeciego;
- 25) nie przestrzega przepisów dotyczących badania grupy kapitałowej, o których mowa w art. 81;
- 26) nie przestrzega przepisów dotyczących poddania się kontroli, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 39, art. 106 ust. 1, art. 123 ust. 1 i art. 124 ust. 1, w tym nie stosuje się do żądania Komisji Nadzoru Audytowego lub Krajowej Komisji Nadzoru, o którym mowa w art. 111 ust. 3, lub nie stosuje się do żądania okazania dokumentów, przekazania poświadczonych przez pracownika firmy audytorskiej kopii dokumentów lub udzielenia informacji i wyjaśnień w zakresie objętym kontrolą, o której mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 39, art. 106 ust. 1, art. 123 ust. 1 lub art. 124 ust. 1;
- 27) nie wykonuje zaleceń, o których mowa w art. 121 ust. 1 pkt 1;
- 28) nie wypełnia obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 51 i art. 52 oraz art. 14 rozporządzenia nr 537/2014.

2. Na członków zarządu lub innego organu zarządzającego oraz członków rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego firmy audytorskiej, oraz członków zespołu wykonującego badanie podejmujących decyzję co do wyniku badania, oraz osoby, o których mowa w art. 23 ust. 3 akapit drugi lit. e rozporządzenia nr 537/2014, niebędących biegłymi rewidentami, za naruszenia, o których mowa w ust. 1, może zostać nałożona kara administracyjna, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 1, 2 lub 6.

Art. 183. 1. Karami administracyjnymi są:

- 1) kara upomnienia;
- 2) kara pieniężna;
- 3) zakaz przeprowadzania badań;
- 4) zakaz wykonywania czynności rewizji finansowej;

- 5) zakaz świadczenia usług objętych standardami wykonywania zawodu;
- 6) zakaz pełnienia funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego w firmach audytorskich przez osoby odpowiedzialne za naruszenie przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014;
- 7) skreślenie z listy.

2. Nakładając karę, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nakazuje się zaprzestanie określonego postępowania i powstrzymanie się od niego w przyszłości.

3. Kara pieniężna nakładana na firmy audytorskie nie może przekroczyć 10% przychodów netto ze sprzedaży usług świadczonych w ramach działalności, o której mowa w art. 47 ust. 1 i 2, osiągniętych przez firmę audytorską w poprzednim roku obrotowym. Jeżeli w poprzednim roku obrotowym firma audytorska nie osiągnęła przychodów z tytułów, o których mowa w zdaniu pierwszym, wysokość kary odnosi się do ostatniego roku obrotowego, w którym firma osiągnęła przychody z tych tytułów.

4. Kara pieniężna nakładana na poszczególne osoby, o których mowa w art. 182 ust. 2, nie może przekraczać 250 000 zł.

5. Kary, o których mowa w ust. 1 pkt 3–6, nakładane są na okres od roku do 3 lat.

6. Ustalając rodzaj i wymiar kary nakładanej na firmę audytorską lub osoby, o których mowa w art. 182 ust. 2, uwzględnia się w szczególności:

- 1) wagę naruszenia i czas jego trwania;
- 2) stopień przyczynienia się do powstania naruszenia;
- 3) sytuację finansową wyrażającą się w szczególności w wysokości rocznych przychodów lub dochodów;
- 4) kwotę zysków osiągniętych lub strat unikniętych, w zakresie, w jakim można je ustalić;
- 5) stopień współpracy z Krajową Radą Biegłych Rewidentów lub Komisją Nadzoru Audytowego;
- 6) popełnione dotychczas naruszenia.

Art. 184. Nakładając jedną z kar, o których mowa w art. 183 ust. 1, organ postanawia również o nakazie podania do publicznej wiadomości nazwy wraz z numerem, pod którym firma audytorska jest wpisana na listę, lub imienia i nazwiska osoby, o której mowa w art. 182 ust. 2, chyba że podanie tych danych do publicznej wiadomości będzie środkiem nieproporcjonalnym do naruszenia, będzie stanowiło zagrożenie dla stabilności rynków finansowych, zagrazi prowadzonemu postępowaniu karnemu lub wyrządzi niewspółmierną szkodę jednostce, dla której firma audytorska świadczyła swoje usługi, lub zaangażowanym instytucjom lub osobom. Nie podlegają ujawnieniu dane podmiotu, dla którego wykonywane były czynności rewizji finansowej.

Art. 185. Kary administracyjne, o których mowa w art. 183 ust. 1, nakłada:

- 1) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów albo
- 2) Komisja Nadzoru Audytowego – w przypadku naruszenia przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 przez:
 - a) firmę audytorską w związku z nieprawidłowościami powstałymi przy badaniu jednostki zainteresowania publicznego,
 - b) osoby, o których mowa w art. 182 ust. 2.

Art. 186. 1. W przypadku gdy naruszenie przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 było związane z badaniem ustawowym, nakładając jedną z kar administracyjnych określonych w art. 183 ust. 1, organ stwierdza, czy sprawozdanie z badania spełnia wymogi, o których mowa w:

- 1) art. 83 oraz
- 2) art. 10 rozporządzenia nr 537/2014 – w przypadku badania jednostek zainteresowania publicznego.

2. W przypadku stwierdzenia, że sprawozdanie z badania nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 83 lub art. 10 rozporządzenia nr 537/2014, informacja ta publikowana jest w trybie, o którym mowa w art. 191.

Art. 187. 1. Wykonanie kar administracyjnych, o których mowa w art. 183 ust. 1 pkt 3–7, nałożonych przez Komisję Nadzoru Audytowego należy do Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

2. Do uchwał w sprawie nałożenia kar administracyjnych, o których mowa w art. 183 ust. 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 188. 1. Odwołanie od uchwały Krajowej Rady Biegłych Rewidentów w sprawie nałożenia kary administracyjnej, o której mowa w art. 183 ust. 1, wnosi się do Komisji Nadzoru Audytowego, za pośrednictwem Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

2. Od decyzji Komisji Nadzoru Audytowego wydanych w pierwszej instancji w sprawie nałożenia kary nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 189. 1. Wpływy z tytułu kar pieniężnych nałożonych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów stanowią przychód Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

2. Wpływy z tytułu kar pieniężnych nałożonych przez Komisję Nadzoru Audytowego stanowią dochód budżetu państwa.

3. Kary pieniężne podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

4. Do kar pieniężnych stosuje się ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

5. Na postanowienia w sprawach rozstrzygnięć i stanowiska wierzyciela dotyczących postępowania egzekucyjnego zażalenie nie przysługuje.

Art. 190. W przypadku wypełnienia obowiązku, którego niezrealizowanie stanowiło naruszenie, o którym mowa w art. 182 ust. 1, można odstąpić od wymierzenia kary. W przypadku odstąpienia od wymierzenia kary postępowanie umarza się.

Art. 191. 1. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów albo Komisja Nadzoru Audytowego, po uprawomocnieniu się decyzji nakładającej karę, podaje do publicznej wiadomości, bez zbędnej zwłoki, publikując na swojej stronie internetowej, informację o popełnionym przez firmę audytorską lub osobę, o której mowa w art. 182 ust. 2, naruszeniu oraz nałożonej za to naruszenie karze.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 184, obok informacji, o której mowa w ust. 1, podaniu do publicznej wiadomości podlegają również nazwa wraz z numerem, pod którym jest wpisana na listę firma audytorska, na którą nałożono karę, lub imię i nazwisko osoby, o której mowa w art. 182 ust. 2.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, są publikowane przez 5 lat, licząc od dnia, w którym decyzja nakładająca karę stała się prawomocna.

Art. 192. 1. Jednostka zainteresowania publicznego, członek jej zarządu lub innego organu zarządzającego lub rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego, lub komitetu audytu oraz podmioty z nimi powiązane oraz powiązane strony trzecie, o których mowa w art. 23 ust. 3 akapit drugi lit. c rozporządzenia nr 537/2014, podlegają karze administracyjnej za naruszenie przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 nakładanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w przypadku, gdy:

- 1) nie posiadają polityki w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci;
- 2) nie posiadają polityki w zakresie wyboru firmy audytorskiej;
- 3) nie przestrzegają przepisów dotyczących:
 - a) wyboru firmy audytorskiej, w tym stosowania klauzul zabronionych,
 - b) zawarcia umowy o badanie na okres krótszy niż 2-letni i dłuższy niż 5-letni, z uwzględnieniem przypadku, o którym mowa w art. 17 ust. 6 rozporządzenia nr 537/2014,
 - c) obowiązkowych okresów karencji,
 - d) procedury wyboru firmy audytorskiej,
 - e) obowiązku informowania Komisji Nadzoru Finansowego o fakcie, że wyboru firmy audytorskiej dokonuje organ inny niż organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe;
- 4) nie przestrzegają obowiązków związanych z rotacją firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe danej jednostki zainteresowania publicznego;
- 5) nie przestrzegają przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu;
- 6) wywierają wpływ na wynik badania.

2. W przypadku jednostek zainteresowania publicznego, którymi są otwarte fundusze emerytalne, dobrowolne fundusze emerytalne, fundusze inwestycyjne otwarte, specjalistyczne fundusze inwestycyjne otwarte albo publiczne fundusze inwestycyjne zamknięte, karze administracyjnej nakładanej przez Komisję Nadzoru Finansowego podlegają, będące ich organami, powszechnie towarzystwa emerytalne albo towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub działające w imieniu tych towarzystw osoby, o których mowa w ust. 1.

Art. 193. 1. Karami administracyjnymi nakładanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego są:

- 1) kara pieniężna;
- 2) zakaz pełnienia funkcji członka zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego w jednostkach zainteresowania publicznego przez osoby odpowiedzialne za naruszenie przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 przez okres od roku do 3 lat.

2. Kara pieniężna nakładana na jednostkę zainteresowania publicznego nie może przekroczyć 10% przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów, osiągniętych przez tę jednostkę w poprzednim roku obrotowym. Jeżeli w poprzednim roku obrotowym jednostka zainteresowania publicznego nie osiągnęła przychodów z tytułów, o których mowa w zdaniu pierwszym, wysokość kary odnosi się do ostatniego roku obrotowego, w którym jednostka ta osiągnęła przychody z tych tytułów.

3. Kara pieniężna nakładana na poszczególne osoby, o których mowa w art. 192 ust. 1, nie może przekraczać 250 000 zł.

4. Ustalając rodzaj i wymiar kary nakładanej na jednostkę zainteresowania publicznego lub osoby, o których mowa w art. 192 ust. 1, uwzględnia się w szczególności:

- 1) wagę naruszenia i czas jego trwania;
- 2) stopień przyczynienia się do powstania naruszenia;
- 3) sytuację finansową wyrażającą się w szczególności w wysokości rocznych przychodów lub dochodów;
- 4) kwotę zysków osiągniętych lub strat unikniętych w zakresie, w jakim można je ustalić;
- 5) stopień współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego;
- 6) popełnione dotychczas naruszenia.

Art. 194. 1. Wpływy z tytułu kar pieniężnych nałożonych przez Komisję Nadzoru Finansowego stanowią dochód budżetu państwa.

2. Nakładając jedną z kar, o których mowa w art. 193 ust. 1, Komisja Nadzoru Finansowego postanawia również o nakazie podania do publicznej wiadomości nazwy i siedziby jednostki zainteresowania publicznego lub imienia i nazwiska osoby, o której mowa w art. 192 ust. 1, chyba że podanie tych danych do publicznej wiadomości będzie środkiem nieproporcjonalnym do naruszenia, będzie stanowiło zagrożenie dla stabilności rynków finansowych, zagrozi prowadzonemu postępowaniu karnemu lub wyrządzi niewspółmierną szkodę zaangażowanym instytucjom lub osobom.

3. Komisja Nadzoru Finansowego, po uprawomocnieniu się decyzji nakładającej karę, podaje do publicznej wiadomości, bez zbędnej zwłoki, publikując na swojej stronie internetowej, informację o popełnionym przez jednostkę zainteresowania publicznego lub osobę, o której mowa w art. 192 ust. 1, naruszeniu oraz nałożonej za to naruszenie karze.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, obok informacji, o której mowa w ust. 3, podaniu do publicznej wiadomości podlega nazwa i siedziba jednostki zainteresowania publicznego, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 192 ust. 1, również imię i nazwisko osoby, na którą nałożono karę.

5. Informacje, o których mowa w ust. 3 i 4, są publikowane przez 5 lat, licząc od dnia, w którym decyzja nakładająca karę stała się prawomocna.

6. Przepisy art. 189 ust. 3–5 i art. 190 stosuje się odpowiednio.

7. Do postępowań prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 196, 724, 791, 819 i 1089).

Rozdział 11

Zawiadamianie organu nadzoru publicznego lub samorządu zawodowego biegłych rewidentów o podejrzeniu naruszenia przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014

Art. 195. 1. Każdy może zawiadomić Komisję Nadzoru Audytowego lub organy Polskiej Izby Biegłych Rewidentów o podejrzeniu naruszenia przez biegłego rewidenta, firmę audytorską lub inny podmiot lub osobę przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014.

2. Jeżeli zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, uzasadniałoby wszczęcie dochodzenia dyscyplinarnego, postępowania w sprawie nałożenia kary administracyjnej na firmę audytorską, jednostkę zainteresowania publicznego lub członka jej zarządu lub innego organu zarządzającego lub członka rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego, lub komitetu audytu lub innego postępowania, organem rozpatrującym zawiadomienie jest organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie.

3. Organ informuje zawiadamiającego o wszczęciu postępowania albo braku podstaw do wszczęcia postępowania, podając uzasadnienie.

Art. 196. Komisja Nadzoru Audytowego, a jeżeli zawiadomienie, o którym mowa w art. 195 ust. 1, nie pozostaje w związku z badaniem ustawowym jednostki zainteresowania publicznego – Krajowa Komisja Nadzoru, mogą przeprowadzić odpowiednio kontrolę doraźną KNA lub kontrolę doraźną KKN w firmie audytorskiej w celu wyjaśnienia okoliczności podniesionych w zawiadomieniu. Krajowy Rzecznik Dyscyplinarny lub Krajowa Rada Biegłych Rewidentów, rozpatrując zawiadomienie, o którym mowa w art. 195 ust. 1, mogą zwrócić się do Krajowej Komisji Nadzoru o przeprowadzenie kontroli doraźnej KKN w firmie audytorskiej.

Art. 197. O sposobie rozpatrzenia zawiadomienia, o którym mowa w art. 195 ust. 1, organ informuje zawiadamiającego w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia organowi tego zawiadomienia. Przepisy art. 36–38 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się.

Art. 198. 1. Dane zawiadamiającego nie podlegają ujawnieniu biegłemu rewidentowi, firmie audytorskiej lub innemu podmiotowi lub osobie, których zawiadomienie, o którym mowa w art. 195 ust. 1, dotyczy, chyba że zawiadamiający wyrazi na to zgodę.

2. Dane osoby lub firmy audytorskiej, których dotyczy zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, nie podlegają ujawnieniu osobom trzecim w toku postępowania.

Art. 199. Firmy audytorskie ustanawiają dla pracowników procedury umożliwiające zgłaszanie organowi zarządzającemu lub nadzorcemu firmy audytorskiej potencjalnych lub faktycznych naruszeń przepisów ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014 oraz zapewniające zawiadamiającemu, a także osobie, której zawiadomienie, o którym mowa w art. 195 ust. 1, dotyczy, zachowanie anonimowości i ochrony przed ujawnieniem osobom trzecim.

Rozdział 12

Współpraca z właściwymi organami nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej, KEONA, europejskimi urzędami nadzoru oraz właściwymi organami nadzoru publicznego z państw trzecich

Art. 200. 1. Komisja Nadzoru Audytowego i Komisja Nadzoru Finansowego współpracują z właściwymi organami nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej, KEONA oraz europejskimi urzędami nadzoru w celu wykonywania zadań wynikających z niniejszej ustawy lub rozporządzenia nr 537/2014.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w szczególności w związku z kontrolami, o których mowa w art. 39 oraz art. 124 ust. 1, dotyczącymi przeprowadzania badań ustawowych, Komisja Nadzoru Audytowego lub Komisja Nadzoru Finansowego mogą udzielać informacji i przekazywać dokumenty, w tym objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy.

3. Informacje i dokumenty są przekazywane w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów złożonego przez właściwe organy nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej, KEONA lub europejskie urzędy nadzoru. O przyczynach niezachowania tego terminu Komisja Nadzoru Audytowego lub Komisja Nadzoru Finansowego powiadamia wnioskodawcę.

4. Komisja Nadzoru Audytowego lub Komisja Nadzoru Finansowego może odmówić udzielenia informacji lub przekazania dokumentów w przypadku, gdy:

- 1) udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów mogłoby mieć szkodliwy wpływ na suwerenność, bezpieczeństwo lub porządek publiczny Rzeczypospolitej Polskiej lub naruszać przepisy w zakresie bezpieczeństwa;
- 2) przeciwko osobie lub podmiotowi, których dotyczy wnioski o udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów, toczy się postępowanie sądowe w tej samej sprawie przed organami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wydane zostało prawomocne orzeczenie przez organ Rzeczypospolitej Polskiej w tej samej sprawie przeciwko osobie lub podmiotowi, których dotyczy wnioski o udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów.

5. Odmowa udzielenia informacji lub przekazania dokumentów następuje w formie pisemnej.

6. Informacje i dokumenty otrzymane przez Komisję Nadzoru Audytowego lub Komisję Nadzoru Finansowego są objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy w przypadku, o którym mowa w art. 95, lub w przypadku gdy strona przekazująca wskaże na potrzebę zachowania tajemnicy.

7. Komisja Nadzoru Audytowego może kierować do właściwych organów nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej wnioski o udostępnienie dodatkowej dokumentacji z badania, dotyczącej badań sprawozdań finansowych lub pakietów konsolidacyjnych jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, której jednostka dominująca ma siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, w sytuacji gdy badania takie zostały przeprowadzone na potrzeby badania takiej grupy kapitałowej przez biegłych rewidentów lub firmy audytorskie zatwierdzone w państwach Unii Europejskiej.

8. Na żądanie Komisji Nadzoru Audytowego biegły rewident lub firma audytorska są obowiązani doręczyć jej informacje, akta badania i inne dokumenty.

9. Biegły rewident lub firma audytorska nie mogą bezpośrednio przekazywać informacji, akt badania lub innych dokumentów właściwemu organowi nadzoru publicznego z państwa Unii Europejskiej oraz europejskim urzędowi nadzoru.

Art. 201. 1. W ramach realizacji celu, o którym mowa w art. 88, Komisja Nadzoru Audytowego może kierować wnioski o podjęcie przez właściwe organy nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej odpowiednich działań, w tym o charakterze dochodzeniowym.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, Komisja Nadzoru Audytowego może skierować wniosek do właściwego organu nadzoru publicznego z państwa Unii Europejskiej, aby jej upoważnieni przedstawiciele mogli uczestniczyć w działaniach o charakterze dochodzeniowym. Przepis art. 95 stosuje się odpowiednio.

Art. 202. 1. Realizując wniosek właściwego organu nadzoru publicznego z państwa Unii Europejskiej, Komisja Nadzoru Audytowego może podjąć odpowiednie działania, w tym przeprowadzić kontrolę, o której mowa w art. 124 ust. 1, lub zlecić Krajowej Komisji Nadzoru przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 39.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może wyrazić zgodę na uczestnictwo upoważnionych przedstawicieli właściwego organu nadzoru publicznego z państwa Unii Europejskiej w przeprowadzanych działaniach.

3. W trakcie przeprowadzanych działań Komisja Nadzoru Audytowego może konsultować się z upoważnionymi przedstawicielami właściwego organu nadzoru publicznego z państwa Unii Europejskiej i uwzględniać udzielone przez nich informacje i przekazane dokumenty.

4. Komisja Nadzoru Audytowego może odmówić realizacji wniosku, o którym mowa w ust. 1, albo wyrażenia zgody, o której mowa w ust. 2. Przepis art. 200 ust. 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 203. 1. Firma audytorska zatwierdzona w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej i wpisana na listę na podstawie art. 58 podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Audytowego w zakresie zgodności przeprowadzanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej badań ustawowych z wymogami prawa Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Biegły rewident lub firma audytorska, przeprowadzający obowiązkowe badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej, podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Audytowego, w tym kontrolom, o których mowa w art. 106 ust. 1 i art. 124 ust. 1, oraz karom obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie dla biegłych rewidentów lub firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli badana jednostka jest emitentem wyłącznie dłużnych papierów wartościowych, które zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym:

- 1) przed dniem 31 grudnia 2010 r., a ich jednostkowa wartość nominalna wynosi w dniu emisji co najmniej 50 000 euro lub równowartość co najmniej 50 000 euro – w przypadku dłużnych papierów wartościowych denominowanych w innej walucie lub
- 2) w dniu 31 grudnia 2010 r. lub później, a ich jednostkowa wartość nominalna wynosi w dniu emisji co najmniej 100 000 euro lub równowartość co najmniej 100 000 euro – w przypadku dłużnych papierów wartościowych denominowanych w innej walucie.

4. Równowartość kwoty w euro oblicza się według kursu średniego, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia emisji.

Art. 204. 1. Komisja Nadzoru Audytowego prowadzi listę jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera adres Komisji Nadzoru Audytowego, a także obejmuje następujące dane:

- 1) numer wpisu na listę;
- 2) pełną i skróconą nazwę oraz adres jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego;
- 3) formę organizacyjno-prawną;
- 4) nazwiska i imiona właścicieli lub wspólników, członków organów zarządzających oraz członków organów nadzorczych;
- 5) adresy właścicieli lub wspólników, członków organów zarządzających oraz członków organów nadzorczych;
- 6) nazwiska i imiona biegłych rewidentów zatrudnionych w jednostce audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego lub z nią powiązanych jako wspólnicy lub w inny sposób, którzy zamierzają przeprowadzać lub przeprowadzają badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz numery w rejestrach nadane tym biegłym rewidentom przez organy rejestrujące z państw trzecich albo innych państw Unii Europejskiej oraz nazwy tych organów;
- 7) adresy oddziałów jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego;
- 8) informację o członkostwie w sieci oraz wykaz nazw i adresów firm audytorskich należących do sieci oraz podmiotów powiązanych z jednostką audytorską pochodzącą z państwa trzeciego lub też wskazanie miejsca, w którym informacje te są publicznie dostępne;
- 9) adres strony internetowej jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego;
- 10) numer w rejestrze nadany jednostce audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego przez organ rejestrujący z państwa trzeciego albo innego niż Rzeczpospolita Polska państwa Unii Europejskiej oraz nazwę tego organu;
- 11) nazwę jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, na rzecz której jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego zamierza przeprowadzać lub przeprowadza badanie sprawozdania finansowego.

3. Jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego ma obowiązek pisemnego zgłaszania Komisji Nadzoru Audytowego zmiany danych podlegających wpisowi na listę w terminie 30 dni od dnia ich zaistnienia.

4. Lista, o której mowa w ust. 1, podlega publikacji na stronie internetowej Komisji Nadzoru Audytowego.

Art. 205. 1. Wpisowi na listę, o której mowa w art. 204 ust. 1, podlega, na swój wniosek, jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego, która zamierza przeprowadzać lub przeprowadza badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że:

- 1) większość członków organów zarządzających jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego spełnia wymagania dla biegłych rewidentów równoważne z wymaganiami przewidzianymi w niniejszej ustawie;
- 2) biegły rewident pochodzący z państwa trzeciego, przeprowadzający w imieniu jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, spełnia wymagania równoważne z wymaganiami przewidzianymi dla biegłych rewidentów w niniejszej ustawie;
- 3) jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego przeprowadza badanie sprawozdania finansowego jednostki zarejestrowanej w państwie trzecim, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z międzynarodowymi standardami badania lub standardami równoważnymi;
- 4) jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego publikuje na swojej stronie internetowej roczne sprawozdanie zawierające informacje, o których mowa w art. 13 rozporządzenia nr 537/2014, lub spełnia równoważne wymagania dotyczące ujawniania informacji;
- 5) jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego spełnia wymagania określone w art. 69–76 i art. 80 lub wymagania równoważne.

2. Jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego prowadząca działalność jako biegły rewident prowadzący działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek podlega wpisowi na listę, o której mowa w art. 204 ust. 1, pod warunkiem spełnienia wymogów, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5.

3. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadzone przez jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, która nie została wpisana na listę, o której mowa w art. 204 ust. 1, nie wywołuje skutków prawnych.

4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli badana jednostka jest emitentem wyłącznie dłużnych papierów wartościowych, które zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym:

- 1) przed dniem 31 grudnia 2010 r., a ich jednostkowa wartość nominalna wynosi w dniu emisji co najmniej 50 000 euro lub równowartość co najmniej 50 000 euro – w przypadku dłużnych papierów wartościowych denominowanych w innej walucie lub
- 2) w dniu 31 grudnia 2010 r. lub później, a ich jednostkowa wartość nominalna wynosi w dniu emisji co najmniej 100 000 euro lub równowartość co najmniej 100 000 euro – w przypadku dłużnych papierów wartościowych denominowanych w innej walucie.

5. Równowartość kwoty w euro oblicza się według kursu średniego, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia emisji.

6. Za wpis na listę, o którym mowa w ust. 1, jest pobierana opłata w wysokości 2000 zł, która stanowi dochód budżetu państwa. Opłatę należy uiścić w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wpisie stała się ostateczna.

Art. 206. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może podjąć uchwałę o uznaniu, że:

- 1) system nadzoru publicznego, w tym system zapewnienia jakości i system kontroli doraźnych w państwie trzecim, jest równoważny z wymaganiami przewidzianymi w niniejszej ustawie, o czym Komisja Nadzoru Audytowego informuje Komisję Europejską;
- 2) standardy, o których mowa w art. 205 ust. 1 pkt 3, są równoważne z międzynarodowymi standardami badania;
- 3) wymagania, o których mowa w art. 205 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, są równoważne z wymaganiami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

2. Komisja Nadzoru Audytowego, podejmując uchwałę, o której mowa w ust. 1, przyjmuje ustalenia Komisji Europejskiej, a w przypadku braku takich ustaleń, kieruje się przy podejmowaniu decyzji ustaleniami właściwych organów nadzoru publicznego z państw Unii Europejskiej lub ustaleniami własnymi.

Art. 207. 1. Jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego, wpisana na listę na podstawie art. 205 ust. 1, lub biegły rewident, o którym mowa w art. 204 ust. 2 pkt 6, podlega nadzorowi sprawowanemu przez Komisję Nadzoru Audytowego, w tym kontrolom, o których mowa w art. 106 ust. 1 i art. 124 ust. 1, oraz karom obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie dla biegłych rewidentów lub firm audytorskich przeprowadzających badania sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego.

2. Komisja Nadzoru Audytowego może zwolnić jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego, na czas określony, z podlegania systemowi zapewnienia jakości obowiązującemu w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli w ciągu ostatnich 3 lat podlegała kontroli przeprowadzonej przez właściwy organ odpowiedzialny za system zapewniania jakości innego niż Rzeczpospolita Polska państwa Unii Europejskiej lub właściwy organ państwa trzeciego, którego system zapewnienia jakości został uznany za równoważny z wymaganiami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

Art. 208. 1. W przypadku przeprowadzenia kontroli w jednostce audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego, jednostka ta jest obowiązana wnieść opłatę w wysokości odpowiadającej kosztom przeprowadzenia tej kontroli.

2. Opłata, o której mowa w ust. 1, stanowi dochód budżetu państwa.

3. Komisja Nadzoru Audytowego określi, w drodze decyzji, wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, oraz tryb i termin jej uiszczenia, uwzględniając szacowany koszt przeprowadzenia kontroli w jednostce audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego.

4. W przypadku niewykonania decyzji, o której mowa w ust. 3, Komisja Nadzoru Audytowego może nałożyć w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji karę administracyjną, o której mowa w art. 183 ust. 1 pkt 2. Przepis art. 190 stosuje się odpowiednio.

5. Opłata, o której mowa w ust. 3, oraz kara administracyjna, o której mowa w ust. 4, podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

6. Na postanowienia Komisji Nadzoru Audytowego w sprawach rozstrzygnięć i stanowiska wierzyciela dotyczących postępowania egzekucyjnego zażalenie nie przysługuje.

7. Odsetki za zwłokę, na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, pobiera się od nieuiszczonych w wyznaczonym terminie przez jednostkę audytorską pochodzącą z państwa trzeciego:

- 1) opłat, o których mowa w ust. 1;
- 2) kar nałożonych przez Komisję Nadzoru Audytowego.

8. Do opłat, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

9. Od decyzji Komisji Nadzoru Audytowego wydanych w pierwszej instancji dotyczących opłat, o których mowa w ust. 1, oraz kar nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, zgodnie z art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 209. 1. Skreślenie jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego z listy, o której mowa w art. 204 ust. 1, następuje:

- 1) na wniosek jednostki;
- 2) w przypadku niepoddania się kontroli, o której mowa w art. 106 ust. 1 lub art. 124 ust. 1;
- 3) w przypadku zaprzestania spełniania warunków, o których mowa w art. 205 ust. 1 i 2;
- 4) w przypadku nieuregulowania opłaty, o której mowa w art. 205 ust. 6;
- 5) w przypadku nieuregulowania opłaty, o której mowa w art. 208 ust. 1;
- 6) w przypadku skreślenia jednostki z rejestru prowadzonego przez organ rejestrujący państwa trzeciego.

2. Jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego skreślona z listy, o której mowa w art. 204 ust. 1, z przyczyn, o których mowa w ust. 1, może być ponownie wpisana na tę listę, jeżeli od dnia skreślenia upłynęło nie mniej niż 5 lat.

Art. 210. W przypadku skreślenia z listy, o której mowa w art. 204 ust. 1, jednostki audytorskiej pochodzącej z państwa trzeciego Komisja Nadzoru Audytowego przekazuje informację o tym organowi rejestrującemu państwa, w którym jednostka ta jest zarejestrowana, wraz z podaniem przyczyny skreślenia.

Art. 211. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może odstąpić, na zasadzie wzajemności, od stosowania przepisów art. 205 lub art. 207, jeżeli jednostka audytorska pochodząca z państwa trzeciego podlega w tym państwie nadzorowi publicznemu i systemowi zapewnienia jakości oraz systemowi dochodzeń i sankcji, które zostały uznane za równoważne z wymaganiami przewidzianymi w niniejszej ustawie.

2. W celu realizacji przepisu ust. 1 Komisja Nadzoru Audytowego zawiera z właściwym organem nadzoru publicznego z państwa trzeciego porozumienie.

3. Komisja Nadzoru Audytowego informuje Komisję Europejską o zawartym porozumieniu i jego istotnych postanowieniach.

4. Porozumienie, o którym mowa w ust. 2, może mieć charakter wielostronny.

Art. 212. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może udzielić właściwemu organowi nadzoru publicznego nad jednostkami audytorskimi pochodzącymi z państwa trzeciego informacji lub przekazać mu dokumentację systemu wewnętrznej kontroli jakości, dokumentację badania w rozumieniu art. 68 pkt 1 i inne dokumenty będące w posiadaniu biegłych rewidentów lub firmy audytorskiej, a także dokumenty związane z kontrolami, o których mowa w art. 106 ust. 1 i art. 124 ust. 1, jeżeli:

- 1) informacje i dokumenty dotyczą pośrednio lub bezpośrednio badania sprawozdania finansowego jednostki, która wyemitowała papiery wartościowe w tym państwie trzecim lub która wchodzi w skład grupy kapitałowej sporządzającej skonsolidowane sprawozdanie finansowe w tym państwie trzecim, oraz
- 2) między Komisją Nadzoru Audytowego a właściwym organem nadzoru publicznego z państwa trzeciego zostało zawarte porozumienie, o którym mowa w art. 214 ust. 1.

2. Biegły rewident lub firma audytorska są obowiązani doręczyć Komisji Nadzoru Audytowego, na jej żądanie, informacje, dokumentację badania w rozumieniu art. 68 pkt 1 i inne dokumenty będące w posiadaniu biegłych rewidentów lub firmy audytorskiej w celu przekazania ich właściwemu organowi nadzoru publicznego z państwa trzeciego. Przepis art. 79 stosuje się odpowiednio.

3. Udzielenie informacji i przekazanie dokumentów, o których mowa w ust. 1, upoważnionym przedstawicielom właściwego organu nadzoru publicznego z państwa trzeciego może odbywać się w siedzibie firmy audytorskiej, w tym w trakcie kontroli.

4. W trakcie przeprowadzanej kontroli Komisja Nadzoru Audytowego może konsultować się z upoważnionymi przedstawicielami właściwego organu nadzoru publicznego z państwa trzeciego i uwzględniać udzielone przez nich informacje i przekazane dokumenty.

Art. 213. Komisja Nadzoru Audytowego może odmówić właściwemu organowi nadzoru publicznego z państwa trzeciego udzielenia informacji lub przekazania dokumentów, o których mowa w art. 212, jeżeli:

- 1) udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów mogłoby mieć negatywny wpływ na suwerenność, bezpieczeństwo lub porządek publiczny Unii Europejskiej lub Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) przeciwko biegłemu rewidentowi lub firmie audytorskiej toczy się już postępowanie sądowe w sprawie, której dotyczy wniosek właściwego organu nadzoru publicznego z państwa trzeciego;
- 3) wydane zostało w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocne orzeczenie w tej samej sprawie przeciwko biegłemu rewidentowi lub firmie audytorskiej, których dotyczy wniosek właściwego organu nadzoru publicznego z państwa trzeciego.

Art. 214. 1. W celu udzielenia informacji lub przekazania dokumentów, o których mowa w art. 212, Komisja Nadzoru Audytowego zawiera z właściwym organem nadzoru publicznego z państwa trzeciego, który został uznany przez Komisję Europejską za adekwatny, porozumienie, które przewiduje na zasadzie wzajemności, że:

- 1) właściwy organ nadzoru publicznego z państwa trzeciego jest obowiązany uzasadnić wniosek o udzielenie informacji lub przekazanie dokumentów;
- 2) osoby obecnie lub w przeszłości zatrudnione we właściwym organie nadzoru publicznego z państwa trzeciego mające dostęp do udzielonych informacji lub przekazanych dokumentów są obowiązane do zachowania tajemnicy;
- 3) właściwy organ nadzoru publicznego z państwa trzeciego może wykorzystać otrzymane informacje i dokumenty wyłącznie w celu realizacji powierzonych mu zadań w ramach sprawowania nadzoru publicznego, przeprowadzania kontroli w ramach systemu zapewnienia jakości lub kontroli doraźnych w danym państwie trzecim, jeśli system ten spełnia wymogi równoważne z wymogami przewidzianymi w niniejszej ustawie;
- 4) zapewniona jest ochrona interesów handlowych jednostki, której sprawozdanie finansowe podlegało badaniu, w tym jej praw własności intelektualnej.

2. Komisja Nadzoru Audytowego informuje Komisję Europejską o zawartym porozumieniu i jego istotnych postanowieniach.

3. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, może mieć charakter wielostronny.

4. Informacje i dokumenty otrzymane przez Komisję Nadzoru Audytowego w ramach realizacji porozumienia, o którym mowa w ust. 1, są objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy w przypadku, o którym mowa w art. 95, lub w przypadku gdy strona przekazująca wskaże na potrzebę zachowania tajemnicy.

Art. 215. 1. Komisja Nadzoru Audytowego może, zgodnie z porozumieniem, o którym mowa w art. 214, kierować do właściwych organów nadzoru publicznego z państw trzecich wnioski o udostępnienie dodatkowej dokumentacji, dotyczącej badań sprawozdań finansowych lub pakietów konsolidacyjnych zarejestrowanych w tych państwach trzecich jednostek zależnych, wchodzących w skład grupy kapitałowej, której jednostka dominująca ma siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, lub zarejestrowanych w tych państwach trzecich jednostki dominującej i jednostek zależnych wchodzących w skład grupy kapitałowej, w której papiery wartościowe jednostki dominującej zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej, w sytuacji gdy badania takie zostały przeprowadzone na potrzeby badania takich grup kapitałowych.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli wniosek dotyczy jednostek, o których mowa w art. 205 ust. 4.

Rozdział 13

Zmiany w przepisach

Art. 216. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2016 r. poz. 21, 996 i 1250) w art. 89 w § 1 wyrazy „opinią biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „sprawozdaniem z badania”.

Art. 217. W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1440, 1920, 1948 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 191) w art. 16f w ust. 5 w pkt 3 wyrazy „opinią biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „sprawozdania z badania”.

Art. 218. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2032 i 2048 oraz z 2017 r. poz. 60, 528, 648 i 859) w art. 14b w ust. 2 wyrazy „podmioty uprawnione do ich badania” zastępuje się wyrazami „firmy audytorskie”.

Art. 219. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1888, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9b w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) przepisów o rachunkowości, pod warunkiem że w okresie, o którym mowa w ust. 3, sporządzane przez podatników sprawozdania finansowe będą badane przez firmy audytorskie.”;
- 2) w art. 27 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2. Podatnicy obowiązani do sporządzenia sprawozdania finansowego przekazują do urzędu skarbowego sprawozdanie wraz ze sprawozdaniem z badania, w terminie 10 dni od daty zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, a spółki – także odpis uchwały zgromadzenia zatwierdzającej sprawozdanie finansowe. Obowiązek złożenia sprawozdania z badania nie dotyczy podatników, których sprawozdania finansowe, na podstawie odrębnych przepisów, są zwolnione z obowiązku badania.”.

Art. 220. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880) w art. 104 w ust. 3⁴ wyrazy „z opinią i raportem biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”.

Art. 221. W ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245 i 791) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 otrzymuje brzmienie:
 - „Art. 1. Ustawa określa zasady rachunkowości oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.”;
- 2) w art. 53:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1. Roczne sprawozdanie finansowe jednostki, z zastrzeżeniem ust. 2b, podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego.”,
 - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 - „1a. Przed zatwierdzeniem roczne sprawozdanie finansowe jednostek, o których mowa w art. 64, podlega badaniu zgodnie z wymogami przeprowadzania badań określonymi w:
 - 1) art. 66–68 oraz
 - 2) ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089), zwanej dalej „ustawą o biegłych rewidentach”, oraz
 - 3) rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) – w przypadku jednostek zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach.”,
 - c) ust. 2a otrzymuje brzmienie:
 - „2a. Przepisy ust. 1 i 1a nie dotyczą jednostek, w stosunku do których ogłoszona została upadłość.”;
- 3) w art. 64 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) banków krajowych, oddziałów instytucji kredytowych, oddziałów banków zagranicznych, zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, głównych oddziałów i oddziałów zakładów ubezpieczeń, głównych oddziałów i oddziałów zakładów reasekuracji oraz oddziałów zagranicznych firm inwestycyjnych;”;
- 4) uchyla się art. 65;
- 5) w art. 66:
 - a) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:
 - „4. Wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego dokonuje organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe jednostki, chyba że statut, umowa lub inne wiążące jednostkę przepisy prawa stanowią inaczej. Kierownik jednostki nie może dokonać takiego wyboru.

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1926, 1933 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60, 624 i 648.

5. Kierownik jednostki zawiera z firmą audytorską umowę o badanie sprawozdania finansowego w terminie umożliwiającym firmie audytorskiej udział w inwentaryzacji znaczących składników majątkowych. W przypadku badania ustawowego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach, pierwsza umowa o badanie sprawozdania finansowego jest zawierana z firmą audytorską na okres nie krótszy niż dwa lata z możliwością przedłużenia na kolejne co najmniej dwuletnie okresy. Koszty przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego ponosi badana jednostka.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Za nieważne z mocy prawa uznaje się wszelkie klauzule umowne w umowach zawartych przez badaną jednostkę, które ograniczałyby możliwość wyboru firmy audytorskiej przez organ dokonujący wyboru firmy audytorskiej, na potrzeby przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdań finansowych tej jednostki, do określonych kategorii lub wykazów firm audytorskich.”,

c) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadzone z naruszeniem przepisów:

- 1) art. 69 ust. 6, 7 i 9, art. 70, art. 72 ust. 2, art. 134 ust. 1, art. 135 ust. 2 i art. 136 ustawy o biegłych rewidentach,
- 2) art. 4 i art. 5 oraz art. 17 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE, w przypadku badania ustawowego jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach

– jest nieważne z mocy prawa.

7. Rozwiązanie umowy o badanie sprawozdania finansowego jest możliwe jedynie w sytuacji zaistnienia uzasadnionej podstawy. Za uzasadnioną podstawę uznaje się w szczególności:

- 1) wystąpienie zdarzeń uniemożliwiających spełnienie wymagań określonych przepisami prawa dotyczącymi przeprowadzenia badania, zasadami etyki zawodowej, niezależności lub krajowymi standardami wykonywania zawodu;
- 2) niedotrzymanie warunków umowy innych niż skutkujące możliwością wyrażenia opinii z zastrzeżeniami, opinii negatywnej lub odmowy wyrażenia opinii;
- 3) przekształcenia, zmiany właścicielskie, zmiany organizacyjne uzasadniające zmianę firmy audytorskiej lub nieprzeprowadzenie badania.”,

d) dodaje się ust. 8–10 w brzmieniu:

„8. Różnice poglądów w zakresie stosowania zasad rachunkowości lub standardów badania nie stanowią uzasadnionej podstawy rozwiązania umowy o badanie sprawozdania finansowego.

9. O rozwiązaniu umowy o badanie sprawozdania finansowego kierownik jednostki oraz firma audytorska informują niezwłocznie, wraz z podaniem stosownego wyjaśnienia przyczyn rozwiązania umowy, Krajową Radę Biegłych Rewidentów, a w przypadku jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach – także Komisję Nadzoru Finansowego.

10. W przypadku badania ustawowego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach, jednostki zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 tej ustawy, jeżeli zaistnieją ku temu uzasadnione podstawy, prawo wniesienia do sądu powództwa o rozwiązanie umowy o badanie sprawozdania finansowego przysługuje:

- 1) akcjonariuszom, którzy posiadają co najmniej 5% praw głosów lub co najmniej 5% kapitału zakładowego w badanej jednostce;
- 2) organom badanej jednostki, które nie dokonywały wyboru firmy audytorskiej;
- 3) Komisji Nadzoru Finansowego.”;

6) w art. 67:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kierownik badanej jednostki zapewnia biegłemu rewidentowi, przeprowadzającemu badanie sprawozdania finansowego, dostęp do ksiąg rachunkowych oraz dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów oraz wszelkich innych dokumentów, jak również udziela wyczerpujących informacji, wyjaśnień i oświadczeń – niezbędnych do sporządzenia sprawozdania z badania.”,

- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
 - „3a. Przepisy ust. 1–3 stosuje się odpowiednio do badania skonsolidowanych sprawozdań finansowych.”,
- c) uchyla się ust. 4;
- 7) uchyla się art. 67a;
- 8) w art. 68 wyrazy „opinię wraz z raportem biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „sprawozdania z badania”;
- 9) w art. 69:
 - a) użyte w ust. 1, 1c i 1d w różnym przypadku wyrazy „opinia biegłego rewidenta” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „sprawozdanie z badania”,
 - b) w ust. 1f wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „Kierownik oddziału instytucji kredytowej lub finansowej mającej siedzibę w państwie spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego, oprócz dokumentów wymienionych w ust. 1c, składa również we właściwym rejestrze sądowym podlegające obowiązkowi badania roczne sprawozdanie finansowe oddziału wraz ze sprawozdaniem z badania, jeżeli:”,
 - c) w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) skonsolidowane sprawozdanie finansowe jednostki dominującej wyższego szczebla wraz ze sprawozdaniem z badania,”;
- 10) w art. 70 w ust. 1 wyrazy „z opinią biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;
- 11) w art. 79 w pkt 7 dodaje się przecinek i pkt 8–10 w brzmieniu:
 - „8) rozwiązuje umowę o badanie sprawozdania finansowego, bez uzasadnionej podstawy lub nie informuje Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, a w odpowiednich przypadkach – Komisji Nadzoru Finansowego, o rozwiązaniu tej umowy,
 - 9) zawiera z firmą audytorską umowę o badanie ustawowe w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach, na okres krótszy niż dwa lata,
 - 10) stosuje klauzule umowne, o których mowa w art. 66 ust. 5a”;
- 12) w załączniku nr 1 do ustawy w części „Dodatkowe informacje i objaśnienia” w pkt 5 w ppkt 6:
 - a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
 - „wynagrodzeniu firmy audytorskiej, wypłaconym lub należnym za rok obrotowy odrębnie za:”,
 - b) lit. a i b otrzymują brzmienie:
 - „a) badanie ustawowe w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach,
 - b) inne usługi atestacyjne,”.

Art. 222. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1315) w art. 16 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

- „4) podejmowanie uchwały w sprawie wyboru firmy audytorskiej do badania rocznego sprawozdania finansowego.”.

Art. 223. W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 794 i 1948) w art. 4 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

- „2) firmy audytorskie uprawnione na podstawie odrębnych przepisów do badania sprawozdań finansowych;”.

Art. 224. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 i 791) w art. 44:

- 1) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane do sporządzania, badania, ogłaszania i przechowywania rocznego sprawozdania finansowego na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089), zwanej dalej „ustawą o biegłych rewidentach”, oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) – w przypadku jednostek zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach.”;

2) ust. 3 i 3a otrzymują brzmienie:

„3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2, podlega badaniu przez firmę audytorską zgodnie z wymogami przeprowadzania badań określonymi w art. 66–68 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawie o biegłych rewidentach oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE – w przypadku jednostek zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach. W sprawozdaniu z badania sprawozdania, o którym mowa w ust. 2, biegły rewident powinien dodatkowo stwierdzić, czy zamieszczone w informacji dodatkowej odpowiednie pozycje bilansu oraz rachunki zysków i strat sporządzone odrębnie dla każdej wykonywanej działalności gospodarczej spełniają wymogi, o których mowa w ust. 2, w zakresie zapewnienia równoprawnego traktowania odbiorców oraz eliminowania subsydiowania skróśnego pomiędzy tymi działalnościami.

3a. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2a, podlega badaniu przez firmę audytorską zgodnie z wymogami przeprowadzania badań określonymi w art. 66–68 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ustawie o biegłych rewidentach oraz rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1a – w przypadku jednostek zainteresowania publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy o biegłych rewidentach. W sprawozdaniu z badania sprawozdania, o którym mowa w ust. 2a, biegły rewident powinien dodatkowo stwierdzić, czy zamieszczone w informacji dodatkowej odpowiednie pozycje bilansu oraz rachunki zysków i strat, o których mowa w ust. 2a, spełniają wymogi, o których mowa w ust. 2a.”

Art. 225. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 876) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 34 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Informacja składana jest wraz z załączonym sprawozdaniem biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty sporządzenia sprawozdania przez biegłego rewidenta pokrywane są przez Krajowe Biuro Wyborcze.”;

2) w art. 38:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do sprawozdania załącza się sprawozdanie biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej. Biegłego rewidenta wybiera Państwowa Komisja Wyborcza, a koszty sporządzenia sprawozdania przez biegłego rewidenta pokrywane są przez Krajowe Biuro Wyborcze.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza sprawozdanie wraz ze sprawozdaniem biegłego rewidenta, o których mowa w ust. 3, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 14 dni od dnia złożenia go Państwowej Komisji Wyborczej.”.

Art. 226. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 700) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8a w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) roczne sprawozdania finansowe oraz roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe grup kapitałowych w rozumieniu przepisów o rachunkowości, odpisy uchwał o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokryciu straty, a także sprawozdania z badania i sprawozdania z działalności jednostek, sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej oraz skonsolidowane sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej, jeżeli obowiązek ich sporządzenia wynika z przepisów szczególnych;”;

2) w art. 40:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wzmiankę o złożeniu sprawozdania z badania, jeżeli sprawozdanie podlegało obowiązkowi badania przez biegłego rewidenta, na podstawie przepisów o rachunkowości;”;

b) po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) wzmiankę o złożeniu sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej oraz skonsolidowanego sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej, jeżeli przepisy o rachunkowości wymagają jego złożenia do sądu rejestrowego;”.

Art. 227. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9cb ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Na wniosek banku niebędącego bankiem istotnym Komisja Nadzoru Finansowego może wyrazić zgodę na połączenie komitetu do spraw ryzyka z komitetem audytu, o którym mowa w art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089), o ile większość z członków rady nadzorczej banku mających wchodzić w skład połączonego komitetu, w tym przewodniczący połączonego komitetu, spełnia kryteria, o których mowa w art. 129 ust. 3 tej ustawy. Przepisy art. 129 ust. 1, 5 i 6 tej ustawy stosuje się odpowiednio.”;

2) w art. 42b w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„zweryfikowane przez firmę audytorską.”;

3) w art. 111 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) bilans ze sprawozdaniem z badania za ostatni okres podlegający badaniu;”;

4) art. 134 otrzymuje brzmienie:

„Art. 134. 1. Badanie sprawozdań finansowych banku, a także oddziału banku zagranicznego, może być zlecone tylko biegłym rewidentom, którzy spełniają wymogi określone w ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

2. Banki obowiązane są przekazywać do Komisji Nadzoru Finansowego zbadane jednostkowe i skonsolidowane sprawozdania finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania w ciągu 15 dni od dnia ich zatwierdzenia oraz z odpisem uchwały bądź postanowienia organu zatwierdzającego o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego.”;

5) w art. 141g w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) przez walne zgromadzenie, własne skonsolidowane sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania;
- 2) sprawozdania finansowe podmiotów zależnych od banku oraz sprawozdania finansowe podmiotów, z którymi bank posiada bliskie powiązania, które nie zostały ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym przez bank; sprawozdania finansowe powinny być przekazane wraz ze sprawozdaniem z badania.”.

Art. 228. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 156) w art. 18 ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Roczne sprawozdanie finansowe Polskiej Organizacji Turystycznej podlega badaniu przez firmę audytorską; badanie dokonywane jest za każdy rok obrotowy.

2. Wyboru firmy audytorskiej do badania rocznego sprawozdania finansowego Polskiej Organizacji Turystycznej dokonuje Rada Polskiej Organizacji Turystycznej.

3. Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej przedstawia Radzie Polskiej Organizacji Turystycznej oraz właściwemu ministrowi roczne sprawozdanie finansowe Polskiej Organizacji Turystycznej wraz ze sprawozdaniem z badania.”.

Art. 229. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2016 r. poz. 2137, z późn. zm.¹⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 53 § 30f otrzymuje brzmienie:

„§ 30f. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenia „sprawozdanie finansowe” i „sprawozdanie z badania” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 61, 245, 791 i 1089) oraz ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089).”;

2) art. 80b otrzymuje brzmienie:

„Art. 80b. Kto wbrew obowiązkowi nie przekazuje w terminie właściwemu organowi podatkowemu sprawozdania finansowego lub sprawozdania z badania, podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, 1997 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 85, 724, 768 i 791.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2024 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 88, 379, 528, 648 i 768.

Art. 230. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1578, 1579, 2255 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 223 otrzymuje brzmienie:

„Art. 223. Sąd rejestrowy, na żądanie wspólnika lub wspólników reprezentujących co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego, może, po wezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia, wyznaczyć firmę audytorską w celu zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.”;

2) w art. 395 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Odpisy sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej oraz sprawozdania z badania są wydawane akcjonariuszom na ich żądanie, najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem.”;

3) w art. 442 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego ze środków spółki może zostać powzięta, jeżeli zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk i sprawozdanie z badania nie zawiera istotnych zastrzeżeń dotyczących sytuacji finansowej spółki. Jeżeli ostatnie sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na dzień bilansowy przypadający co najmniej na sześć miesięcy od dnia walnego zgromadzenia, na którym przewiduje się powzięcie takiej uchwały, firma audytorska wybrana do badania sprawozdania finansowego spółki albo inna firma audytorska wybrana przez radę nadzorczą bada nowy bilans i rachunek zysków i strat wraz z informacją dodatkową, które powinny być przedstawione na tym zgromadzeniu.”;

4) w art. 505 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania zarządów z działalności łączących się spółek za trzy ostatnie lata obrotowe wraz ze sprawozdaniem z badania, jeśli sprawozdanie z badania było sporządzane;”;

5) w art. 516⁷ w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania zarządów z działalności łączących się spółek za trzy ostatnie lata obrotowe wraz ze sprawozdaniem z badania, jeżeli sprawozdanie z badania było sporządzane;”;

6) w art. 540 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania zarządów z działalności spółki dzielonej i spółek przejmujących, za trzy ostatnie lata obrotowe wraz ze sprawozdaniem z badania, jeżeli sprawozdanie z badania było sporządzane;”.

Art. 231. W ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 719, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 39:

a) w ust. 1 w pkt 14 wyrazy „z opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i raportem z badania” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”,

b) w ust. 2 w pkt 5 wyrazy „z opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz raportem z badania” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;

2) w art. 42 w ust. 3 wyrazy „podmiotowi uprawnionemu do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się wyrazami „firmie audytorskiej”.

Art. 232. W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2016 r. poz. 359 i 2260) w art. 14 w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprawozdanie finansowe, sporządzone zgodnie z przepisami o rachunkowości, wraz ze sprawozdaniem z badania;”.

Art. 233. W ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. z 2016 r. poz. 1826) w art. 15:

1) w ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wykonuje czynności rewizji finansowej, w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089);”;

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 831, 904 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 724, 768 i 791.

2) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Związek rewizyjny przekazuje wnioski wynikające z przeprowadzonej lustracji i sprawozdanie z badania bankowi zrzeszającemu.”.

Art. 234. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, 785 i 898) użyte w art. 400h w ust. 2 w pkt 10 i w ust. 4 w pkt 6 wyrazy „podmiotu właściwego do badania sprawozdania finansowego” zastępuje się wyrazami „firmy audytorskiej”.

Art. 235. W ustawie z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 959) w art. 175:

1) w ust. 2 pkt 1a otrzymuje brzmienie:

„1a) zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy, jeżeli przedsiębiorca prowadził działalność gospodarczą, oraz sprawozdanie z badania, jeżeli obowiązek badania sprawozdania finansowego wynika z przepisów o rachunkowości;”;

2) w ust. 7 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przekazywać do wiadomości Prezesa Urzędu, w terminie 7 miesięcy od zakończenia roku obrotowego, sprawozdanie z działalności oraz roczne sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy, wraz ze sprawozdaniem z badania, jeżeli obowiązek sporządzania i poddania sprawozdania badaniu wynika z przepisów o rachunkowości, a na żądanie Prezesa Urzędu – inne informacje i dokumenty istotne dla oceny działalności przedsiębiorstwa w latach następnych;”.

Art. 236. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1727, z późn. zm.¹⁸⁾) w art. 46 w ust. 6 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy, wraz ze sprawozdaniem z badania, albo bilans, gdy przedsiębiorca nie może okazać sprawozdania finansowego;”.

Art. 237. W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2060 i 1948) w art. 99 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprawozdania finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania;”.

Art. 238. W ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1896, 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 724, 768 i 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) użyte w art. 22 w ust. 1 w pkt 12, w art. 36a w ust. 3 w pkt 1, w art. 70h w ust. 5 w pkt 1, w art. 70s w ust. 3 w pkt 15 w lit. d, w art. 117b w ust. 1 w pkt 10, w art. 169b w ust. 2 w pkt 5 i w ust. 3 w pkt 7, w art. 169f w ust. 7, w art. 169p w ust. 2 w pkt 7, w art. 169w w ust. 1 w pkt 5, w art. 208t w ust. 2, w art. 208zs w ust. 1, w art. 220 w ust. 1, w art. 222a w ust. 2 w pkt 2, w art. 223 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w art. 232 w ust. 3 w zdaniu pierwszym w różnej liczbie i przypadku wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „firma audytorska”;

2) w art. 32 w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ostatnie sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania, a w przypadku braku sprawozdania finansowego – inne dokumenty i informacje przedstawiające rzetelnie aktualną sytuację finansową wnioskodawcy;”;

3) użyte w art. 36a w ust. 5, w art. 70h w ust. 7, w art. 169j w ust. 2, w art. 169n w ust. 1 w pkt 3 i 4, w art. 169o w ust. 3, w art. 208u w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 208zf w ust. 2 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 208zt w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 208zzf w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 272c w ust. 1 w pkt 5 oraz w art. 276e w ust. 1 w pkt 5 w różnym przypadku wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „firma audytorska badająca sprawozdania finansowe”;

4) użyte w art. 46a w ust. 1 w pkt 3, w art. 46c w ust. 1 w pkt 3, w art. 58 w ust. 1 w pkt 8 oraz w art. 192 w ust. 4 w pkt 4 wyrazy „z opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych oraz raportem z badania” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;

¹⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1823, 1920, 1923, 1948 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 60.

- 5) użyte w art. 58 w ust. 1 w pkt 10 i 10a oraz w art. 70s w ust. 3 w pkt 4 w lit. b i w pkt 6 wyrazy „z opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i raportem z badania” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;
- 6) w art. 70g:
- a) w ust. 7 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) opis prowadzonej działalności oraz ostatnie sprawozdanie finansowe podmiotu, o którym mowa w ust. 6, wraz ze sprawozdaniem z badania, a w przypadku braku sprawozdania finansowego – inne dokumenty i informacje przedstawiające rzetelnie aktualną sytuację finansową podmiotu, o którym mowa w ust. 6;”;
- b) w ust. 9 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) opis prowadzonej działalności oraz ostatnie sprawozdanie finansowe podmiotu, o którym mowa w ust. 6, wraz ze sprawozdaniem z badania, a w przypadku braku sprawozdania finansowego – inne dokumenty i informacje przedstawiające rzetelnie aktualną sytuację finansową podmiotu, o którym mowa w ust. 6;”;
- 7) w art. 169f:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Warunkiem wydania przez Komisję zezwoleń, o których mowa w art. 169b ust. 1 oraz art. 169p ust. 1, w przypadku gdy fundusz, któremu ma być wydane zezwolenie, i fundusz, który ma być funduszem podstawowym, mają różne firmy audytorskie, jest zawarcie umowy między tymi firmami, określającej zasady współpracy, w szczególności zasady wymiany informacji oraz ich zakres.”;
- b) ust. 4–6 otrzymują brzmienie:
- „4. Biegły rewident funduszu powiązanego w sprawozdaniu z badania lub przeglądu sprawozdania finansowego funduszu powiązanego uwzględnia sprawozdanie z badania lub przeglądu sprawozdania finansowego funduszu podstawowego.
5. Jeżeli fundusz podstawowy i fundusz powiązany albo fundusz podstawowy i fundusz zagraniczny prowadzący działalność polegającą na lokowaniu co najmniej 85% aktywów funduszu w jednostki uczestnictwa funduszu podstawowego mają inne lata obrotowe, fundusz inwestycyjny otwarty będący funduszem podstawowym sporządza dodatkowo roczne sprawozdanie finansowe na dzień przypadający na koniec roku obrotowego funduszu powiązanego albo funduszu zagranicznego i przekazuje je do tego funduszu wraz ze sprawozdaniem z badania.
6. Biegły rewident funduszu powiązanego jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Komisję i fundusz powiązany o wszelkich nieprawidłowościach stwierdzonych w sprawozdaniu z badania lub przeglądu sprawozdania finansowego funduszu podstawowego oraz o ich wpływie na fundusz powiązany.”;

Art. 239. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1793, z późn. zm.¹⁹⁾) w art. 173 w ust. 2 wyrazy „podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się wyrazami „firm audytorskich”.

Art. 240. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 1636, 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 724, 768 i 791) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 30 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 2, spoczywa również na biegłym rewidentcie oraz osobach uprawnionych do reprezentowania firmy audytorskiej lub pozostających z tą firmą w stosunku pracy – w zakresie dotyczącym czynności podejmowanych przez te osoby lub firmę, w związku z badaniem sprawozdań finansowych spółki prowadzącej

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1807, 1860, 1948, 2138, 2173 i 2250 oraz z 2017 r. poz. 60, 759, 777, 844 i 858.

rynek regulowany lub świadczeniem na rzecz spółki prowadzącej rynek regulowany innych usług wymienionych w art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089). Nie narusza to obowiązku zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 78 tej ustawy.”;

2) użyte w art. 30 w ust. 8 w zdaniu pierwszym, w art. 64 w ust. 8 w zdaniu pierwszym, w art. 100 w ust. 1 w zdaniu pierwszym i w ust. 3a, w art. 110k w ust. 9 w zdaniu pierwszym oraz w art. 146 w ust. 2, w różnym przypadku, wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „firma audytorska”;

3) w art. 64 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 2, spoczywa również na biegłym rewidentzie oraz osobach uprawnionych do reprezentowania firmy audytorskiej lub pozostających z tą firmą w stosunku pracy – w zakresie dotyczącym czynności podejmowanych przez te osoby lub firmę, w związku z badaniem sprawozdań finansowych Krajowego Depozytu lub świadczeniem na jego rzecz innych usług wymienionych w art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Nie narusza to obowiązku zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 78 tej ustawy.”;

4) w art. 82 w ust. 1 w pkt 4 i w ust. 2 w pkt 6 wyrazy „z opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych i raportem z badania” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;

5) w art. 100:

a) w ust. 3 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Biegły rewident lub firmy audytorskie badające sprawozdania finansowe domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu wywierającego na dom maklerski znaczny wpływ w rozumieniu art. 96 ust. 3 są obowiązane niezwłocznie przekazać Komisji oraz radzie nadzorczej i zarządowi domu maklerskiego, podmiotu dominującego wobec domu maklerskiego lub podmiotu wywierającego na dom maklerski znaczny wpływ w rozumieniu art. 96 ust. 3 informacje, w posiadanie których weszli w związku z wykonywanymi czynnościami, dotyczące zdarzeń powodujących:”;

b) ust. 3b i 4 otrzymują brzmienie:

„3b. Na żądanie Komisji lub jej upoważnionego przedstawiciela biegły rewident oraz osoby wchodzące w skład organów zarządzających firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe domu maklerskiego lub pozostające z tą firmą w stosunku pracy są obowiązani niezwłocznie udzielać pisemnych lub ustnych informacji i wyjaśnień, a także sporządzać i przekazywać kopie dokumentów i innych nośników informacji, na koszt podmiotu badanego, w celu umożliwienia wykonywania ustawowych zadań Komisji w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów oddziału 2a oraz rozporządzenia 575/2013.

4. Wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 3 i 3b, nie narusza obowiązku zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 78 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.”;

6) w art. 119 w ust. 5 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) ostatnie roczne sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z tego badania;”;

7) w art. 149 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) firmy audytorskiej badającej sprawozdania finansowe podmiotu, o którym mowa w art. 148 ust. 1 pkt 2, na podstawie zawartej z nim umowy – w zakresie informacji określonych przepisami o rachunkowości;”;

8) w art. 150 w ust. 1 w pkt 12 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) firmą audytorską badającą sprawozdania finansowe domu maklerskiego, banku prowadzącego działalność maklerską, banku powierniczego lub firmą audytorską badającą sprawozdania finansowe zagranicznej firmy inwestycyjnej;”.

Art. 241. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1639 oraz z 2017 r. poz. 452, 724 i 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) firmy audytorskiej, która dokonała badania sprawozdań finansowych emitenta zamieszczonych w prospekcie emisyjnym;”;

- 2) w art. 68 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa również na biegłym rewidentzie oraz osobach wchodzących w skład organów zarządzających firmy audytorskiej lub pozostających z tą firmą w stosunku pracy – w zakresie związanym z wykonywaniem na rzecz emitenta czynności rewizji finansowej w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) oraz innych czynności wymienionych w art. 47 ust. 2 tej ustawy; nie narusza to obowiązku zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 78 tej ustawy.”;

- 3) użyte w art. 68 w ust. 3 oraz w art. 79 w ust. 4c w różnym przypadku wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „firma audytorska”;

- 4) w art. 86 w ust. 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Nie narusza to obowiązku zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 78 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.”.

Art. 242. W ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 196, 724, 791 i 819) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w ust. 1 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego, w tym udzielanie informacji, wyjaśnień i przekazywanie dokumentów, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z monitorowaniem rynku w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66);”;

- 2) w art. 5 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Do Przewodniczącego Komisji, jego Zastępców oraz członków Komisji przepis art. 21 akapit trzeci rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 6a, oraz art. 95 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) stosuje się.

2b. W przypadku gdy minister właściwy do spraw instytucji finansowych, minister właściwy do spraw gospodarki, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego lub Prezes Narodowego Banku Polskiego nie spełniają warunków, o których mowa w art. 21 akapit trzeci rozporządzenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 6a, wyznaczają swoich przedstawicieli zgodnie z ust. 2.”;

- 3) art. 17b otrzymuje brzmienie:

„Art. 17b. Przewodniczący Komisji i przewodniczący lub zastępca przewodniczącego Komisji Nadzoru Audytowego, o której mowa w ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, mogą przekazywać sobie informacje, w tym informacje chronione na podstawie odrębnych ustaw, w zakresie niezbędnym do wykonywania ich ustawowo określonych zadań.”.

Art. 243. W ustawie z dnia 8 grudnia 2006 r. o Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1641 oraz z 2016 r. poz. 2028 i 2260) w art. 9 w ust. 13 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprawozdanie finansowe Agencji wraz ze sprawozdaniem z badania,”.

Art. 244. W ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 229) w art. 31 po pkt 16a dodaje się pkt 16b w brzmieniu:

„16b) współpraca z Komisją Nadzoru Audytowego, w tym udzielanie informacji, wyjaśnień i przekazywanie dokumentów, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z monitorowaniem rynku w zakresie, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66);”.

Art. 245. W ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1710 oraz z 2016 r. poz. 1206) w art. 17 w ust. 6 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w pkt 2;”.

Art. 246. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.²⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 270 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
„W przypadku gdy jednostka samorządu terytorialnego jest obowiązana do badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268, przedmiotem rozpatrzenia przez komisję rewizyjną jest również sprawozdanie z tego badania.”;
- 2) w art. 271 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) sprawozdaniem z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268;”.

Art. 247. W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1910, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 19 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. W kasach będących jednostkami zainteresowania publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) statut kasy może przewidywać wynagrodzenie dla członków rady nadzorczej.”;
- 2) uchyla się art. 62a;
- 3) w art. 62b w ust. 1 i w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „z opinią i raportem biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;
- 4) w art. 74i w ust. 3 i 4 wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się wyrazami „firmę audytorską”.

Art. 248. W ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 471, 1948 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 88 i 379) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 35 pkt 21 otrzymuje brzmienie:
„21) sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy wraz ze sprawozdaniem z badania, a w przypadku spółki rozpoczynającej działalność – oświadczenie o zgodności działania spółki z przepisami o rachunkowości;”;
- 2) w art. 36 pkt 21 otrzymuje brzmienie:
„21) sprawozdanie finansowe za ostatni rok obrotowy wraz ze sprawozdaniem z badania, a w przypadku spółki rozpoczynającej działalność – oświadczenie o zgodności działania spółki z przepisami o rachunkowości;”;
- 3) w art. 59 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:
„8) gdy spółka prowadząca działalność w zakresie, o którym mowa w art. 6 ust. 1–3 lub w art. 7 ust. 2, nie przedstawiła sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z badania zgodnie z art. 55 ust. 3 albo przedstawione sprawozdanie z badania wskazuje na istotne naruszenia przepisów o rachunkowości;”.

Art. 249. W ustawie z dnia 4 marca 2010 r. o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 893 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60) w art. 3 w ust. 1 pkt 31 otrzymuje brzmienie:

- „31) ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) w zakresie wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta oraz świadczenia usług przez firmy audytorskie związanych z wykonywaniem czynności rewizji finansowej;”.

Art. 250. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2016 r. poz. 572, 1311, 1933 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 624) użyte w art. 5 w ust. 1 w zdaniu drugim oraz w art. 15 w ust. 2 w pkt 4 wyrazy „z opinią z badania sprawozdania finansowego” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”.

²⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, 1984 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 191, 659, 933 i 935.

²¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 60, 85, 245 i 768.

Art. 251. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 900, 1250, 1933 i 1954) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku obrotowym Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia roczne sprawozdanie finansowe Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie poszczególnych zadań Centrum, wraz z opinią Rady oraz sprawozdaniem z badania sporządzonym przez firmę audytorską, o której mowa w art. 50.”;

2) użyte w art. 50 w różnym przypadku wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „firma audytorska”.

Art. 252. W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. z 2016 r. poz. 1071) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Dyrektor przygotowuje i, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady, przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia roczne sprawozdanie finansowe Centrum wraz ze sprawozdaniem z badania sporządzonym przez firmę audytorską, o której mowa w art. 42, w terminie do dnia 31 marca każdego roku.”;

2) art. 42 otrzymuje brzmienie:

„Art. 42. 1. Roczne sprawozdanie finansowe Centrum podlega badaniu przez firmę audytorską.

2. Minister dokonuje wyboru firmy audytorskiej w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.”.

Art. 253. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 15) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 142:

a) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Jeżeli sprawozdanie finansowe przedkładane jest Państwowej Komisji Wyborczej, do sprawozdania dołącza się sprawozdanie zawierające opinię biegłego rewidenta.

§ 3. Sprawozdania zawierającego opinię biegłego rewidenta nie sporządza się, jeżeli pełnomocnik finansowy, w terminie 30 dni od dnia wyborów, zawiadomi właściwy organ wyborczy, że komitet wyborczy nie miał przychodów, nie poniósł wydatków ani nie ma zobowiązań finansowych.”,

b) § 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„§ 5. Komisarz wyborczy, badając sprawozdanie finansowe, może zlecać sporządzenie przez biegłego rewidenta ekspertyz lub sprawozdania zawierającego opinię biegłego rewidenta.

§ 6. Koszty sporządzenia sprawozdania zawierającego opinię biegłego rewidenta, o którym mowa w § 2 i 5, pokrywane są z budżetu państwa w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.”;

2) w art. 510 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto, w związku z wyborami, nie dopuszcza do wykonywania lub utrudnia dopełnienie przez biegłego rewidenta obowiązku sporządzenia sprawozdania zawierającego opinię biegłego rewidenta dotyczącego sprawozdania finansowego

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 254. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 i 1991 oraz z 2017 r. poz. 60 i 202) w art. 49zn ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zebranie stron umowy o współpracy odbywa się co najmniej raz w roku, w terminie nie krótszym niż 10 i nie dłuższym niż 45 dni od dnia przedstawienia przez biegłego rewidenta sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego za poprzedni rok obrotowy.”.

Art. 255. W ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1572 i 1997) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 61 w ust. 1 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) dane pozwalające na ustalenie tożsamości biegłych rewidentów oraz identyfikację firm audytorskich.”;

2) w art. 81 wyrazy „z raportem z badania sprawozdania i opinią podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”;

3) w art. 82 wyrazy „Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych jest obowiązany” zastępuje się wyrazami „Firma audytorska jest obowiązana”.

Art. 256. W ustawie z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 759) w art. 19 w ust. 11 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprawozdanie finansowe Agencji wraz ze sprawozdaniem z badania.”

Art. 257. W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. poz. 238) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 30 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Przepisy art. 69 ust. 9 pkt 1–3, 5, 6 i 8 oraz art. 70 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089) stosuje się odpowiednio do podmiotu dokonującego wyceny, członków jego organów zarządzających i nadzorujących oraz osób zatrudnionych przez ten podmiot do wykonywania czynności w zakresie wyceny, a także osób blisko związanych w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz. Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1, Dz. Urz. UE L 175 z 30.06.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 287 z 21.10.2016, str. 320) z członkami organów zarządzających i nadzorujących oraz osobami zatrudnionymi przez podmiot dokonujący wyceny.”;

2) użyte w art. 35 w ust. 3, w art. 37 w ust. 1, w art. 40 oraz w art. 82 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „z opinią biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”.

Art. 258. W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o przekształcaniu jednoosobowych spółek Skarbu Państwa prowadzących działalność z wykorzystaniem dóbr kultury w państwowe instytucje kultury (Dz. U. poz. 337 oraz z 2016 r. poz. 1202 i 2260) w art. 6 w ust. 4 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) odpis sprawozdania z badania sprawozdania, o którym mowa w pkt 4, o ile podlegało ono badaniu.”

Art. 259. W ustawie z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2017 r. poz. 568) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprawozdanie rzeczowo-finansowe jest weryfikowane przez biegłego rewidenta, o którym mowa w ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089).”

Art. 260. W ustawie z dnia 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego (Dz. U. z 2016 r. poz. 614, 1202, 1789, 2003 i 2260) w art. 12 w ust. 2 w pkt 2 wyrazy „z opinią i raportem biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”.

Art. 261. W ustawie z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. poz. 1844, z 2016 r. poz. 615 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 768) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 74 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, firma audytorska badająca sprawozdania finansowe zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, firma audytorska badająca sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji oraz organ nadzoru będą posiadać dostęp do danych związanych z powierzonymi czynnościami lub funkcjami.”;

2) w art. 182 w ust. 4 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) sprawozdanie finansowe za okres ostatnich 3 lat przed dniem złożenia wniosku działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zagranicznego zakładu reasekuracji wraz ze sprawozdaniem z jego badania.”;

3) w art. 281:

a) uchyla się ust. 1,

b) w ust. 2 wyrazy „podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się wyrazami „firmy audytorskiej”;

4) w art. 282 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji zawiadamiają organ nadzoru o zmianie firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe w terminie 7 dni od dnia zmiany tej firmy.”;

5) w art. 283 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) możliwość odmowy wyrażenia opinii lub wyrażenia opinii z zastrzeżeniami.”;

- 6) w art. 290:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji podlega badaniu przez firmę audytorską.”,
 - b) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Celem badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji jest wyrażenie przez biegłego rewidenta pisemnej opinii w sprawozdaniu biegłego rewidenta o tym, czy sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej.”,
 - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Sprawozdanie biegłego rewidenta zawierające opinię biegłego rewidenta jest publikowane razem ze sprawozdaniem o wypłacalności i kondycji finansowej.”,
 - d) w ust. 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) możliwość odmowy wyrażenia opinii lub wyrażenia opinii z zastrzeżeniami;”,
 - e) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej przez firmę audytorską oraz zakres informacji zawartych w sprawozdaniu biegłego rewidenta, uwzględniając istotność danych zawartych w sprawozdaniu o wypłacalności i kondycji finansowej.”.

Art. 262. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. poz. 542, 1228 i 1579) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 47 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Dyrektor przygotowuje i przedstawia Ministrowi, po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady, do zatwierdzenia roczne sprawozdanie finansowe Centrum wraz ze sprawozdaniem z badania sporządzonym przez firmę audytorską, o której mowa w art. 55, w terminie do dnia 31 marca każdego roku.”;
- 2) użyte w art. 55 w różnym przypadku wyrazy „podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „firma audytorska”.

Art. 263. W ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. poz. 996 i 1997 oraz z 2017 r. poz. 791) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 313 w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Sprawozdanie finansowe Funduszu podlega badaniu przez firmę audytorską, zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. poz. 1089), wybraną w drodze przetargu przez Radę Funduszu.”;
- 2) w art. 326 w ust. 6 w pkt 1 wyrazy „z opinią biegłego rewidenta” zastępuje się wyrazami „ze sprawozdaniem z badania”.

Rozdział 14

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

Art. 264. 1. Osoby wpisane do rejestru biegłych rewidentów w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, uznaje się za biegłych rewidentów w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Rejestr biegłych rewidentów, prowadzony na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się rejestrem w rozumieniu niniejszej ustawy z zachowaniem dotychczasowej numeracji.

Art. 265. 1. Podmioty, będące podmiotami uprawnionymi do badania sprawozdań finansowych na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się firmami audytorskimi w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Lista podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych, prowadzona na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się listą w rozumieniu niniejszej ustawy z zachowaniem dotychczasowej numeracji.

Art. 266. 1. Jednostki uprawnione wpisane do wykazu jednostek uprawnionych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, uznaje się za jednostki uprawnione w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Wykaz jednostek uprawnionych, prowadzony na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się wykazem jednostek uprawnionych w rozumieniu niniejszej ustawy z zachowaniem dotychczasowej numeracji.

Art. 267. 1. Lista podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich, prowadzona na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się listą jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich w rozumieniu niniejszej ustawy z zachowaniem dotychczasowej numeracji.

2. Dane z rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich, prowadzonego na podstawie przepisów dotychczasowych, zostają wykorzystane do uzupełnienia listy jednostek audytorskich pochodzących z państw trzecich w rozumieniu niniejszej ustawy w zakresie, o którym mowa w art. 204 ust. 2 pkt 6.

Art. 268. Biegli rewidentzi, firmy audytorskie oraz jednostki audytorskie pochodzące z państw trzecich przekażą Krajowej Radzie Biegłych Rewidentów albo Komisji Nadzoru Audytowego, w terminie 5 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, dane, o które zostały rozszerzone rejestr i listy, o których mowa w art. 17 ust. 1, art. 57 ust. 1 i art. 204 ust. 1.

Art. 269. 1. Wnioski o wpis:

- 1) do rejestru biegłych rewidentów,
- 2) na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- 3) na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych z państw trzecich

– złożone i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpatruje się na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

2. Wnioski o wpis do rejestru biegłych rewidentów z państw trzecich złożone i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pozostawia się bez rozpatrzenia.

Art. 270. Zgody na odbycie w terminie późniejszym obligatoryjnego doskonalenia zawodowego wyrażone na podstawie art. 4 ust. 2f ustawy uchylanej w art. 301 zachowują ważność.

Art. 271. Legitymacje biegłych rewidentów wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują ważność do czasu wydania nowych legitymacji, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 272. Zawiadomienia o podjęciu i formie wykonywania zawodu złożone na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy uchylanej w art. 301 zachowują ważność.

Art. 273. 1. Egzamin z wiedzy teoretycznej, egzamin z prawa gospodarczego oraz egzamin dyplomowy zdane na podstawie przepisów dotychczasowych uznaje się za egzamin z wiedzy, egzamin z prawa gospodarczego oraz egzamin dyplomowy, o których mowa w niniejszej ustawie.

2. Osoby, które przystąpiły do postępowania kwalifikacyjnego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zdają egzaminy z wiedzy teoretycznej z zakresu określonego w przepisach dotychczasowych, do czasu opracowania nowego zakresu. Nowy zakres zostanie opracowany w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Do wniosków o przystąpienie do postępowania kwalifikacyjnego złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 274. Kandydatowi na biegłego rewidenta, który przed dniem 1 marca 2017 r. zajmował stanowisko inspektora kontroli skarbowej, Komisja zalicza, na jego wniosek, egzamin z prawa podatkowego lub praktykę, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 lit. a.

Art. 275. Przepis art. 15 ust. 2 stosuje się również do kandydata na biegłego rewidenta, który ukończył studia wyższe w Rzeczypospolitej Polskiej lub zagraniczne studia wyższe uznawane w Rzeczypospolitej Polskiej za równorzędne, na kierunku, co do którego, na podstawie art. 7 pkt 1b ustawy uchylanej w art. 301, Komisja Egzaminacyjna stwierdziła, że zakresem kształcenia obejmuje on wiedzę teoretyczną w zakresie wskazanym w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy uchylanej w art. 301.

Art. 276. 1. Do kontroli rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do kontroli przeprowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z których nie został sporządzony lub zatwierdzony raport z kontroli, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. W przypadku kontroli przeprowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz kontroli, o których mowa w ust. 1, postępowania o nałożenie kar oraz postępowania dyscyplinarne są prowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 277. Do spraw dyscyplinarnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 278. Do biegu terminów przedawnienia karalności przewinień dyscyplinarnych, popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 279. Do biegu terminów zatarcia kar dyscyplinarnych orzeczonych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie przepisów dotychczasowych stosuje się te przepisy.

Art. 280. Do postępowań w sprawach o nałożenie kar, o których mowa w art. 27 ust. 1 pkt 3 oraz art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy uchylanej w art. 301, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 281. Petycje, skargi i wnioski, dotyczące Komisji Nadzoru Audytowego, złożone i nierozpatrzone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, rozpatruje się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 282. Do umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie wykonywania czynności rewizji finansowej lub usług i działalności, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 301, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 283. Przepisów art. 130 ust. 2–7 nie stosuje się w przypadku, gdy wybór firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie ustawowe jednostki zainteresowania publicznego za rok 2017 został przeprowadzony lub został rozpoczęty i niezakończony przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 284. 1. Przepisy niniejszej ustawy oraz ustawy zmienianej w art. 221 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do badań sprawozdań finansowych sporządzonych za lata obrotowe rozpoczynające się po dniu 16 czerwca 2016 r.

2. Przepis art. 134 ust. 1 stosuje się do badań sprawozdań finansowych sporządzonych za lata obrotowe rozpoczynające się po dniu 31 grudnia 2017 r.

3. Przepis art. 134 ust. 3 stosuje się do okresów karencji rozpoczętych dnia 17 czerwca 2016 r. lub później.

Art. 285. 1. Przepis art. 136 stosuje się do badań ustawowych sprawozdań finansowych jednostek zainteresowania publicznego sporządzonych za lata obrotowe rozpoczynające się po dniu 31 grudnia 2017 r.

2. Usługi zabronione, o których mowa w art. 136, świadczone przez biegłych rewidentów, firmy audytorskie lub podmioty należące do sieci na rzecz badanej jednostki zainteresowania publicznego, jej jednostki dominującej lub jednostek przez nią kontrolowanych, na podstawie umów zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, mogą być świadczone nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2017 r.

Art. 286. Przepisy art. 51 i art. 52 stosuje się po raz pierwszy do sprawozdań firm audytorskich sporządzonych za 2017 r.

Art. 287. 1. Krajowa Izba Biegłych Rewidentów, utworzona na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się Polską Izbą Biegłych Rewidentów w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Organy Krajowej Izby Biegłych Rewidentów, utworzone na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się organami Polskiej Izby Biegłych Rewidentów w rozumieniu niniejszej ustawy.

3. Osoby wybrane do organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów przez VIII Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów zachowują mandat do następnych wyborów.

4. Termin, o którym mowa w art. 27 ust. 1, liczy się od dnia ostatniego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów, który odbył się na podstawie przepisów dotychczasowych.

5. Kontrolerzy i wizytatorzy, o których mowa w art. 26 ust. 4 ustawy uchylanej w art. 301, stają się kontrolerami Krajowej Komisji Nadzoru w rozumieniu niniejszej ustawy, pod warunkiem że spełniają wymogi, o których mowa w art. 37 ust. 2.

Art. 288. 1. Komisja Egzaminacyjna, powołana na podstawie przepisów dotychczasowych, staje się Komisją Egzaminacyjną w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Termin upływu kadencji Komisji Egzaminacyjnej liczy się od dnia jej powołania na podstawie przepisów dotychczasowych.

3. Członkowie Komisji Egzaminacyjnej składają w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy oświadczenia o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 11 ust. 3 i 4.

4. Osoby wchodzące w skład Komisji Egzaminacyjnej zachowują funkcje do czasu upływu kadencji, na którą zostali powołani na podstawie przepisów dotychczasowych.

5. Członkowie Komisji Egzaminacyjnej niespełniający warunków, o których mowa w art. 11 ust. 3 lub 4, pełnią funkcje do czasu powołania nowych członków, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

6. Powołanie nowych członków Komisji Egzaminacyjnej odbywa się w trybie art. 11 ust. 6 i 7. Przepis art. 11 ust. 8 stosuje się odpowiednio.

Art. 289. 1. Komisja Nadzoru Audytowego utworzona na podstawie przepisów dotychczasowych staje się Komisją Nadzoru Audytowego w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Osoby wchodzące w skład Komisji Nadzoru Audytowego utworzonej na podstawie przepisów dotychczasowych zachowują funkcje do czasu powołania Komisji Nadzoru Audytowego na podstawie art. 94.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych powołuje Komisję Nadzoru Audytowego na podstawie art. 94, nie później niż w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Podmioty wymienione w art. 94 ust. 2 dokonują rekomendacji, o której mowa w tym przepisie, w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 290. 1. Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, jego Zastępcy i członkowie Komisji składają w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy oświadczenia o spełnianiu warunków, o których mowa w art. 21 akapit trzeci rozporządzenia nr 537/2014.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, niespełniające warunków, o których mowa w przepisie wymienionym w ust. 1, pełnią funkcje do czasu powołania lub wyznaczenia osób spełniających te warunki, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 291. Kontrolerom Komisji Nadzoru Audytowego oraz osobom nadzorującym kontrolerów Komisji Nadzoru Audytowego zatrudnionym w komórce organizacyjnej w ministerstwie finansów właściwej do spraw rachunkowości i rewizji finansowej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, dodatek kontrolerski przysługuje od miesiąca następującego po miesiącu, w którym niniejsza ustawa weszła w życie. Stawkę dodatku ustala się na zasadach określonych w art. 108 ust. 5. Pierwsza ocena, o której mowa w art. 107, jest przeprowadzana po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 292. 1. Do opłat z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy uchylanej w art. 301, należnych za lata wcześniejsze niż 2017 r. stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do opłat z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy uchylanej w art. 301, należnych za 2017 r. stosuje się przepisy dotychczasowe, z wyłączeniem art. 30 ustawy uchylanej w art. 301.

3. Polska Izba Biegłych Rewidentów wpłaca na rachunek budżetu państwa, w terminie do dnia 30 września 2017 r., część opłat z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy uchylanej w art. 301, należnych za 2017 r.

4. Część opłat z tytułu nadzoru, o której mowa w ust. 3, stanowi różnicę pomiędzy kwotą 3,5 mln złotych, stanowiącą prognozowane koszty nadzoru nad badaniami jednostek zainteresowania publicznego w 2017 r. a kwotą należną do budżetu państwa w wysokości 20% opłat z tytułu nadzoru za 2016 r., o której mowa w art. 30 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 301.

Art. 293. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, określając wysokość stawki procentowej opłat, o których mowa w art. 55 ust. 1 i 2, uwzględnia niedobory i nadwyżki opłat z tytułu nadzoru powstałe po 2017 r.

2. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów, określając wysokość stawki procentowej opłat, o których mowa w art. 56 ust. 1 i 2, uwzględnia niedobory i nadwyżki opłat z tytułu nadzoru powstałe po 2017 r.

Art. 294. 1. Uchwały organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów wydane na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 5–7, art. 21 ust. 2 pkt 3 lit. e–g oraz art. 21 ust. 2 pkt 7–9 ustawy uchylanej w art. 301 zachowują moc.

2. Uchwały organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów wydane na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 3 lit. a–c oraz art. 27 ust. 9 ustawy uchylanej w art. 301 zachowują moc do dnia wejścia w życie uchwał organów Polskiej Izby Biegłych Rewidentów wydanych na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 3 lit. a–c oraz art. 43 pkt 1–3, nie dłużej jednak niż przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 295. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:

- 1) art. 4 ust. 11, art. 9 ust. 8 i art. 50 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 301 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 10, art. 16 ust. 6 i art. 53 ust. 6,
- 2) art. 169f ust. 7 ustawy zmienianej w art. 238 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 169f ust. 7 ustawy zmienianej w art. 238 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,
- 3) art. 290 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 261 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 290 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 261, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą

– nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 296. Krajowa Rada Biegłych Rewidentów i Komisja Nadzoru Audytowego dostosują, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, rejestr i listy, o których mowa w art. 17 ust. 1, art. 57 ust. 1 i art. 204 ust. 1, do wymagań określonych w niniejszej ustawie.

Art. 297. 1. Jednostka zainteresowania publicznego, która ma obowiązek posiadać komitet audytu na podstawie niniejszej ustawy, jest obowiązana go powołać w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Jednostki zainteresowania publicznego, które mają obowiązek posiadać komitet audytu na podstawie przepisów dotychczasowych, dostosują jego skład do wymogów określonych w niniejszej ustawie w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

3. W przypadku jednostek zainteresowania publicznego, które na podstawie przepisów dotychczasowych powierzyły zadania komitetu audytu radzie nadzorczej, przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 298. Firmy audytorskie w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dostosują działalność do wymogów określonych w niniejszej ustawie.

Art. 299. 1. W latach 2017–2026 maksymalny limit wydatków ministra właściwego do spraw finansów publicznych na realizację zadań Komisji Nadzoru Audytowego będący skutkiem finansowym ustawy wynosi w:

- 1) 2017 r. – 3,5 mln zł;
- 2) 2018 r. – 4,1 mln zł;
- 3) 2019 r. – 4,1 mln zł;
- 4) 2020 r. – 4,1 mln zł;
- 5) 2021 r. – 4,1 mln zł;
- 6) 2022 r. – 4,1 mln zł;
- 7) 2023 r. – 4,1 mln zł;
- 8) 2024 r. – 4,1 mln zł;
- 9) 2025 r. – 4,1 mln zł;
- 10) 2026 r. – 4,1 mln zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, na dany rok budżetowy, wdrożony zostanie mechanizm korygujący polegający na:

- 1) ograniczeniu kosztów rzeczowych Komisji Nadzoru Audytowego lub
- 2) racjonalizacji częstotliwości wykonywania przez Komisję Nadzoru Audytowego czynności

– związanych z realizacją zadań wynikających ze sprawowania nadzoru publicznego nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich oraz Polskiej Izby Biegłych Rewidentów.

3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych jest organem właściwym do:

- 1) monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1;
- 2) wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2.

Art. 300. 1. W latach 2017–2026 maksymalny limit wydatków Ministra Sprawiedliwości związanych z modyfikacją systemu Krajowego Rejestru Sądowego będący skutkiem finansowym ustawy wynosi w:

- 1) 2017 r. – 0,1 mln zł;
- 2) 2018 r. – 0 zł;

- 3) 2019 r. – 0 zł;
- 4) 2020 r. – 0 zł;
- 5) 2021 r. – 0 zł;
- 6) 2022 r. – 0 zł;
- 7) 2023 r. – 0 zł;
- 8) 2024 r. – 0 zł;
- 9) 2025 r. – 0 zł;
- 10) 2026 r. – 0 zł.

2. W przypadku zagrożenia przekroczenia przyjętego w 2017 r. limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostanie wdrożony mechanizm korygujący polegający na zmniejszeniu kosztów:

- 1) utrzymania systemu Krajowego Rejestru Sądowego lub
- 2) zleconych modyfikacji tego systemu

– przy jednoczesnym zapewnieniu jego prawidłowego i nieprzerwanego działania.

3. Minister Sprawiedliwości jest organem właściwym do:

- 1) monitorowania wykorzystania limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1;
- 2) wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 2.

Art. 301. Traci moc ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1000 i 1948).

Art. 302. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 55 ust. 1–10, art. 56 ust. 1–9 oraz art. 226, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*